

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

รุ่งวิภา รางแดง

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปีการศึกษา 2566

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

รุ่งวิภา รางแดง

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาล
ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี
เสนอโดย นางสาวรุ่งวิภา รางแดง เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการ

พรพนนิภา เดชพล

.....คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรพนนิภา เดชพล)

วันที่ 17 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2565

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. บุญชาวรรณ วิงวอน)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. กุลชลิ พวงเพชร)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสพิศ คำนวนชัย)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. กุลชลี พวงเพ็ชร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสพิศ คำนวนชัย
ชื่อนักศึกษา	รุ่งวิภา รางแดง
สาขาวิชา	สาขาวิชาการจัดการ
ปีการศึกษา	2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี และ 2) เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือประชาชนในเขตตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำนวน 345 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.875 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยการทดสอบค่าเอฟ เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีการของฟิชเชอร์

ผลการวิจัยพบว่า

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ หลักการมีส่วนร่วม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า หลักสำนึกรับผิดชอบ และหลักนิติธรรม และการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล การบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the application of good governance in the administration of Nong Yao Subdistrict Administrative Organization, Mueang Saraburi District, Saraburi Province.; and 2) to compare the use of good governance in the administration of Nong Yao Subdistrict Administrative Organization, Mueang Saraburi District, Saraburi Province classified by gender, age, educational level, occupation and average monthly income. The sample used in this research were 345 people in Nong Yao Subdistrict, Mueang Saraburi District, Saraburi Province, The instrument used to collect data was a set of questionnaire with a reliability of 0.875

The results of the research were as follows: 1) Overall, the use of good governance in the administration of Nong Yao Subdistrict Administrative Organization, Mueang Saraburi District, Saraburi Province was at a high level. 2) Comparison of the use of good governance in the administration of Nong Yao Subdistrict Administrative Organization, Mueang Saraburi District, Saraburi Province classified by occupation was significantly different at the .05 level when classified by gender, age, educational level and average monthly income were not different.

Keywords: Good Governance, Administration, Nong Yao Subdistrict Administrative Organization

ประกาศคุณูปการ

การค้นคว้าอิสระถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยมุ่งเน้นศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ด้วยดี โดยได้รับอนุเคราะห์ ความกรุณา ความใส่ใจ และความช่วยเหลือในการแนะนำอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี พวงเพ็ชร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสพิศ คำนวนชัย ซึ่งได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้ถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิวชัย จุลสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรยุทธ ทองคำ และอาจารย์ ดร.สุนทรีย์ วิพัฒน์ครุฑ และขอขอบคุณบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เจ้าของงานวิจัย วิทยานิพนธ์ หนังสือ ตำรา ที่ผู้วิจัยได้ใช้อ้างอิงในการค้นคว้าอิสระทุกท่าน

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญทวารณ วิงวอน ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่ให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะ และปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ แก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาทุกคนที่ช่วยให้คำแนะนำ ร่วมกันปรึกษา และเป็นกำลังใจ ในการค้นคว้าอิสระเล่มนี้จนเสร็จสมบูรณ์

คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีจากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่ทุกท่านที่ได้เมตตาให้ความกรุณาชี้แนะข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้น และผู้เป็นบิดา มารดา ครู อาจารย์ ที่ให้กำลังใจ และสนับสนุนในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ด้วยดีเสมอมา

รุ่งวิภา รางแดง

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว.....	11
ประวัติความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว.....	11
สภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว.....	12
การบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว.....	13
ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว.....	17
แนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	19
ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	19
รูปแบบของการปกครองท้องถิ่นไทย.....	20
หลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี.....	24
การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล.....	28
ความหมายของธรรมาภิบาล.....	28
ความสำคัญของธรรมาภิบาลต่อการบริหารงานภาครัฐ.....	29
องค์ประกอบของธรรมาภิบาล.....	32
การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี.....	35
หลักสำนึกรับผิดชอบ.....	35
หลักนิติธรรม.....	37

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
หลักการมีส่วนร่วม.....	40
หลักความโปร่งใส.....	44
หลักความคุ้มค่า.....	50
หลักคุณธรรม.....	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	56
งานวิจัยในประเทศ.....	56
งานวิจัยต่างประเทศ.....	61
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	65
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	66
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	67
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล.....	69
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	94
สรุปผลการวิจัย.....	94
อภิปรายผลการวิจัย.....	97
ข้อเสนอแนะการวิจัย.....	99
บรรณานุกรม.....	102

	หน้า
ภาคผนวก.....	108
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	109
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจคุณภาพเครื่องมือ.....	115
ภาคผนวก ค หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถาม.....	117
ภาคผนวก ง ผลข้อมูลดิบ.....	121
ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ.....	139

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	ตารางแสดงเขตการปกครอง 10 หมู่บ้าน.....	11
ตาราง 2	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผู้ตอบแบบสอบถาม ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี.....	66
ตาราง 3	จำนวน และร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	75
ตาราง 4	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี.....	77
ตาราง 5	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองยาวอำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักสำนึกรับผิดชอบ.....	77
ตาราง 6	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองยาวอำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักนิติธรรม.....	79
ตาราง 7	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม.....	80
ตาราง 8	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักความโปร่งใส.....	81
ตาราง 9	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า.....	82
ตาราง 10	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักคุณธรรม.....	83
ตาราง 11	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี เมื่อจำแนกตามเพศ.....	84
ตาราง 12	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี เมื่อจำแนกตามอายุ.....	85
ตาราง 13	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา.....	86

ตาราง 14	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี เมื่อจำแนกตามอาชีพ.....	88
ตาราง 15	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ในด้านหลักสำนึกรับผิดชอบ เมื่อจำแนกตามอาชีพ.....	89
ตาราง 16	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	90
ตาราง 17	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ในด้านหลักสำนึกรับผิดชอบ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	91
ตาราง 18	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ในด้านหลักคุณธรรมจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	92
ตาราง 19	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	93

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันนานาชาติได้ให้ความสนใจกับเรื่องของการบริการกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นอย่างมาก ธนาคารโลกได้เน้นว่าการบริการกิจการบ้านเมืองที่ดีจะเป็นตัวสะท้อนเรื่องความเชื่อมั่นในเสรีภาพทางด้านเศรษฐกิจ และการเมืองของแต่ละประเทศ จากวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2540 ได้ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของสังคมโดยสาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งเกิดจากการบริหารจัดการในระดับชาติ และระดับองค์กรทั้งในภาครัฐและเอกชนที่มีความบกพร่อง และขาดประสิทธิภาพรวมถึงการกระทำผิดทุจริต และขาดจริยธรรม ส่งผลให้ประเทศไทยมีการบังคับใช้และปรับแก้กฎหมายต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดและเสริมสร้างการบริการกิจการบ้านเมืองที่ดีในการบริหารจัดการทุกภาคส่วนภายในประเทศดังปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (ยกเลิกเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2547) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 3/1 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2564, หน้า 2)

การกำกับดูแลองค์ภาครัฐตามหลักการบริการกิจการบ้านเมืองที่ดีของการบริการกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นหลักการสากลที่ได้ถูกอ้างถึงครั้งแรกในรายงานของธนาคารโลกเมื่อปี ค.ศ. 1989 กล่าวถึงความสำคัญของการมีบริการกิจการบ้านเมืองที่ดีและการฟื้นฟูเศรษฐกิจรวมถึงได้อธิบายเกี่ยวกับการกำกับดูแลที่ดีหรือการบริการกิจการบ้านเมืองที่ดีว่าเป็นลักษณะและวิถีทางการใช้อำนาจในการใช้ทรัพยากรทางเศรษฐกิจและทางสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนซึ่งครอบคลุมการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ การบริหารจัดการภาครัฐที่รับผิดชอบต่อรอบตัวบทกฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาความโปร่งใสและข้อมูลข่าวสารต่อมากองทุนการเงินระหว่างประเทศ ทำการศึกษาและวิเคราะห์การให้ประเทศต่างๆ ทุนเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจพบว่าปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่น่าไปสู่ความสำเร็จในการฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจของประเทศ คือการที่ประเทศนั้นมีการบริการกิจการบ้านเมืองที่ดีต่อจากนั้นแนวความคิดเกี่ยวกับการบริการกิจการบ้านเมืองที่ดีได้รับการถ่ายทอดผ่านหน่วยงานต่างๆ เช่น คณะกรรมการกิจการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิกแห่งสหประชาชาติ สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2564, หน้า 2)

การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการบริหารจัดการบ้านเมืองของรัฐในระบบประชาธิปไตยโดยมุ่งลดบทบาทของรัฐส่วนกลางลงเหลือภารกิจหลักเท่าที่จำเป็นต้องทำเท่าที่จำเป็น และให้ประชาชนได้มีส่วนในการบริหารงานชุมชนท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนมากขึ้น ซึ่งเหตุผลการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญก็เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐมีประสิทธิภาพมากขึ้นลดขั้นตอนการดำเนินการอันเนื่องจากการล่าช้าในการตัดสินใจจากส่วนกลาง โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมดำเนิน การตลอดจนร่วมตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง และเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จึงส่งเสริมให้การพัฒนาส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมจึงกล่าวได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรที่มีความสำคัญยิ่งในการบริหารงานพัฒนาในระดับตำบล เป็นองค์กรที่ได้รับการคาดหวังว่าจะเป็นหลักหรือเป็นแกนนำที่สำคัญในการพัฒนาที่จะแก้ไขปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองในระดับตำบลตลอดจนกระตุ้นให้ประชาชนในพื้นที่ได้ตื่นตัว และร่วมกิจกรรมพัฒนาในด้านต่างๆ แต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าความสามารถในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามนโยบายรัฐบาลที่มุ่งหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรดำเนินงานพัฒนาในท้องถิ่นนั้น ประสบผลสำเร็จแตกต่างกันออกไป โดยยึดหลักการบริการกิจการบ้านเมืองที่ดี คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักประสิทธิภาพ และหลักการมีส่วนร่วมแล้วเป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่าถ้าระบบการบริหารมีความยุติธรรม โปร่งใสตรวจสอบได้ และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน นอกจากจะทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบลมีบรรยากาศ การทำงานแบบมีส่วนร่วมและมีประสิทธิภาพยังสร้างความน่าเชื่อถือให้กับองค์กรสามารถนำไปสู่ความโปร่งใสในองค์การบริหารส่วนตำบลและลดการทุจริตซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังที่ผ่าน มาลงได้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2564, หน้า 3)

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง ประกอบด้วย 10 หมู่บ้าน หมู่ที่ 1 บ้านโคกสะอาด หมู่ที่ 2 บ้านหนองยาวใต้ หมู่ที่ 3 บ้านหนอง เชื้อน ช้าง หมู่ที่ 4 บ้านท่าดอกแก้ว หมู่ที่ 5 บ้านมะขามหย่อง หมู่ที่ 6 บ้านภู หมู่ที่ 7 บ้านป่าไผ่ หมู่ที่ 8 บ้านหนองจักร หมู่ที่ 9 บ้านหนองยาวสูง และ หมู่ที่ 10 บ้านพลู ดูแลประชาชนจำนวน 9,014 คน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับอย่างเคร่งครัด เป็นธรรม เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆ เช่น การจัดทำแผนพัฒนาตำบล บริการประชาชนด้วยความเต็มใจ เสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ บริการไม่มีพิกัดเพียง และใช้จ่ายงบประมาณด้วยความประหยัด เช่น และการจัดงานประเพณีต่างๆ (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว, 2565, ย่อหน้า 2)

อย่างไรก็ตาม แม้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวจะได้มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลไว้ครอบคลุมทุกด้านแล้วยังพบว่า การดำเนินงานตามภารกิจต่างๆ ไม่สมบูรณ์และไม่ทั่วถึง กล่าวคือ จากการสัมภาษณ์ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลหนองยาว พบว่า

1. จากการสัมภาษณ์ สุรเดช ประรังประโคนชัย (2564) ให้ความเห็นว่า การก่อสร้างถนนสายหนึ่งในตำบลหนองยาว เมื่อก่อสร้างเสร็จแล้วใช้งานได้ไม่นานถนนก็ชำรุด เป็นหลุมเป็นบ่อ โดยเฉพาะช่วงฝนตก มีน้ำท่วมขัง หากเป็นรถจักรยานยนต์ที่ขับขี่ผ่านมาต้องใช้ความระมัดระวัง เพราะเกิดอุบัติเหตุอยู่บ่อยครั้ง ที่ผ่านมาแม้ว่าทางองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว จะเข้ามาซ่อมแซมโดยการนำหินคลุกเข้าไปอัดปิดหลุม แต่ผ่านไปไม่นานถนนก็กลับมาสภาพที่ซุดเสียหายเช่นเดิม องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวต้องคุ้มครองให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน

2. จากการสัมภาษณ์ รัชณี นิลมูล (2564) ให้ความเห็นว่า น้ำประปาไหลช้า หรือบางครั้งไม่ไหล มีสีเหลือง มีตะกอน และมีกลิ่นเหม็น ซึ่งต้องจ่ายค่าน้ำทุกเดือน ไม่คุ้มค่าต้องประมาณที่จ่ายไป

3. จากการสัมภาษณ์ นริกันต์ ปุ่นประสิทธิ์ชัย (2564) ให้ความเห็นว่า ไม่ได้ยินเสียงตามสายบางจุด เวลาแจ้งข่าวสารต่างๆ ภายในตำบล ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้สูงอายุ ที่ไม่สามารถดูข่าวสารผ่านทางเพชชุก ได้ เช่น ชาวการจัดสรรวัคซีนให้แก่ ประชาชนในตำบลหนองยาว หรือแจ้งการปิดน้ำดับไฟ ในตำบลเพื่อทำการซ่อมแซม

4. จากการสัมภาษณ์ สุนทรีย์ ยุติธรรม (2564) ให้ความเห็นว่า มีกลิ่นควันรถควันอยู่บ่อยครั้ง ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ เนื่องจากมีประชาชนในตำบลเผาขยะ และในบางครั้งเกิดอัคคีภัย ไฟลุกไหม้ไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวมีการดับเตือนแล้ว แต่มีบางครั้งที่ประชาชนกลุ่มนั้นยังทำอยู่ และยังมีข้อร้องเรียนความเดือดร้อนต่างๆ ของประชาชนในพื้นที่บ่อยครั้ง เช่น รถขยะไม่มาเก็บขยะตามวันและเวลาที่แจ้งไว้ ไฟฟ้าสาธารณะไม่ติดตอนกลางคืน เป็นต้น

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและจำเป็นที่จะศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อันจะเป็นประโยชน์ให้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวนั้นมีมาตรฐานในการปฏิบัติงานอย่างมีระเบียบเป็นไปตามกฎหมาย มีคุณธรรม จริยธรรม มีการบริหารจัดการทรัพยากรที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด นำมาซึ่งความสุขของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

คำถามวิจัย

1. การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี เป็นอย่างไร และอยู่ในระดับใด
2. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันหรือไม่ เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารท้องถิ่นสามารถนำผลที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้มาปรับปรุงการบริหารงานตามหลักการบริการกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ในด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและผู้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานตามหลักการบริการกิจการบ้านเมืองที่ดีซึ่งจะส่งผลดีต่อประชาชน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี โดยมีขอบเขตการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
  - 1.1 ประชากรในเขตพื้นที่ปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อยู่ในเขตพื้นที่ปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว จำนวน 5 หมู่ ซึ่งมีประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 2,113 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว, 2564, หน้า 2)
  - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรในเขตพื้นที่ปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป เนื่องจากมีจำนวนประชาชนที่แน่นอน (finite

population) จึงใช้สูตรของยามานะ (Yamane) ในการคำนวณหาขนาดของตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 0.05 ได้ขนาดตัวอย่าง 345 คน (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563, หน้า 45-46) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (cluster sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่

2.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.2 อายุ

- 1) 18 - 30 ปี
- 2) 31 - 40 ปี
- 3) 41 - 50 ปี
- 4) มากกว่า 50 ปี

2.1.3 ระดับการศึกษา

- 1) มัธยมศึกษา / ปวช.
- 2) อนุปริญญา / ปวส.
- 3) ปริญญาตรี
- 4) สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.4 อาชีพ

- 1) รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ
- 2) ธุรกิจส่วนตัว / รับจ้าง
- 3) นักเรียน / นักศึกษา
- 4) เกษตรกร

2.1.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- 1) ไม่เกิน 10,000 บาท
- 2) 10,001 - 20,000 บาท
- 3) 20,001 - 30,000 บาท
- 4) สูงกว่า 30,000 บาท

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variable) ได้แก่ การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ใน 6 ด้าน ดังนี้ (บวรศักดิ์ อูวรรณโน, 2551, หน้า 6-10)

2.2.1 หลักสำนึกรับผิดชอบ

2.2.2 หลักนิติธรรม

2.2.3 หลักการมีส่วนร่วม

2.2.4 หลักความโปร่งใส

2.2.5 หลักความคุ้มค่า

2.2.6 หลักคุณธรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

2. หลักธรรมาภิบาล หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว หลักสำนึกรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า และหลักคุณธรรม การบริหารจัดการที่ดี เปิดเผยข้อมูลมีความเป็นธรรมมุ่งประโยชน์ของประชาชนที่องค์กรต่างๆ ภาครัฐและเอกชนควรนำมาปฏิบัติเพื่อให้ความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

2.1 หลักสำนึกรับผิดชอบ หมายถึง ต้องตั้งใจปฏิบัติภารกิจตามหน้าที่อย่างดียิ่ง โดยมุ่งให้บริการแก่ผู้มารับบริการ เพื่ออำนวยความสะดวกต่างๆ มีความรับผิดชอบต่อความบกพร่องในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบอยู่ และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่ที่การแสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติหน้าที่ และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

2.2 หลักนิติธรรม หมายถึง การมีกรอบกฎหมายที่เป็นธรรมกับทุกฝ่าย มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาค และเป็นธรรมไม่มีการเลือกปฏิบัติ ไม่มีมาตรฐานเชิงซ้อน ดูแลให้การปฏิบัติเป็นไปตามกรอบของกฎหมาย มีการดูแลไม่ให้มีการใช้กฎหมายไปแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ ป้องกันการละเมิดหรือสิทธิของพลเมือง การละเมิดสิทธิมนุษยชน สิทธิขั้นพื้นฐาน มีการปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัยสอดคล้องกับอารยประเทศมีการรอบการปฏิบัติที่เคารพสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน การกำหนดกรอบเวลาการปฏิบัติที่ชัดเจนให้ประชาชนทราบ มีการทบทวนกฎ

ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ให้มีความทันสมัยและเป็นธรรมไม่ลำเอียงหรือเลือกปฏิบัติ และสามารถใช้งบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามกระบวนการยุติธรรม

2.3 หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชน มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกันทั้งทางตรง และทางอ้อม เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็นต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนคติร่วมเสนอปัญหาหรือ ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องร่วมคิดแนวทางการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

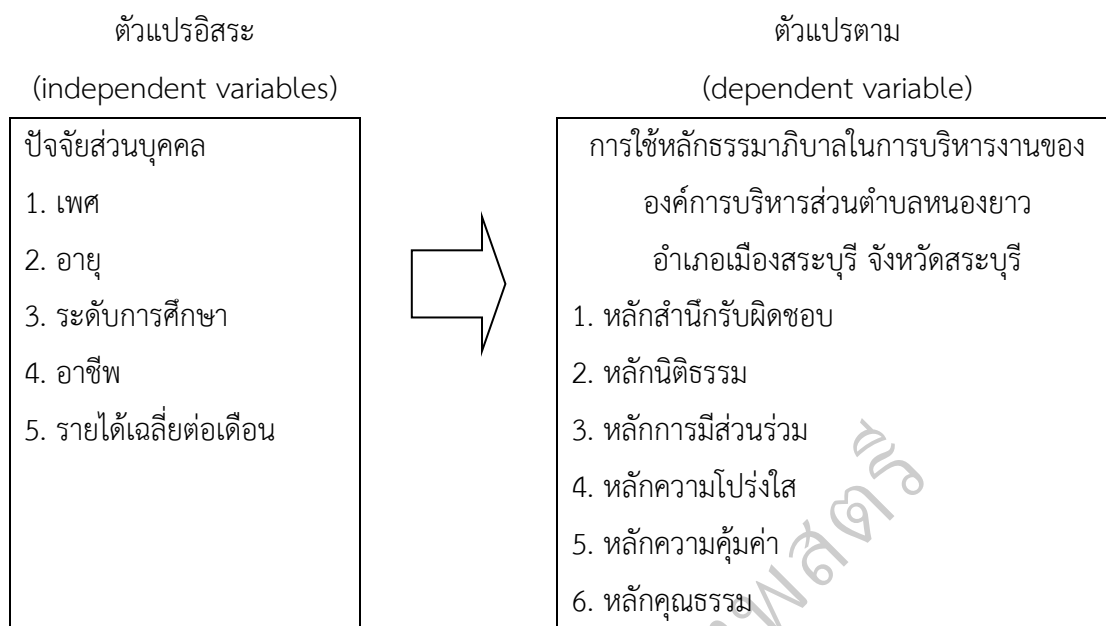
2.4 หลักความโปร่งใส หมายถึง กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมาชี้แจงได้ เมื่อมีข้อสงสัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ และสามารถตรวจสอบได้

2.5 หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปี โดยจัดลำดับความสำคัญ และความจำเป็นเร่งด่วนของโครงการ ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโดยมุ่งเน้นให้เกิดการประหยัดงบประมาณ การจัดกิจกรรมรณรงค์ คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการ ลูกจ้าง พนักงานจ้าง และประชาชนในเขตตำบลหนองยาวให้มีความประหยัด ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีกระบวนการติดตามตรวจสอบการใช้งบประมาณและการจัดทำทะเบียนการใช้ประโยชน์พัสดุครุภัณฑ์ให้เป็นไปอย่างประหยัด และความคุ้มค่า

2.6 หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน รับฟังความคิดเห็นผู้ร่วมงานและประชาชน มีใจเป็นกลาง เพื่อให้เกิดความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบอาชีพ จริงใจ ความเสียสละ ความอดทนขยันหมั่นเพียร มีระเบียบวินัย และยึดมั่นในระเบียบวินัยในการปฏิบัติราชการปฏิบัติงานตามมาตรฐานเดียวกัน ไม่เลือกปฏิบัติ พร้อมด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมดีขึ้นมีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรในชาติอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด การดำเนินงานไม่ควรคำนึงถึงความถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้นต้องคำนึงถึงความถูกต้องตามหลักคุณธรรมด้วย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกรอบแนวคิดของบวรศักดิ์ อุวรรณโน (2551, หน้า 6-10) มาใช้เป็นกรอบในการวิจัย ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศ

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2$$

$$H_1 : \mu_1 \neq \mu_2$$

2. การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามอายุ

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2 = \mu_3 = \mu_4$$

$$H_1 : \mu_1 \neq \mu_2 \neq \mu_3 \neq \mu_4 \text{ (อย่างน้อย 1 คู่)}$$

3. การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2 = \mu_3 = \mu_4$$

$$H_1 : \mu_1 \neq \mu_2 \neq \mu_3 \neq \mu_4 \text{ (อย่างน้อย 1 คู่)}$$

4. การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามอาชีพ

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2 = \mu_3 = \mu_4$$

$$H_1 : \mu_1 \neq \mu_2 \neq \mu_3 \neq \mu_4 \text{ (อย่างน้อย 1 คู่)}$$

5. การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2 = \mu_3$$

$$H_1 : \mu_1 \neq \mu_2 \neq \mu_3 \text{ (อย่างน้อย 1 คู่)}$$

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการวิจัยในหัวข้อ เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ผู้ศึกษาได้ทบทวนเอกสาร ตำรา บทความ และผลงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว
  - 1.1 ประวัติความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว
  - 1.2 สภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว
  - 1.3 การบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว
  - 1.4 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว
2. แนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น
  - 2.1 ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น
  - 2.2 รูปแบบของการปกครองท้องถิ่นไทย
  - 2.3 หลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
3. การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
  - 3.1 ความหมายของธรรมาภิบาล
  - 3.2 ความสำคัญของธรรมาภิบาลต่อการบริหารงานภาครัฐ
  - 3.3 องค์ประกอบของธรรมาภิบาล
4. การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี
  - 4.1 หลักสำนึกรับผิดชอบ
  - 4.2 หลักนิติธรรม
  - 4.3 หลักการมีส่วนร่วม
  - 4.4 หลักความโปร่งใส
  - 4.5 หลักความคุ้มค่า
  - 4.6 หลักคุณธรรม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยภายในประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว

1. ประวัติความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2538 กล่าวได้ว่าการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลนี้เป็นผลผลิตหนึ่งของกระแสของสังคมที่ต้องการจะปฏิรูปการเมือง ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นมิติหนึ่งของความพยายามในการปฏิรูปการเมืองโดยการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลมีความสำคัญต่อท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เพราะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุด แต่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ชนบท องค์การบริหารส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย โดยมีนายสมบุญ กิณนรี กำนันตำบลหนองยาวเป็นประธานกรรมการบริหาร (โดยตำแหน่ง) คนแรก และปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยมี นายฉัตรชัย เทียมลม เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (พ.ศ. 2556 - ปัจจุบัน)

1.1 ที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง ตั้งอยู่ เลขที่ 170 หมู่ที่ 1 ตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี อยู่ห่างทิศใต้ของอำเภอเมืองสระบุรี อยู่ห่างจากอำเภอเมืองสระบุรี ประมาณ 2 กิโลเมตร มีเนื้อที่รวม 33,145 ตารางกิโลเมตร หรือ 20,715 ไร่

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลโคกสว่าง	อำเภอเมืองสระบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอหนองนาค	อำเภอเมืองหนองแค
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลหนองปลาไหล	อำเภอเมืองสระบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลหนองโน	อำเภอเมืองสระบุรี

1.2 เขตการปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวได้แบ่งการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน ดังตาราง 1

ตาราง 1 ตารางแสดงเขตการปกครอง 10 หมู่บ้าน

หมู่ที่	หมู่ที่	จำนวนประชากร			จำนวนครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
1	บ้านโคกสะอาด	1,088	1,178	2,266	914
2	บ้านหนองยาวใต้	1,733	621	2,354	580

ตาราง 1 (ต่อ)

หมู่ที่	หมู่ที่	จำนวนประชากร			จำนวนครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
3	บ้านหนองเขื่อนช้าง	252	259	511	148
4	บ้านท่าดอกแก้ว	199	239	438	145
5	บ้านมะขามหย่อง	119	129	248	76
6	บ้านภู	114	111	225	55
7	บ้านป่าไผ่	207	226	433	129
8	บ้านหนองจักร	235	248	483	151
9	บ้านหนองยาวสูง	380	362	742	385
10	บ้านพลู	610	709	1,314	527
รวม		4,937	4,077	9,014	3,110

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว (2564, หน้า 2)

1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวมีลักษณะประชากร ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว, 2564, หน้า 2)

2.3.1 จำนวนประชากรทั้งหมด 9,014 คน แยกเป็น

- ชาย 4,937 คน คิดเป็นร้อยละ 54.77

- หญิง 4,077 คน คิดเป็นร้อยละ 45.23

2. สภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว, 2565, ย่อหน้า 2)

2.2 อาชีพประชากร

เกษตรกรรม	คิดเป็นร้อยละ 80%
รับจ้าง	คิดเป็นร้อยละ 10%
หน่วยธุรกิจ	คิดเป็นร้อยละ 7%
รับราชการ	คิดเป็นร้อยละ 2%
อื่นๆ	คิดเป็นร้อยละ 1%

2.3 ภูมิประเทศ

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว มีพื้นที่ราบสูง ส่วนใหญ่มีความลาดเอียงเล็กน้อยจากตะวันออกสู่ตะวันตก มีภูเขาขนาดเล็กในเขตพื้นที่ 3 แห่ง คือ เขาภูเืองในเขตพื้นที่ หมู่ที่ 1 เขาภูธาตุในเขตพื้นที่ หมู่ที่ 2 ติดต่อกับเขาหนองยาวในเขตพื้นที่หมู่ที่ 9 และหมู่ที่ 10

2.4 ภูมิอากาศ

ตำบลหนองยาว จะมีสภาพอากาศร้อนชื้นสลับแล้ง (tropical wet and dry climate) มีลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านระหว่างเดือนกรกฎาคม มีสภาพอากาศ 3 ฤดู คือ

ฤดูร้อน	กุมภาพันธ์ ถึง เมษายน	อุณหภูมิเฉลี่ย 38 องศา
ฤดูฝน	พฤษภาคม ถึง ตุลาคม	อุณหภูมิเฉลี่ย 35 องศา
ฤดูหนาว	พฤศจิกายน ถึง มกราคม	อุณหภูมิเฉลี่ย 32 องศา

2.5 สถาบันและองค์กรทางศาสนา

ประชาชนในตำบลหนองยาวส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธโดยมีศาสนสถาน จำนวน 6 แห่ง ดังนี้

วัดหนองขริน	หมู่ที่ 10
วัดหนองยาวใต้	หมู่ที่ 2
วัดหนองเขื่องช้าง	หมู่ที่ 4
วัดป่าไผ่	หมู่ที่ 7
วัดหนองจักร	หมู่ที่ 8
วัดหนองยาวสูง	หมู่ที่ 9

2.6 การศึกษาในตำบล

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 2 แห่ง ได้แก่

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งที่ 1
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งที่ 2

โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 3 แห่ง ได้แก่

โรงเรียนวัดหนองยาวใต้	หมู่ที่ 2
โรงเรียนวัดหนองเขื่องช้าง	หมู่ที่ 3
โรงเรียนวัดหนองยาวสูง	หมู่ที่ 9

3. การบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว

ด้วยคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบลได้ประกาศกำหนดโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการเพื่อรองรับอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยสภาตำบล และองค์การบริหารส่วน

ตำบล กฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และกฎหมายอื่นที่กำหนดอำนาจหน้าที่ให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล ตามประกาศ คณะกรรมการกลาง พนักงานส่วนตำบล เรื่องมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ วิธีการบริหาร และปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบล และกิจการอันเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 และประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบลเรื่อง กำหนดกองสำนักหรือส่วนที่ราชการเรียกชื่ออย่างอื่นขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2563 อาศัยอำนาจตามมาตรา 15 ประกอบมาตรา 25 วรรคเจ็ด แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดสระบุรี เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล (เพิ่มเติม) พ.ศ. 2563 ประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดสระบุรี เรื่อง กำหนดกองสำนักหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2563 และมติคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดสระบุรี ในการประชุมครั้งที่ 12/2563 เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2563 จึงประกาศว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ประเภทสามัญ กำหนดโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว ไว้ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว, 2564, หน้า 9-12)

3.1 สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานราชการทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล งานเลขานุการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล การบริหารกิจการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล การบริหารงานบุคคลของพนักงานส่วนตำบล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล งานวิเคราะห์ การวางแผนอัตรากำลัง งานจัดตั้งส่วนราชการ และการปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการ งานกำหนดตำแหน่ง และการปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งงานสรรหาเกี่ยวกับการสอบแข่งขัน สอบคัดเลือก การคัดเลือกการย้าย การโอน การรับโอน การคัดเลือกเพื่อรับโอนบรรจุแต่งตั้งงานจัดทำ ควบคุม ตรวจสอบ แก้ไข บันทึกข้อมูลทะเบียนประวัติ งานระบบสารสนเทศ ข้อมูลบุคลากรแห่งชาติ งานการประเมินผลปฏิบัติราชการ งานเกี่ยวกับเงินเดือน ค่าจ้าง และค่าตอบแทนงานคัดเลือกเพื่อเลื่อน และแต่งตั้งพนักงานส่วนตำบลให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น งานการประเมินเพื่อเลื่อนวิทยฐานะข้าราชการครู งานการลาทุกประเภท งานสิทธิสวัสดิการทุกประเภท งานส่งเสริมสนับสนุน การเพิ่มสมรรถนะภาพในการปฏิบัติงาน งานแผนพัฒนาบุคลากร งานฝึกอบรม งานการรักษาวินัย การดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ งานสนับสนุนเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณ งานการให้พ้นจากราชการ งานเลขานุการของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล งานวิเคราะห์นโยบายและแผน งานยุทธศาสตร์ขององค์การบริหาร

ส่วนตำบล งานจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล งานส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่น งานประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด งานคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล งานงบประมาณ งานเสนอแนะขอรับการจัดสรรเงินอุดหนุนขององค์การบริหาร ส่วนตำบล งานจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและฉบับเพิ่มเติม (ถ้ามี) งานตรวจ ติดตาม และประเมินผลแผนงาน และโครงการการจัดทำ และพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของ องค์การบริหารส่วนตำบล งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานรักษาความสงบเรียบร้อย งานประชาสัมพันธ์ งานนิติกร งานเลือกตั้ง งานวิชาการเกษตร เช่น ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และ วิเคราะห์วิจัยทางการเกษตร เช่น การเพาะปลูก การปรับปรุงพันธุ์ การขยายพันธุ์ การคัดพันธุ์ ต้านทานโรคและศัตรูพืช การวิเคราะห์ดิน และการจัดและรักษามาตรฐานพันธุ์พืชการศึกษา วิเคราะห์วิจัยเพื่อควบคุมพันธุ์พืช วัตถุประสงค์ และปุ๋ยเคมี การให้คำปรึกษาแนะนำ และสาธิตงาน วิชาการเกษตรในการเกษตร งานควบคุมและป้องกันโรคระบาดควบคุมดูแล ป้องกันโรคระบาด ทั้งที่ เกิดกับพืชและสัตว์ ให้ความรู้แก่เกษตรกรในการป้องกันและควบคุมโรคระบาด รวมทั้งแจ้งเตือนเมื่อ เกิดโรคช่วยเหลือให้คำแนะนำทางวิชาการ งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และที่ได้รับมอบหมาย

3.2 กองคลัง มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับ งานการจ่ายเงิน การรับเงิน การจัดเก็บ ภาษีค่าธรรมเนียม และการพัฒนารายได้ งานสรุปผล สถิติการจัดเก็บภาษี ค่าธรรมเนียม งานนำส่งเงิน การเก็บรักษาเงินและเอกสารทางการเงิน งานการตรวจสอบใบสำคัญ ฎีกาทุกประเภท งานการจัดทำ บัญชีงานตรวจสอบบัญชีทุกประเภท งานเกี่ยวกับเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน เงินบำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นๆงานจัดทำหรือช่วยจัดทำงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ งานเกี่ยวกับสถานะ การเงินการคลังงานการจัดสรรเงินต่างๆงานทะเบียนคุมเงินรายได้ และรายจ่ายต่างๆ งานควบคุม การเบิกจ่ายเงิน งานทำงบทดลอง ประจำเดือนและประจำปี งานเกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้าง จัดหา งานทะเบียนคุม งานการจำหน่ายพัสดุ ครุภัณฑ์และทรัพย์สินต่างๆ งานเกี่ยวกับเงินประกันสัญญาทุก ประเภท งานบริการข้อมูล สถิติ ช่วยเหลือให้คำแนะนำทางวิชาการด้านการเงิน การคลัง การบัญชี การพัสดุและทรัพย์สิน งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และที่ได้รับมอบหมาย

3.3 กองช่าง มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานสำรวจ งานออกแบบ และเขียนแบบ งานประมาณราคา งานจัดทำราคากลาง งานจัดทำข้อมูลทางด้านวิศวกรรมต่างๆ งานจัดเก็บและ ทดสอบคุณภาพวัสดุ งานจัดทำทะเบียนประวัติโครงสร้างพื้นฐาน อาคาร สะพาน คลอง แหล่งน้ำ งานติดตั้งซ่อมบำรุงระบบไฟส่องสว่างและไฟสัญญาณจราจร งานปรับปรุงภูมิทัศน์ งานผังเมืองตาม พระราชบัญญัติการผังเมืองงานการควบคุมอาคารตามระเบียบกฎหมาย งานตรวจสอบการก่อสร้าง งานจัดทำแผนปฏิบัติการงานการก่อสร้าง และซ่อมบำรุงประจำปี งานควบคุมการก่อสร้าง และซ่อมบำรุง งานจัดทำประวัติ ติดตามควบคุม การปฏิบัติงานเครื่องจักรกล งานจัดทำทะเบียนประวัติการใช้ เครื่องจักรกลและยานพาหนะ งานแผนการบำรุงรักษาเครื่องจักรกลและยานพาหนะ งานเกี่ยวกับ

การประปา งานเกี่ยวกับการช่างสาขาภิบาล งานช่วยเหลือสนับสนุนเครื่องจักรกล งานช่วยเหลือสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานช่วยเหลือสนับสนุนด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม งานจัดทำทะเบียนควบคุมการจัดซื้อ เก็บรักษา การเบิกจ่ายวัสดุ อุปกรณ์อะไหล่ น้ำมัน เชื้อเพลิง งานบริการข้อมูล สถิติช่วยเหลือให้คำแนะนำทางวิชาการด้านวิศวกรรมต่างๆ งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและที่ได้รับมอบหมาย

3.4 กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานบริหาร การศึกษา งานพัฒนาการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษา การศึกษานอกระบบการศึกษา และการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น การจัดการศึกษาปฐมวัย อนุบาลศึกษา ประถมศึกษา บริหารวิชาการด้าน การศึกษา งานโรงเรียน งานกิจการนักเรียน งานการศึกษาปฐมวัย งานขยายโอกาสทางการศึกษา งานฝึกและส่งเสริมอาชีพ งานห้องสมุด งานพิพิธภัณฑ์ งานเครือข่าย ทางการศึกษางานศึกษานิเทศ งานส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานหลักสูตร งานพัฒนาสื่อเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษา งานนครศาสนา งานบำรุงศิลปประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น งานการกีฬาและนันทนาการ งานกิจกรรมเด็กเยาวชน และการศึกษานอกโรงเรียนงานศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก ส่งเสริมสวัสดิการสวัสดิภาพ และกองทุนเพื่อการศึกษา งานบริหารงานบุคคลของพนักงานครู บุคลากรทางการศึกษา ลูกจ้าง และพนักงานจ้าง สังกัดสถานศึกษาและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกรณี ยังไม่ จัดตั้งกองการเจ้าหน้าที่ งานบริการข้อมูลสถิติช่วยเหลือให้คำแนะนำทางวิชาการ งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และที่ได้รับมอบหมาย

3.5 กองสวัสดิการสังคม มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานจัดทำแผนงาน ด้าน การพัฒนาสังคม ด้านสวัสดิการสังคม และด้านสังคมสงเคราะห์ งานพัฒนาระบบ รูปแบบมาตรการ และวิธีการพัฒนาสังคม การจัดสวัสดิการสังคม และการสังคมสงเคราะห์ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของประชาชน งานพัฒนาชุมชน งานสำรวจและจัดตั้งคณะกรรมการชุมชน งานจัด ระเบียบชุมชน งานส่งเสริมสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมแก่ เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และ ผู้ด้อยโอกาส งานฝึกอบรมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน งานสังคมสงเคราะห์เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ทูพพลภาพ ผู้ด้อยโอกาสผู้ไร้ที่พึ่ง ผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ งานสงเคราะห์เด็ก และ เยาวชน ผู้พิการทางร่างกายและสมอง งานสงเคราะห์เด็ก และเยาวชนผู้ถูกทอดทิ้งเร่ร่อนไร้ที่พึ่ง ถูก ทำร้ายร่างกาย งานส่งเสริมสวัสดิภาพเด็ก และเยาวชนที่ประพฤตินไม่เหมาะสมแก่วัย งาน สงเคราะห์ครอบครัวที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตใน ครอบครัว งานด้านจิตวิทยา งานจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ ฯลฯ งานบริการข้อมูลสถิติ ช่วยเหลือให้คำแนะนำทางวิชาการ งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และที่ได้รับมอบหมาย

4. ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว

เพื่อนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์และพันธกิจ จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในช่วง 3 ปี มียุทธศาสตร์ และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว, 2564, หน้า 2)

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมอนุรักษ์ฟื้นฟูศาสนา ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาองค์กรและบุคลากรภาครัฐสู่การบริหารจัดการที่ดี

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตย และกระบวนการประชาสังคม

เป้าประสงค์

1. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2. มลภาวะและสิ่งแวดล้อมไม่เป็นพิษทำให้ชุมชนน่าอยู่

3. ประชาชนให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ฟื้นฟู ศาสนา ศิลปะ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น

4. การบริหารจัดการภาครัฐที่ดีและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

5. ประชาชนให้ความสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการท่องเที่ยว

6. ประชาชนให้ความสำคัญในกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ค่าเป้าหมาย

1. เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและได้รับการดูแลด้านสุขภาพการบริการด้านสวัสดิการสังคมอย่างทั่วถึง

2. เพื่อจัดโครงการ/กิจกรรมที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. เพื่อให้ประชาชนให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ฟื้นฟูศาสนา ศิลปะ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นเพิ่มขึ้น

4. เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

5. เพื่อให้ประชาชนมีความรู้และมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว

6. เพื่อให้การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลมีผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่

แนวทางที่ 2 ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม

แนวทางที่ 3 ส่งเสริมการบริการด้านสาธารณสุขและเสริมสร้างสุขภาวะของประชาชน

แนวทางที่ 4 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

แนวทางที่ 5 เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน สังคม และเศรษฐกิจ

แนวทางที่ 6 เพิ่มศักยภาพและพัฒนาอาชีพของประชาชน

แนวทางที่ 7 พัฒนาแหล่งน้ำ

แนวทางที่ 8 ส่งเสริมพัฒนาการศึกษา

แนวทางที่ 9 พัฒนาศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แนวทางที่ 1 อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน

แนวทางที่ 2 สร้างจิตสำนึกและตระหนักในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน

แนวทางที่ 3 จัดการขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล

แนวทางที่ 4 ป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรม

แนวทางที่ 5 อนุรักษ์รักษาคุณภาพลุ่มน้ำป่าสัก

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมอนุรักษ์และฟื้นฟูขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น

แนวทางที่ 1 ส่งเสริมอนุรักษ์และฟื้นฟูขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น

แนวทางที่ 2 สร้างจิตสำนึกและความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมประจำถิ่นขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น

แนวทางที่ 3 ส่งเสริมและเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

แนวทางที่ 4 ส่งเสริมศาสนา พัฒนาคูณธรรมและจริยธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาองค์กรและบุคลากรภาครัฐสู่การบริหารจัดการที่ดี

แนวทางที่ 1 พัฒนาศักยภาพและประสิทธิภาพบุคลากรของท้องถิ่น

แนวทางที่ 2 พัฒนาระบบบริหารองค์กร

แนวทางที่ 3 พัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชน

แนวทางที่ 4 พัฒนาระบบเทคโนโลยีระบบสารสนเทศ

แนวทางที่ 5 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมประชาชนในการบริหารจัดการและการบริการ
สาธารณะ

แนวทางที่ 6 ส่งเสริมการเรียนรู้การบริหารจัดการที่ดี

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมการท่องเที่ยว

แนวทางที่ 1 ประชาสัมพันธ์กิจกรรม และสถานที่ท่องเที่ยวให้แพร่หลาย

แนวทางที่ 2 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการทุกภาคส่วน

แนวทางที่ 3 ส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณและบุคลากรด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม

แนวทางที่ 1 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

แนวทางที่ 2 พัฒนาระบบการให้บริการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การ
ปกครองระบอบประชาธิปไตย

แนวทางที่ 3 การส่งเสริมอนุรักษ์ฟื้นฟูศาสนา ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี
และภูมิปัญญาท้องถิ่น

แนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น

1. ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

ได้มีผู้ให้ความหมายหรือคำนิยามเกี่ยวกับความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้
ดังต่อไปนี้

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี (2558, ย่อหน้า 2) การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง
หน่วยงานปกครองที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดรูปแบบหนึ่ง โดยปกติการปกครองส่วนท้องถิ่น
จะเปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตท้องถิ่นนั้นๆ เลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร
ท้องถิ่นหรือเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นเพื่อเลือกผู้บริหารท้องถิ่นอีกทีหนึ่ง (เรียกว่าการเลือกตั้งโดยตรง
หรืออ้อมตามลำดับ) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมรอำนาจอิสระ (autonomy) ในการบริหารจาก
รัฐได้ในระดับหนึ่งตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนดการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น โดยตรง คือ การเปิด
โอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ สามารถเลือกตั้งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตท้องถิ่น
ของตนได้โดยตรง ส่วนการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยอ้อม สภาท้องถิ่นจะทำหน้าที่เลือกผู้บริหาร
ท้องถิ่นแทนประชาชนในท้องถิ่น กล่าวคือ ประชาชนในท้องถิ่นจะทำหน้าที่เพียงแค่เลือกสมาชิกสภา
ท้องถิ่นเท่านั้น แล้วสมาชิกสภาท้องถิ่นจะทำหน้าที่ในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นอีกชั้นหนึ่ง

โกวิท พวงงาม (2562ก, หน้า 29) กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง
การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครอง และดำเนิน
กิจการบางอย่างโดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงาน ของท้องถิ่น

มีการจัดเป็นองค์การมีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมด หรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐหาได้ไม่ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2562, หน้า 15) กล่าวว่า แนวคิดในการให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ปกครอง และบริหารกันเองนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างมากกับแนวความคิดในการกระจายอำนาจการปกครอง (decentralization) หลักการกระจายอำนาจการปกครองนี้มีเพื่อให้ท้องถิ่นสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้โดยมีความเป็นอิสระปลอดจากการชี้นำจากรัฐบาลมีความสามารถที่จะสนองความต้องการของพลเมืองในท้องถิ่นได้ แต่ทั้งนี้ในด้านนโยบายที่สำคัญๆ ยังต้องยึดแนวนโยบายแห่งรัฐอยู่ เช่น นโยบายการเงินการคลัง นโยบายการป้องกันประเทศ เป็นต้น ดังนั้นหน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงมีความเป็นอิสระในระดับหนึ่งในการที่จะดำเนินกิจกรรมการบริหารตนเองได้

สิวาพร สุขเอียด (2564, ย่อหน้า 4) กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง รูปแบบ การปกครองที่จำเป็นและมีความสำคัญในทางการเมือง การปกครองของชุมชนต่างๆ เฉพาะอย่างยิ่ง ชุมชนที่มีการปกครองระบบประชาธิปไตย ซึ่งกล่าวในทางทฤษฎีและแนวความคิดทางปกครอง จะเห็นได้ว่ารัฐบาลซึ่งเป็นกลไกในการบริหารการปกครองของรัฐนั้น ย่อมมีภาระหน้าที่อย่างมากมายในการบริหารประเทศ ให้ประชาชนได้รับความสุขความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต (well being) อีกทั้งความมั่นคงแห่งชาติ ทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (national security) แต่ย่อมเป็นไปไม่ได้ที่รัฐบาลจะดูแล และจัดทำบริการให้กับประชาชนได้ทั่วถึงทุกชุมชนของประเทศ เพราะอาจจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการดำเนินงาน การที่อาจจะไม่ตอบสนองต่อความต้องการของแต่ละชุมชนได้ และรวมทั้งข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณ (budget) และตัวบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ดำเนินงานให้ทั่วถึงได้ เมื่อเป็นดังนี้การลดภาระของรัฐบาล โดยการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเพื่อการตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนจะเกิดความสะดวกรวดเร็ว และตรงกับความต้องการของชุมชนนั้นๆ จึงเป็นผลให้การปกครองท้องถิ่นมีบทบาท และความสำคัญเกิดขึ้น

สรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการกระจายอำนาจ และเป็นองค์กรที่มีอำนาจอิสระในการบริหารจากรัฐ ได้ตามขอบเขตกฎหมาย โดยมีผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนภายในพื้นที่เพื่อมาบริหารท้องถิ่น และเป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และเป็นองค์กรที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน

2. รูปแบบของการปกครองท้องถิ่นไทย

รูปแบบของราชการส่วนท้องถิ่น หมายถึง รูปแบบการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2553 ตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง (decentralization) คือ รัฐบาลกลางได้

กระจายอำนาจทางการปกครองและการบริหารให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ เพื่อดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2563, ย่อหน้า 2)

2.1 ราชการส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยมี 2 รูปแบบใหญ่ๆ คือ

2.2.1 การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป เป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ทั่วประเทศทุกจังหวัด มี 3 ประเภท ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

2.2.2 การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีการบริหารจัดการไม่เหมือนกับรูปแบบทั่วไป จะมีขึ้นเป็นกรณีๆ ไป ส่วนใหญ่จะเป็นเขตเมืองใหญ่ เช่น เมืองหลวงหรือเมืองท่องเที่ยว ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะใช้รูปแบบทั่วไปมาใช้ในการปกครอง ปัจจุบันมีกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาที่เป็นประเภทนี้ ณ วันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2563 มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสิ้น 7,850 แห่ง แยกประเภทได้ ดังนี้

- 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด 76 แห่ง
- 2) เทศบาล 2,472 แห่ง
  - เทศบาลนคร 30 แห่ง
  - เทศบาลเมือง 195 แห่ง
  - เทศบาลตำบล 2,247 แห่ง
- 3) องค์การบริหารส่วนตำบล 5,300 แห่ง
- 4) องค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ 2 แห่ง
  - กรุงเทพมหานคร
  - เมืองพัทยา

2.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทย มีจังหวัดละหนึ่งแห่ง ยกเว้นกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีเขตพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมทั้งจังหวัด จัดตั้งขึ้นเพื่อบริการสาธารณประโยชน์ในเขตจังหวัด ตลอดทั้งช่วยเหลือพัฒนางานของเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) รวมทั้งการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อไม่ให้งานซ้ำซ้อน

2.3 เทศบาล

เทศบาล โดยทั่วไปหมายถึงท้องถิ่นที่มีความเป็นเมือง หรือมีศูนย์กลางของความเป็นเมืองอย่างเห็นได้ชัดเจน ซึ่งไม่มีความจำเป็นจะต้องเป็นท้องถิ่นที่ตามเขตการปกครองส่วนภูมิภาค แต่อย่างไรก็ตาม ท้องที่เทศบาลนั้น อยู่ภายใต้การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ชื่อว่า

เทศบาล โดยองค์กรของเทศบาล ต้องมีสภาเทศบาล และมีคณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรี แล้วแต่กรณี ซึ่งเทศบาลในประเทศไทยแบ่งออกเป็นสามระดับ คือ

2.3.1 เทศบาลนคร คือ เขตท้องถิ่นชุมชนที่มีประชากรรวมกัน 50,000 คนขึ้นไป ทั้งมีรายได้อันสมควรในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล

2.3.2 เทศบาลเมือง คือ เขตท้องถิ่นชุมชนที่เป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นที่มีประชากรรวมกัน 10,000 คนขึ้นไป ทั้งมีรายได้อันสมควรในการปฏิบัติหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล

2.3.3 เทศบาลตำบล คือ เขตท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล และระบุชื่อพร้อมอาณาเขตของเทศบาลตำบลไว้ด้วย ทั้งมีรายได้อันสมควรในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล หรือ เป็นสุขาภิบาลเดิมมาก่อนการยกฐานะสุขาภิบาล เป็นเทศบาลตำบล และแม้ว่า "เทศบาลตำบล" จะมีชื่อเรียกคล้ายกันหรือชื่อเดียวกับ "ตำบล" แต่เทศบาลตำบลไม่จำเป็นต้องครอบคลุมตำบลเพียงตำบลเดียว หรือไม่จำเป็นต้องครอบคลุมตำบลตามชื่อเทศบาลนั้น เช่น เทศบาลตำบลแม่สาย ครอบคลุมบริเวณเมืองต่อเนื่องระหว่าง ตำบลเวียงพางคำ และตำบลแม่สาย พื้นที่นอกเหนือท้องที่เทศบาลนี้มีฐานะเป็นท้องที่ตำบล ซึ่งต่อมาก็ยกขึ้นเป็นเทศบาลภายหลัง

โดยท้องที่เทศบาลทั้งสามรูปแบบนี้ จำเป็นจะต้องมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเขตชุมชนนั้นๆ ขึ้นเป็นเทศบาลในแต่ละระดับชั้นด้วย ดังนั้น ในทางปฏิบัติท้องถิ่นบางแห่งอาจจะผ่านเกณฑ์ทั้งด้านประชากร และรายได้แล้ว แต่ยังมีสถานะเป็นองค์กรในระดับที่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็นอยู่ เนื่องด้วยยังไม่มีการยกฐานะ

สำหรับ เขตเทศบาลเมือง (บางแห่ง) และเขตเทศบาลนคร จะแบ่งเขตการปกครองย่อยลงเป็น ชุมชน ซึ่งมีฐานะเท่ากับ หมู่บ้าน ในระบบการปกครองส่วนภูมิภาค โดยชุมชนจะไม่มีตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน ซึ่งเป็นตำแหน่งของระบบบริหารราชการส่วนภูมิภาค และพิเศษสำหรับเขตเทศบาลนครขนาดใหญ่หลายแห่งเช่น นครเชียงใหม่ นครหาดใหญ่ เมืองพัทยา และนครนนทบุรี มีเขตการปกครองในระดับ แขวง ซึ่งเป็นการรวมชุมชนหลายๆ ชุมชนเข้าด้วยกัน โดยแขวงนี้ ไม่ได้มีอาณาเขตตามเขตตำบลแต่อย่างใด

2.4 องค์กรบริหารส่วนตำบล

องค์กรบริหารส่วนตำบล มีชื่อย่อเป็นทางการว่า อบต. มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562 โดยยกฐานะจากสภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท

2.5 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ

สภาท้องถิ่น หรือสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่ในการตรวจสอบ ถ่วงดุลการทำงานของฝ่ายบริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ปกติสภาท้องถิ่นจะมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นโดยตรงมีอำนาจหน้าที่หลายประการตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารท้องถิ่น เป็นต้น

ในบางระบบ สภาท้องถิ่นมีอำนาจในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น แต่สำหรับในประเทศไทย การได้มาซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นใช้ระบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง

2.6 ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหารในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยปกติแล้ว ผู้บริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีที่มา 2 ประการ คือ การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง และการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยลักษณะอ้อม

- 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีผู้บริหาร คือ นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 2) เทศบาล มีผู้บริหาร คือ นายกเทศมนตรี
- 3) องค์การบริหารส่วนตำบล มีผู้บริหาร คือ นายกององค์การบริหารส่วนตำบล
- 4) กรุงเทพมหานคร มีผู้บริหาร คือ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และ
- 5) เมืองพัทยา มีผู้บริหาร คือ นายกเมืองพัทยา

ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำงานภายใต้การตรวจสอบ และถ่วงดุลโดยสภาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (สภาท้องถิ่น) ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำหน้าที่บริหารงานภายในขอบเขตตามที่กฎหมายกำหนด และรับผิดชอบต่อสภาท้องถิ่นและประชาชนในเขตขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

2.7 การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง

การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงมีขึ้นเป็นครั้งแรกของไทยเมื่อ พ.ศ. 2521 ซึ่งกรุงเทพมหานครเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบแรกที่น่าระบบดังกล่าว มาใช้อย่างไรก็ตามกรุงเทพมหานครเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่มีอยู่เพียงแห่งแรกของไทย ในขณะนั้น การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงจึงไม่เป็นที่คุ้นเคยนักสำหรับคนไทย ต่อมา ในปี พ.ศ. 2543 มีการประกาศใช้กฎหมายเทศบาลฉบับใหม่ ทำให้เทศบาลซึ่งเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปที่มีอยู่ในทุกจังหวัด ได้เริ่มทดลองใช้ระบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง และใช้จริงเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2544 และเรียกระบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง ในเทศบาลว่าเทศบาลในรูปแบบนายกเทศมนตรี ในขณะที่เทศบาลในรูปแบบเดิมเรียกว่า เทศบาล ในรูปแบบคณะเทศมนตรี ภายหลังจากต่อมา มีการแก้ไขกฎหมายองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอีกหลายฉบับหลายรูปแบบ ในปี พ.ศ. 2546 - 2547 ทำให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดของไทยใช้ระบบการเลือกตั้งบริหาร

ท้องถิ่นโดยตรงทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็น เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ดังนั้น นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา กฎหมายองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบของไทย กำหนดให้ใช้วิธีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงแล้วทั้งสิ้น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2563, ย่อหน้า 2)

ผู้บริหารท้องถิ่นกับสภาท้องถิ่นแบ่งแยกออกจากกันอย่างชัดเจน กล่าวคือผู้บริหารท้องถิ่นไม่มีอำนาจในการยุบสภาท้องถิ่น และสภาท้องถิ่นไม่มีอำนาจในการลงมติไม่ไว้วางใจผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นมีวาระในการดำรงตำแหน่งที่แน่นอนชัดเจน และไม่ขึ้นอยู่กับวาระของสภาท้องถิ่น นอกจากนี้ คณะผู้บริหารท้องถิ่น (นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี เลขาธิการนายกเทศมนตรี) จะเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นด้วยมิได้

ในปี 2563 จะมีการเลือกตั้งสมาชิกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศรวม 97,740 ตำแหน่งหลังจากถูกคณะรักษาความสงบแห่งชาติสั่งห้ามเลือกตั้งมากกว่า 5 ปี โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกล่าวว่า จะแบ่งการเลือกตั้งออกเป็นสามรูปแบบ ได้แก่ กรุงเทพมหานครและพัทยา, เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล คาดว่าจะเริ่มจัดการเลือกตั้งกรุงเทพมหานครและพัทยาในเดือนกุมภาพันธ์ 2563 เป็นลำดับแรก และจะเว้นแต่ละรูปแบบละ 3 เดือน

3. หลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 กำหนดไว้ดังกล่าว กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงได้จัดให้มีการคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา โดยมีหลักเกณฑ์การประเมินการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองได้กำหนดไว้ 7 ตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2547, หน้า 2) ดังนี้

1. แนวคิดประโยชน์ที่เกิดขึ้นประชาชน

1.1 เกิดประโยชน์สุขของประชาชน

1.2 เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

1.3 มีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ

1.4 ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น

1.5 มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์

1.6 ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความ

ต้องการ

1.7 มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

2. แนวความคิดพื้นฐานการบริการประชาชน เป้าหมายการทำงานของกระทรวง

มหาดไทย

- 2.1 เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน
  - 2.2 เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
  - 2.3 เกิดความมีประสิทธิภาพ
  - 2.4 เกิดความคุ้มค่าในการปฏิบัติงาน
  3. หลักการพื้นฐานของการบริหาร
    - 3.1 ทำให้ผู้รับบริการพอใจและไม่เกิดความเครียดในการมารับบริการ
    - 3.2 อย่าปล่อยให้ผู้รับบริการอยู่ที่หน่วยบริการนานเกินไป
    - 3.3 อย่าทำผิดพลาดจนผู้รับบริการเดือดร้อน
    - 3.4 สร้างบรรยากาศของหน่วยบริการให้น่ารื่นรมย์
    - 3.5 ทำให้ผู้รับบริการเกิดความคุ้นเคยรู้จักสถานที่ ขั้นตอน
    - 3.6 เตรียมความสะดวกให้พร้อม เช่น ที่ถ่ายเอกสาร รับแลกเงิน รับเงินในรูปบัตร
- เครดิต เป็นต้น
- 3.2 ความสำคัญของธรรมาภิบาลกับการบริหารงานในท้องถิ่น
    - 3.2.1 ความชอบธรรมในการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง (legitimacy) การเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองในระดับท้องถิ่นต้องเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม ไม่มีการใช้วิธีการนอกกฎหมาย เพื่อให้ชนะการเลือกตั้ง
    - 3.2.2 การยึดประโยชน์สุขของประชาชน การตัดสินใจของผู้บริหารในเรื่องต่างๆ ต้องยึดประโยชน์สุขของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ การบริหารในระบบเปิดกว้างให้มีการตรวจสอบได้
    - 3.2.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารท้องถิ่น เป็นเรื่องสำคัญ เพราะภาคประชาชนนับเป็นหุ้นส่วนของการบริหารงานของรัฐ ต้องมีส่วนร่วมตั้งแต่การร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การร่วมเสนอความคิดเห็นการร่วมตัดสินใจ และการร่วมในการติดตามตรวจสอบ
    - 3.2.4 การยึดหลักนิติธรรม ในการใช้กฎหมายต้องเป็นธรรมโดยทั่วหน้าไม่มีการเลือกปฏิบัติ
    - 3.2.5 ความคุ้มค่าในการบริหารงาน เป็นความคุ้มค่าในด้านประโยชน์สุขของประชาชน มีคุณภาพของงานอุปกรณ์ได้มาตรฐาน
    - 3.2.6 คุณธรรม จริยธรรมในการบริหารงาน พฤติกรรมของผู้บริหารต้องยึดมั่นในสิ่งที่ดีงามมีเหตุมีผลก่อให้เกิดความสงบสุขในการบริหารงาน
  - 3.3 ภาคส่วนในการบริหารท้องถิ่นอย่างมีธรรมาภิบาล

การบริหารท้องถิ่นเป็นการบริหารที่มีภาคส่วนที่สำคัญเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น พนักงานองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ประชาชน

และตัวแทนภาครัฐผู้กำกับดูแลการบริหารท้องถิ่น ซึ่งแต่ละภาคส่วนต่างก็มีบทบาทที่ต่างกันแต่ก็อยู่ในบริบท ของธรรมาภิบาลท้องถิ่น ดังนี้

3.3.1 ผู้บริหารท้องถิ่นกับธรรมาภิบาล หมายถึง ผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน เข้ามาบริหารงานตามนโยบายที่ประกาศไว้ในช่วงการหาเสียง และได้แถลงต่อสภาท้องถิ่นก่อนการเข้าบริหารงานซึ่งเป็นเสมือน “สัญญาประชาคม” ที่มีต่อประชาชนที่เลือกตนเองเข้ามาบริหารงานรวมถึงปลัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นด้วย ในฐานะหัวหน้าฝ่ายพนักงานประจำ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนับเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีธรรมาภิบาล ดังนี้

- 1) การกำหนดนโยบายการบริหารท้องถิ่น ต้องยึดประโยชน์ของประชาชน และให้ภาคประชาชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย
- 2) การกำกับดูแลให้มีการดำเนินการตามนโยบายมีหน้าที่กำกับดูแลให้ฝ่ายประจำดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้
- 3) การบริหารอย่างโปร่งใสตรวจสอบได้ และมีคุณธรรม
- 4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ต้องให้ประชาชนได้มีส่วนรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ และเปิดให้มีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ การบริหารงาน
- 5) การแก้ไขปัญหา และตอบสนองความต้องการของประชาชน ผู้บริหารท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญกับการเอาใจใส่แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้าน และสนองความต้องการของประชาชน
- 6) การประสานงานกับภาครัฐ ในฐานะเป็นองค์กรปกครองตนเองของรัฐในระดับล่างสุด
- 7) การประสานงานกับองค์กร กลุ่มต่างๆ ในพื้นที่เพื่อร่วมมือกันพัฒนาแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น

3.3.2 สมาชิกสภาท้องถิ่นกับธรรมาภิบาล สมาชิกสภาท้องถิ่นมีบทบาทที่สำคัญต่อท้องถิ่น ดังนี้

- 1) การบัญญัติกฎหมาย เพื่อบังคับใช้กับท้องถิ่นนั้นตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติ และต้องคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นที่พึงจะได้รับ
- 2) การกำกับตรวจสอบฝ่ายบริหารเป็นการกำกับตรวจสอบการบริหารงานว่ามีประสิทธิภาพประสิทธิผลหรือไม่มีความผิดปกติในการบริหารงานหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง

3) การรวบรวมข้อเรียกร้องความต้องการ และความคิดเห็นของประชาชน มาอภิปรายในสภา หรือเสนอเพื่อให้มีการออกเป็นข้อกฎหมาย หรือตั้งเป็นกระทู้ต่อฝ่ายบริหารเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นความเดือดร้อน หรือความต้องการของประชาชน

4) การให้การศึกษาดูงานแก่ประชาชน เช่น การเปิดให้ประชาชน เข้ามาร่วมรับฟังการประชุมสภา หรือการออกไปให้ความรู้แก่ประชาชนในโอกาสต่างๆ เป็นต้น

3.3.3 พนักงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นกับธรรมาภิบาล เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารงานท้องถิ่น ในฐานะเป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบาย ของฝ่ายบริหารไปสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลตามที่ฝ่ายบริหารมุ่งหวังไว้ ดังนั้นพนักงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทหน้าที่สำคัญ ดังนี้

1) การยึดหลักนิติธรรมและความโปร่งใส ในฐานะฝ่ายประจำต้องบริหารงานโดยยึดหลักกฎหมาย และรักษาความถูกต้องของกฎหมาย

2) การยึดผลประโยชน์ของประชาชน พนักงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจะต้องยึดประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ

3) การยึดผลสัมฤทธิ์ในการบริหารงาน ในฐานะเป็นผู้นำนโยบายมาแปลงสู่การปฏิบัติ ต้องบริหารงานเพื่อบรรลุสู่ความสำเร็จและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายมากกว่าการเน้นที่กระบวนการอย่างที่ผ่านมา

4) การคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ต้องหาวิธีการให้ประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนงานโครงการที่ได้รับอนุมัติจากสภาท้องถิ่น

3.3.4 หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่กำกับตรวจสอบควรเป็นไปโดยสอดคล้องกับหลักกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเองอย่างมีอิสระมากที่สุด รัฐควรให้ความสำคัญ กับการส่งเสริมให้มีการบริหารอย่างมีธรรมาภิบาล โดยการอบรมบุคลากรฝ่ายการเมือง และฝ่ายประจำให้รู้และเข้าใจถึงการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ในขณะเดียวกันก็วางระบบบริหารงานที่กลไกในการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล

3.3.5 ภาคประชาชนกับธรรมาภิบาลของท้องถิ่น บทบาทสำคัญของภาคประชาชนในบริบทของธรรมาภิบาล คือ การติดตามตรวจสอบการใช้อำนาจของตัวแทนประชาชนที่เข้ามาเป็นผู้บริหาร สมาชิกสภาท้องถิ่นให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชน และเกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง มีความโปร่งใส มีมาตรการทางกฎหมาย ภาคประชาชนถือเป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการทำให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลอย่างยั่งยืน เพราะภาคประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยในทางหลักการ และทางปฏิบัติเป็นผู้เลือกตัวแทนเข้าไปใช้อำนาจแทนตนเองในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นด้วย

สรุปได้ว่า การบริหารท้องถิ่นตามแนวคิดธรรมาภิบาล เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบันและในอนาคต ซึ่งการที่ประชาชนจะได้รับประโยชน์จากการมีองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริงได้ การบริหารงานของท้องถิ่นต้องดำเนินไปตามหลักธรรมาภิบาลท้องถิ่นอย่างจริงจัง โดยผู้ที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ และมีเป้าหมายร่วมกันเพื่อบรรลุประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่น

การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

1. ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

ได้มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของธรรมาภิบาลไว้ ดังนี้

บวรศักดิ์ อวรรณโน (2551, หน้า 18) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล (good governance) ในความหมายแบบสากล หมายถึง ระบบโครงสร้างและกระบวนการต่างๆ ที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจการเมืองและสังคมของประเทศเพื่อที่ภาคต่างๆ ของสังคมจะพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ประสิทธิ์ คำราชย์ (2551, หน้า 3) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง เป็นคำที่ธนาคารโลกได้นำมาใช้เมื่อประมาณปลาย ค.ศ. 1980 โดยได้ให้ความหมายว่าลักษณะ และวิถีทางของการใช้อำนาจอรัฐได้ถูกใช้ในการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนา

ไชยวัฒน์ คำชู (2552, หน้า 42-43) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การมีส่วนร่วมคือความโปร่งใสตรวจสอบได้ และการมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเพื่อให้หลักประกันว่า การดำเนินนโยบายทางการเมืองสังคม และเศรษฐกิจวางอยู่บนฉันทานุมัติอย่างกว้างขวางของสังคมและให้ความมั่นใจว่าเสียงคนยากจน และคนด้อยโอกาสจะเป็นที่รับฟังในกระบวนการกำหนด และดำเนินนโยบายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากร

ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2552, หน้า 16) กล่าวว่า ความหมายของคำว่า ธรรมาภิบาล โดยมองเปรียบเทียบกับจริยธรรมว่า จริยธรรม (ethics) เป็นเรื่องของแนวปฏิบัติตนให้บรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่า มุ่งเน้นการควบคุมพฤติกรรมของคน และกลุ่มคนให้เป็นไปในหนทางที่เหมาะสมดีงาม โดยคาดหวังว่ามนุษย์มีเหตุมีผลสามารถแยกแยะชั่วดีได้ ซึ่งต่างจากธรรมาภิบาลอันเป็นเรื่องของการจัดระเบียบโครงสร้างความสัมพันธ์ในการใช้อำนาจหน้าที่ระหว่างฝ่ายตัวการ (principal) และฝ่ายตัวแทน (agency) และการวางระบบกระบวนการบริหารงาน เพื่อป้องกันการฉ้อโกงการเอาเปรียบหรือพฤติกรรมอันไม่เหมาะสมของมนุษย์รวมถึงการวางมาตรฐานในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายและคุณค่าที่กำหนดไว้ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมหรือบุคคลที่ตนมีภาระรับผิดชอบอยู่

จินตนา บุญบงการ (2555, หน้า 13) กล่าวว่า ธรรมนูญฉบับใหม่ หมายถึง การบริหารจัดการที่ดีในภาครัฐ เป็นการช่วยกระตุ้นต่อการพัฒนา และขยายตัวของจริยธรรมในทางธุรกิจ ทั้งนี้เพราะความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนที่มีอยู่อย่างใกล้ชิด

อรพินท์ สพอิชชัย (2555, หน้า 16) กล่าวว่า ธรรมนูญฉบับใหม่ หมายถึง ระบบราชการที่มีความสุจริตโปร่งใส เปิดเผยข้อมูล เทียงธรรม และมีการบริหารงานที่เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง และมุ่งประโยชน์สุขของประชาชนเป็นสำคัญ

ประธาน สุวรรณมงคล (2558, หน้า 3) กล่าวว่า ธรรมนูญฉบับใหม่ เป็นหลักการบริหาร การปกครอง ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดของประชาชน และประเทศชาติโดยยึดหลักเหตุผล และความเป็นธรรม กล่าวอีกแง่หนึ่ง ธรรมนูญฉบับใหม่ ทั้ง หลักการ (principles) และแนวทาง (guidelines) สำหรับการปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักการที่กำหนด

จากความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับธรรมนูญฉบับใหม่ ที่นักวิชาการและหน่วยงานต่างๆ ได้ให้ความหมายไว้แล้ว พอสรุปได้ว่า หลักธรรมนูญฉบับใหม่ หมายถึง การบริหารจัดการที่ดี เปิดเผยข้อมูล มีความเป็นธรรมมุ่งประโยชน์ของประชาชนที่องค์การต่างๆ ภาครัฐและเอกชนควรนำมาปฏิบัติ เพื่อให้มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

2. ความสำคัญของธรรมนูญฉบับใหม่ต่อการบริหารงานภาครัฐ

แนวคิดธรรมนูญฉบับใหม่ได้รับความสนใจ และนำมาใช้ในการบริหารงานภาครัฐอย่างกว้างขวาง เราสามารถกล่าวได้ว่า ธรรมนูญฉบับใหม่มีความสำคัญ ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2556, หน้า 23) การเปลี่ยนแปลงของโลกเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์มีอิทธิพลส่งผลทำให้การบริหารงานของภาครัฐทั่วโลกจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง ในหลายๆ ด้าน เช่น การผลักดันให้เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารการเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานมากขึ้น การผลักดันให้มีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารงาน รวมถึงมีการนำเอามาตรฐานทางการบริหารศีลธรรม และจริยธรรม เข้ามาใช้ในการทำงานของภาครัฐ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ทำให้เกิดผลกระทบต่อประเทศต่างๆ รวมถึงประเทศไทย จนต้องมีการปฏิรูประบบราชการเพื่อสร้างให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพเพิ่มสูงขึ้น อันนำไปสู่การตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมี คุณภาพ ในปัจจุบันสถานการณ์ของประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคม และการเมือง ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อวิถีชีวิตของประชาชนอย่างกว้างขวาง

สมคิด เลิศไพฑูรย์, และคนอื่นๆ (2556, หน้า 31) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของธรรมนูญฉบับใหม่ ไว้ว่า มีความสำคัญในเรื่องของโครงสร้างและกระบวนการ และความสัมพันธ์ของภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน และภาคประชาสังคมในการบริหารจัดการเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของรัฐ ซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ดี

ประธาน สุวรรณมงคล (2558, หน้า 28-31) ธรรมนูญบาลมีความสำคัญต่อการบริหาร ภาครัฐในหลายมิติ ดังนี้

มิติของภาครัฐ

1. ช่วยส่งเสริมให้บุคลากรในภาครัฐมีเป้าหมายอยู่ที่การ ยึดประโยชน์สุขของ ประชาชน และประเทศชาติให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพในการบริหารภาครัฐอย่างจริงจังมากขึ้น โดยมีการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีความรวดเร็ว และประหยัดทั้งเวลาและงบประมาณมีความ คุ่มค่ามากขึ้นซึ่งวัดได้จากความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ

2. ช่วยส่งเสริมให้บุคลากรภาครัฐให้ความสำคัญกับผลสำเร็จหรือผลงานมากกว่า การทำเสร็จ เหมือนเช่นที่ผ่านมาในอดีตการให้ความสำคัญกับผลสำเร็จหรือผลงานทำให้มีความคุ่มค่า มากขึ้นโดยมีการประเมินผลการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น มีตัวชี้วัด (key performance indicator, KPI) ที่ถูกกำหนดไว้ก่อนการปฏิบัติงานซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจโดยเฉพาะ อย่างยิ่งความพึงพอใจของประชาชนนับเป็นตัวประเมินผลที่สำคัญ

3. ช่วยทำให้ระบบการบริหารภาครัฐมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้มากขึ้นโดยมี การปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบของภาครัฐให้ รัดกุมและเปิดเผยต่อสาธารณะให้รับรู้กันทั่วไป เช่น การมีกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ การมีกฎหมายเกี่ยวกับการห้ามฮั้วประมูลงานของ ภาครัฐ เป็นต้น รวมถึงมีองค์กระอิสระในการกำกับตรวจสอบการปฏิบัติงานของภาครัฐ เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นต้น

4. ช่วยส่งเสริมให้บุคลากรภาครัฐมีความตระหนักถึงความ สำคัญรับผิดชอบ (accountability) ต่อประชาชนและองค์กรมากขึ้น ซึ่งความสำนึกรับผิดชอบมีส่วนทำให้การกระทำ ของเจ้าหน้าที่รัฐมีการระมัดระวังการกระทำที่มีผลต่อสาธารณะหรือประชาชนมากขึ้น และหากเกิด ข้อผิดพลาดขึ้นก็ต้องพร้อมที่จะรับผลของการกระทำนั้นโดยไม่หลบเลี่ยง หรือโยนความผิดให้บุคคล อื่นหรือหนึ่งเฉย

5. ช่วยทำให้ระบบราชการเป็นระบบเปิดและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทางมีส่วน ร่วมในการบริหารภาครัฐอย่างหลากหลายและ เป็นรูปธรรมมากขึ้น ทั้งนี้ ระบบบริหารภาครัฐในอดีต มักเป็นระบบที่ปิด โดยประชาชนไม่รู้ข้อมูลข่าวสารในการบริหารงานของภาครัฐมากนัก และข้อมูล ส่วนใหญ่ถูกพิจารณาว่าไม่เปิดเผยหรือเป็นความลับ แต่เมื่อมีการนำแนวคิดธรรมาภิบาลมาใช้ทำให้มี กฎหมายเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ และให้สิทธิแก่ประชาชนในการยื่นขอข้อมูล ข่าวสารจากหน่วยภาครัฐได้ นอกจากนี้ยังมีการกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ที่จำเป็นต่อสาธารณะผ่านช่องทางต่างๆ เช่น เอกสารหรือเว็บไซต์ของหน่วยงาน เป็นต้น และ ประชาชนยังมีช่องทางในการร้องเรียนการเสนอความคิดเห็นผ่านทางช่องทางต่างๆ ของรัฐอีกด้วย

6. ช่วยส่งเสริมให้บุคลากรภาครัฐยึดกฎหมายเป็นหลัก ในการปฏิบัติหน้าที่มากกว่า การใช้ดุลพินิจหรือตามอำเภอใจ โดยมีการวางมาตรฐานการปฏิบัติงานในแต่ละภารกิจหรือแต่ละงานไว้ชัดเจนทำให้การใช้ กฎหมายเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนอาจลดลงไป

7. ทำให้ระบบบริหารภาครัฐเป็นตัวขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพมากขึ้นส่งผลให้ประเทศมีขีดความสามารถในการแข่งขันมากขึ้นโดยมีภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง

8. ทำให้บุคลากรภาครัฐตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของตนในฐานะเป็นผู้ให้บริการประชาชนมิใช่เจ้านายของประชาชนหรือผู้มีสถานภาพที่เหนือกว่าประชาชน

มิติภาคประชาชน

1. ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของภาครัฐได้มากขึ้นเนื่องจากระบบราชการได้เปิดกว้างมากขึ้นอันเป็นผลมาจากการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของทางราชการ

2. ทำให้ประชาชนมีความตระหนักถึงสิทธิ หน้าที่ของพลเมืองมากขึ้นหลังจากได้รับข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐและแหล่งอื่นๆ มากขึ้น และเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรม

3. ทำให้ประชาชนได้รับบริการที่รวดเร็วมากขึ้นอันเป็นผลมาจากการปรับรื้อกฎหมาย กฎระเบียบต่าง (deregulation) ทำให้มีการลดขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการลงไปมาก และภาครัฐได้ตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรมโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง เช่น การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการให้บริการประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ตลอดเวลา

4. ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของระบบบริหารภาครัฐโดยเฉพาะประเด็นการคอร์รัปชันการใช้อำนาจไม่เป็นธรรม เนื่องจากประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักมากขึ้นรวมถึงมีการใช้สิทธิพลเมืองในการเรียกร้อง ร้องเรียน และฟ้องร้องต่อศาลในกรณีที่ถูกละเมิดสิทธิ

ภาคธุรกิจเอกชน

1. ทำให้การบริหารกิจการธุรกิจได้รับความสะดวก รวดเร็วมากขึ้นส่งผลให้การแข่งขันเชิงธุรกิจดำเนินไปได้ด้วยดี

2. ทำให้ต้นทุนทางธุรกิจเป็นไปตามต้นทุนที่แท้จริง เนื่องจากภาครัฐมีความโปร่งใสในการดำเนินงานมากขึ้น มีการเรียกรับผลประโยชน์น้อยลง

3. ทำให้ประเทศชาติสามารถแข่งขันทางธุรกิจในเวทีการค้าโลกได้อย่างไม่เสียเปรียบ โดยมีการบริหารภาครัฐเป็นตัวสนับสนุน เอื้ออำนวยเคียงคู่กับภาคธุรกิจเอกชน

สรุปได้ว่า ธรรมนูญบาลมีความสำคัญต่อการบริหารภาครัฐช่วยส่งเสริมให้บุคลากรในภาครัฐมีเป้าหมายอยู่ที่การยึดประโยชน์สุขของประชาชนและประเทศชาติ ช่วยส่งเสริมให้บุคลากรภาครัฐให้ความสำคัญกับผลสำเร็จ ช่วยให้ระบบการบริหารภาครัฐ มีความโปร่งใสตรวจสอบได้มากขึ้น ทำให้การบริหารกิจการธุรกิจได้รับความสะดวกรวดเร็ว มากขึ้นส่งผลให้การแข่งขันเชิงธุรกิจดำเนินไปได้ด้วยดี ทำให้ต้นทุนทางธุรกิจเป็นไปตามต้นทุนที่แท้จริง และทำให้ประเทศชาติสามารถแข่งขันทางธุรกิจในเวทีการค้าโลกได้อย่างไม่เสียเปรียบ

3. องค์ประกอบของธรรมนูญบาล

จินตนา บุญบงการ (2555, หน้า 13) กล่าวว่า หลักธรรมนูญบาลของภาครัฐ และเอกชนมีองค์ประกอบเดียวกัน ดังนี้

1. มีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นและผู้มีผลประโยชน์ร่วมอื่น ซึ่งรวมทั้งลูกค้าและชุมชนที่บริษัทหรือที่กิจกรรมนั้นๆ ตั้งอยู่

2. มีความโปร่งใสในการบริหารจัดการ รวมทั้งความโปร่งใสในการตัดสินใจและการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ

3. มีความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศ

4. เน้นการสร้างมูลค่าและผลตอบแทนระยะยาว

5. คำนึงถึงความซื่อสัตย์สุจริตรวมทั้งต่อต้านการให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ

6. คำนึงถึงหลักคุณธรรมและจริยธรรมและควรมีการจัดทำประมวลจริยธรรมทางธุรกิจให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

7. ปรับปรุงการตรวจสอบให้มีประสิทธิภาพ เช่น ระบบบัญชี ต้องเป็นมาตรฐานสากล อรพินท์ สพอโชคชัย (2555, หน้า 7) กล่าวว่า ในระดับสากลประชาชนในสังคมยุคใหม่เรียกร้องให้ภาครัฐต้องจัดให้มีการบริหารจัดการที่เป็นธรรมนูญบาล หรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งหมายถึงการบริหารราชการแผ่นดินที่ต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. มีความเที่ยงธรรม โดยต้องกำหนดกติกา เงื่อนไข กฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ มีความยุติธรรมต่อประชาชนโดยรวม

2. มีความเท่าเทียมกัน ในการให้และรับประโยชน์จากทรัพยากรและบริการสาธารณะต่างๆ ที่ภาครัฐจัดไว้

3. มีความสุจริตโปร่งใส โดยที่การดำเนินภารกิจต่างๆ วางอยู่บนรากฐานของความถูกต้อง มีระบบการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่างๆ เป็นไปอย่างถูกต้อง

4. เปิดโอกาสและให้เสรีภาพแก่ ประชาชนในการแสดงความคิดเห็น โดยมีกลไกและมาตรการให้ประชาชนได้เข้าร่วมในการรับรู้ความเป็นไปในการดำเนินการต่างๆ

5. มีภาครัฐและผู้บริหารที่รับผิดชอบ รอบคอบ และระมัดระวังในการกำหนดนโยบายสาธารณะ และการตัดสินใจ และมีระบบการทำงานของภาครัฐที่สามารถตรวจสอบได้

6. มีผู้ใช้อำนาจรัฐที่มีคุณธรรมจริยธรรม

สุรชัย ขวัญเมือง (2552, หน้า 28) กล่าวว่า หน่วยงานจะกำหนดองค์ประกอบหลักของธรรมาภิบาลมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ดังนี้

1. หลักความโปร่งใสเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

2. หลักนิติธรรม ซึ่งมีกฎหมาย และกฎที่มีความเที่ยงตรง

3. หลักความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีการตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของตน

4. หลักความเสมอภาค มีการกระจายการพัฒนาและประโยชน์ต่างๆ ที่รัฐพึงจัดสรรอย่างทั่วถึงทัดเทียมกัน

5. หลักการมีฉันทามติร่วมในสังคม มีความแตกต่างกันในความเห็นในสังคมจะต้องดำเนินการหาข้อตกลงร่วมที่ดีที่สุดเป็นกลางที่สุด และเป็นความสนใจร่วมของสังคมนั้นๆ

6. หลักคุณธรรม ต้องมีจิตสำนึกและยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต

7. หลักความคุ้มค่า หรือหลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

8. หลักการมีส่วนร่วม บริหารจัดการโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมต่างๆ ระดับโดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่สำคัญ และมีผลกระทบต่อผู้คน และสังคม

รัชยา ภักดีจิตต์ (2557, หน้า18) กล่าวว่า องค์ประกอบตามแนวคิดของหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับขอบข่ายของการปกครองการบริหารภาครัฐ การพัฒนาเศรษฐกิจการให้ความสำคัญกับกระบวนการพัฒนาซึ่งเกี่ยวข้องกับภาคสาธารณะโดยสรุปแนวคิด ธรรมาภิบาล 8 หลักการสำคัญ คือ

1. ความรับผิดชอบต่อสังคม

2. ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. ความเป็นธรรมในสังคมและการคำนึงถึงส่วนรวม

4. การยึดมั่นฉันทามติ

5. การมีส่วนร่วม

6. การตอบสนองความต้องการ

7. หลักนิติธรรม

8. หลักความโปร่งใส

แสงชัย อภิชาติชนพัฒน์ (2559, หน้า 5) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล ระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีองค์ประกอบ 6 หลัก ดังต่อไปนี้

1. หลักนิติธรรม (the rule of law) คือ การปกครองโดยยึดหลักกฎหมาย เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ประชาชน ทั้งในเรื่องสิทธิเสรีภาพในทรัพย์สิน การแสดงออก การดำรงชีพ เป็นต้น ซึ่งถือเป็นหนึ่งในบรรดาสีทธิขั้นพื้นฐานทั้งหมดของปัจเจกบุคคลและโดยหลักการนี้ ผู้ปกครองไม่สามารถใช้อำนาจใดๆ อันละเมิดต่อกฎหมายกระทำต่อประชาชนได้

2. หลักคุณธรรม (morality) คือ การยึดมั่นในเรื่องความถูกต้อง ดีงาม การส่งเสริมให้มีจริยธรรมและคุณธรรมผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง และมาตรการลงโทษผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ที่ขาดจริยธรรมและคุณธรรม

3. หลักความโปร่งใส (accountability) คือ การปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์การให้มีความโปร่งใส เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และมีกระบวนการให้ประชาชนเข้าถึง ข้อมูลข่าวสาร และตรวจสอบความถูกต้องได้

4. หลักการมีส่วนร่วม (participation) คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชน มีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นต่อการตัดสินใจขององค์การ คุ้มครองสิทธิในการมีส่วนร่วมกับรัฐ และการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

5. หลักความรับผิดชอบ (responsibility) คือ การสำนึกในความรับผิดชอบ ต่อสาธารณะและเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง

6. หลักความคุ้มค่า (cost – effectiveness or economy) คือ การบริหาร จัดการ และการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

สรุปได้ว่า องค์ประกอบหลักของธรรมาภิบาล ประกอบด้วย หลักนิติธรรม (the rule of law) หลักคุณธรรม (morality) หลักความโปร่งใส (accountability) หลักการมีส่วนร่วม (participation) หลักความรับผิดชอบ (responsibility) และหลักความคุ้มค่า (cost – effectiveness or economy) เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ประชาชน ทั้งในเรื่องสิทธิเสรีภาพในทรัพย์สิน การแสดงออก การดำรงชีพ คุ้มครองสิทธิในการมีส่วนร่วมกับรัฐ และการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

1. หลักสำนักรับผิดชอบ

1.1 ความหมายของหลักสำนักรับผิดชอบ

บรรศักดิ์ อุวรรณโน (2551, หน้า 33) กล่าวว่า หลักสำนักรับผิดชอบมีความหมายสองลักษณะลักษณะแรก หมายถึง ความรับผิดชอบที่ต้องตอบคำถามหรือพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบซึ่งในความหมายนี้ มักนำไปใช้กับความรับผิดชอบทางการบริหารที่เน้นความโปร่งใส ตรวจสอบได้อีกลักษณะหนึ่งจะหมายถึง ความรับผิดชอบในผลการตัดสินใจ ซึ่งในความหมายหลังนี้ มักจะใช้กล่าวถึงความรับผิดชอบทางการเมืองเป็นสำคัญ

ชฎิมา อินทร์จันทร์ (2555, หน้า 26) กล่าวว่า หลักสำนักรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความสำนักรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาการบริหารจัดการ การกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาและเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง รวมทั้งความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำของตนเอง

มนตรี กนกวารี (2555, หน้า 26) กล่าวว่า หลักสำนักรับผิดชอบ หมายถึง ของหลักความรับผิดชอบต่อสาธารณะและความเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง โดยที่รัฐธรรมนุญได้กำหนดกรอบขององค์การรัฐหรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญในการทำงาน เพื่อตอบสนองต่อผลประโยชน์ ประโยชน์ส่วนรวมการสร้างระบบการรับฟังความคิดเห็นที่ต่างกััน

อารี วิบูลย์พงษ์ (2556, หน้า 26) กล่าวว่า หลักสำนักรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความสำนักรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาการบริหารจัดการ การกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาและเคารพในความเห็นที่แตกต่างรวมทั้งความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำของตนเอง

สถาบันพระปกเกล้า (2560, หน้า 54-56) กล่าวว่า หลักสำนักรับผิดชอบ หมายถึง การตัดสินใจใดๆ ของภาครัฐภาคเอกชนและภาคประชาชนต้องกระทำโดยมีพันธะความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำกับสาธารณชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหน่วยงานนั้น โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวมเป็นหลัก และมีจิตใจเสียสละเห็นคุณค่าสังคมที่ตนเองสังกัดอยู่ และได้จำแนกประเภทของหลักความรับผิดชอบไว้ 4 ด้าน คือ ความรับผิดชอบด้านสังคม ความรับผิดชอบด้านการเมือง ความรับผิดชอบด้านเศรษฐกิจ ความรับผิดชอบทางด้านกฎหมาย

สรุปได้ว่า หลักสำนักรับผิดชอบ การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความสำนักรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

1.2 ความสำคัญของหลักสำนักรับผิดชอบ

ถวิลวดี บุรีกุล (2553, หน้า 26) กล่าวว่า ความสำคัญของความรับผิดชอบว่ามีเป้าหมายที่ชัดเจนสร้างการเป็นเจ้าของร่วมกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพจัดการพฤติกรรมที่ไม่เอื้อต่อการทำงาน การมีแผนการสำรองการติดตาม และประเมินผลการทำงาน

ไพโรจน์ ภัทรนรากุล (2557, หน้า 21) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักสำนักรับผิดชอบจะต้องเป็นความรับผิดชอบที่ต้องตอบคำถาม และถูกวิจารณ์ได้รวมทั้งความรับผิดชอบในผลการตัดสินใจ และมีความเห็นใจว่าในสังคมประชาธิปไตยสมัยใหม่นั้น จะต้องให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบมากขึ้นโดยจะต้องเปลี่ยนวิธีคิดในการจัดการภาครัฐใหม่จากเดิมที่เน้นความรับผิดชอบไปเป็นผู้แทนราษฎรและใช้กลไกทางกฎหมายในการควบคุมกระบวนการทำงานของภาครัฐ จะต้องเปลี่ยนมาเป็นการรับผิดชอบร่วมกันของทุกส่วนในสังคมในลักษณะสังคมพหุนิยมที่ทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนหรือองค์กรประชาชนต่างๆ จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบร่วมกัน ในการตัดสินใจต่างๆ ของภาครัฐมากขึ้น

รัชยา ภักดีจิตต์ (2557, หน้า 17) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักสำนักรับผิดชอบ การตรวจสอบต่อสาธารณะเป็นหลักการที่สำคัญที่องค์การทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบและสะท้อนให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อสังคมต่อสาธารณะ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นการแสดงความรับผิดชอบในการตัดสินใจซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณะ จิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคมต้องปฏิบัติ โดยยึดหลักนิติธรรมและความโปร่งใส

สมศักดิ์ สามัคคีธรรม (2564, หน้า 116) กล่าวว่า ความสำคัญของความสำนักรับผิดชอบ เงื่อนไขที่บุคคลซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจ ได้ถูกบีบบังคับ/กดดัน ทั้งจากปัจจัยภายนอกและบรรทัดฐานภายใน" การเรียกร้องของพลเมืองคำบัญชาของฝ่ายนิติบัญญัติที่มีต่อรัฐบาล คำสั่งของรัฐบาลที่มีต่อข้าราชการในสังกัด และคำสั่งศาล เป็นต้น บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งที่มีสิทธิอำนาจต่างอยู่ภายใต้พลังบีบบังคับให้ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย

สรุปได้ว่า ความสำคัญของความหลักสำนักรับผิดชอบ คือ เป็นหลักการที่สำคัญเป็นกระบวนการทำงานของหน่วยงานช่วยสร้างประสิทธิภาพประสิทธิผลให้การทำงานดีขึ้น ความสำนักรับผิดชอบต่อสังคม

1.3 องค์ประกอบของหลักสำนักรับผิดชอบ

ประเวศ วะสี (2555, หน้า 17) กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสำนักรับผิดชอบว่าจะต้องประกอบด้วยผู้บริหารตลอดจนคณะข้าราชการทั้งฝ่ายการเมือง และข้าราชการประจำต้องตั้งใจปฏิบัติภารกิจตามหน้าที่อย่างดียิ่งโดยมุ่งให้บริการแก่ผู้มารับบริการ เพื่ออำนวยความสะดวกต่างๆ มีความรับผิดชอบต่อความบกพร่องในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบอยู่และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555, หน้า 38) กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสำเนิกรับผิดชอบว่าเป็นการประพฤติตรงไปตรงมาในทางที่ชอบ ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง มีจิตสำนึกต่อการประกอบกับหน้าที่ มีความมุ่งมั่นและตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนและประเทศชาติเป็นสำคัญ

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2556, หน้า 26) กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสำเนิกรับผิดชอบว่าเป็นการสร้างกลไกให้มีผู้รับผิดชอบตระหนักในหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และการกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลการกระทำ

รัชยา ภักดีจิตต์ (2557, หน้า 17) กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสำเนิกรับผิดชอบต่อสาธารณะเป็นหลักการที่องค์การทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบและสะท้อนให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมในการตัดสินใจซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณะจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคมจำเป็นต้องปฏิบัติ โดยยึดหลักนิติธรรมและความโปร่งใส

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสำเนิกรับผิดชอบต้องประกอบด้วยผู้บริหาร ตลอดจนคณะข้าราชการทั้งฝ่ายการเมือง และข้าราชการประจำ การตระหนักในหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชนที่มีความใส่ใจต่อปัญหาของชุมชน และมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้บรรลู่ โดยไม่เลือกปฏิบัติ โดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วนของประชาชน

2. หลักนิติธรรม

2.1 ความหมายของหลักนิติธรรม

ระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2546 กล่าวว่า หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่เลือกปฏิบัติและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมายมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของหลักนิติธรรมไว้แตกต่างกันและจะกล่าวถึงบางท่าน ดังนี้

ณัฐพันธ์ เขจรนนท์ (2552, หน้า 375) กล่าวว่า หลักนิติธรรม หมายถึง การตรา กฎหมาย และกฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัย เป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจตัวบุคคล

วันชัย วัฒนศัพท์ (2553, หน้า 25) กล่าวว่า หลักนิติธรรม หมายถึง กฎ กติกาที่ใช้ในการบริหารงานภายใน เช่น การมาทำงานหรือเข้าประชุมให้ตรงต่อเวลา การให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคกัน รวมถึงข้อตกลงในการสับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กร

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ (2555, หน้า 118) กล่าวว่า หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมาย กฎ กติกา ที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับใช้เป็นไปตามกฎ กติกาที่ตกลงกันไว้ คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ความยุติธรรม

สถาบันพระปกเกล้า (2560, หน้า 17-18) กล่าวว่า หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมาย กฎ กติกา ที่ถูกต้อง เป็นธรรม การบังคับใช้เป็นไปตามกฎ กติกาที่ตกลงกันไว้ คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ความยุติธรรมของสมาชิก

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2564, หน้า 31) กล่าวว่า หลักนิติธรรม หมายถึง กฎหมายและกฎเกณฑ์ต่างๆ มีความเป็นธรรม สามารถปกป้องคนดีและลงโทษคนไม่ดีได้ มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใสและตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับจากประชาชน ประชาชนตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพหน้าที่ของตนเอง เข้าใจกฎเกณฑ์ต่างๆ มีส่วนร่วมในกรณีต่างๆ เผยแพร่กฎระเบียบ ข้อบังคับให้ประชาชนทราบ ใช้กฎหมายส่งเสริมให้เกิดความดีงาม บังคับใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ด้วยความยุติธรรม

สรุปได้ว่า หลักนิติธรรม หมายถึง กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ เป็นที่ยอมรับของชุมชน ที่มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับต่างๆ มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อข้อบังคับนั้น มีการทบทวนกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ให้มีความทันสมัยและเป็นธรรมไม่ลำเอียงหรือเลือกปฏิบัติ และสามารถใช้อบังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามกระบวนการยุติธรรม

2.2 ความสำคัญของหลักนิติธรรม

ผาสุก พงษ์ไพจิตร, และคนอื่นๆ (2543, หน้า 4) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักนิติธรรม คือ กฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัย และเป็นธรรมตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคม และสมาชิกโดยมีการยินยอมพร้อมใจ และถือปฏิบัติกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม

สุรชัย ขวัญเมือง (2552, หน้า 2) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักนิติธรรม คือการออกกฎหมายที่ถูกต้อง สร้างความเป็นธรรมให้ทุกฝ่าย การใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคชัดเจน เกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างทั่วถึง การไม่เลือกปฏิบัติการดูแลเป็นไปตามกรอบของกฎหมาย เพื่อมิให้นำกฎหมายไปแสวงหาผลประโยชน์โดย มิชอบ

ทวีศักดิ์ รักษ์ยิ่ง (2553, หน้า 2) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักนิติธรรม คือ กฎหมาย และกฎเกณฑ์ที่มีความเที่ยงตรง เป็นธรรมต่อทุกฝ่ายในสังคม และการบังคับใช้กฎหมาย มีความยุติธรรม และบังคับใช้อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติ

ไพโรจน์ ภัทรนรากุล (2557, หน้า 212) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักนิติธรรม คือการมีกรอบกฎหมายที่เป็นธรรมกับทุกฝ่ายมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาค และเป็นธรรม ไม่มีการเลือกปฏิบัติ ไม่มีมาตรฐานเชิงซ้อน ดูแลให้การปฏิบัติ เป็นไปตามกรอบของกฎหมาย มีการดูแลไม่ให้มีการใช้กฎหมายไปแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบป้องกันการละเมิดหรือสิทธิของพลเมือง การละเมิดสิทธิมนุษยชน สิทธิขั้นพื้นฐานมีการปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัยสอดคล้องกับอารยประเทศ มีการอบการปฏิบัติ ที่เคารพสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน การกำหนดกรอบเวลา การปฏิบัติที่ชัดเจนให้ประชาชนทราบ

สุธรรม รัตนโชติ (2558, หน้า 5) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักนิติธรรม คือ หลักการใช้กฎเกณฑ์เป็นบรรทัดฐานในการปกครอง กฎเกณฑ์ ด้วยบทกฎหมาย ระเบียบ วินัย ข้อบังคับ กติกา หรือข้อตกลงในระดับต่างๆ รวมถึงกฎเกณฑ์ที่มีได้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น ธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา และศีลธรรมด้วย โดยการใช้กฎเกณฑ์ดังกล่าวต้องมีความยุติธรรม ความเสมอภาค ความเป็นธรรม และมีความชอบธรรมได้รับการยอมรับและปฏิบัติตาม

สรุปได้ว่า ความสำคัญของหลักนิติธรรมเป็นการออกกฎหมายที่ถูกต้อง สร้าง ความเป็นธรรมให้ทุกฝ่าย การใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคชัดเจน เกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างทั่วถึง การไม่เลือกปฏิบัติดูแลเป็นไปตามกรอบของกฎหมาย เพื่อมิให้นำกฎหมายไปแสวงหา ผลประโยชน์โดยมิชอบ

2.3 องค์ประกอบของหลักนิติธรรม

สถาบันพระปกเกล้า (2560, หน้า 3) กล่าวว่า หลักนิติธรรม ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ

1. การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
2. ความชอบด้วยกฎหมายทางเนื้อหา
3. ความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนุญ
4. หลักไม่มีความผิด ไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย
5. การแบ่งแยกอำนาจ
6. ความอิสระของผู้พิพากษา

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักนิติธรรมนั้น เป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรา กฎหมาย กฎ ข้อบังคับให้ทันสมัย และเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของชุมชน ชุมชนยินยอมปฏิบัติตาม กฎหมาย ซึ่งปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินการให้สอดคล้องได้ โดยการออก

ข้อบัญญัติตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ และต้องมุ่งให้เกิดความเป็นธรรมและเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชนให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึงเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาค

3. หลักการมีส่วนร่วม

3.1 ความหมายของหลักการมีส่วนร่วม

ถวิลวดี บุรีกุล (2553, หน้า 6) ให้ความหมายของ หลักการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง กระบวนการสื่อสารสองทางที่มีเป้าหมายโดยรวมเพื่อที่จะให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้นและได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชนซึ่งเป้าหมายของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ก็คือ การให้ข้อมูลต่อสาธารณชนและให้สาธารณชนแสดงความคิดเห็นต่อโครงการที่นำเสนอหรือนโยบายรัฐและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดสำหรับทุกๆ คน

สมชาย อ่างสุข (2557, หน้า 1) ให้ความหมายของ หลักการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การให้โอกาสให้บุคลากรหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการบริหารจัดการเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เช่น เป็นคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และหรือคณะทำงาน โดยให้ข้อมูล ความคิดเห็น แนะนำ ปรีกษา ร่วมวางแผน และร่วมปฏิบัติ

ณัฐพันธ์ เขจรนนท์ (2558, หน้า 375) ให้ความหมายของ หลักของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง ได้แก่การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ หรือการแสดงประชามติ เป็นต้น

เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2558, หน้า 85) ให้ความหมายของหลักการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง กระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีโอกาสได้แสดงทัศนะและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณา กำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ ประกอบด้วยการให้ข้อมูลข่าวสารต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การเปิดรับความคิดเห็น จากประชาชน (ประชาพิจารณ์) การวางแผนร่วมกัน และการพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้

สถาบันพระปกเกล้า (2560, หน้า 17-18) ให้ความหมายของ หลักการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารการตัดสินใจ การจัดสรรทรัพยากร การให้ข้อมูล ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน

สรุปได้ว่า หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชน มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกันทั้งทางตรง และทางอ้อม เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็นต่อองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุม และเวทีประชาคม รับฟังความคิดเห็น เพื่อนำข้อมูลประกอบการตัดสินใจในเรื่อง

สำคัญๆ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นกรรมการโครงการต่างๆ

3.2 ความสำคัญของหลักการมีส่วนร่วม

ลิขิต ชีรเวคิน (2553, หน้า 79) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักการมีส่วนร่วมมีดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาทั้งแผนพัฒนา 5 ปี และแผนพัฒนาประจำปีเนื่องจากแผนพัฒนาเป็นเครื่องชี้ทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นและเป็นตัวกำหนดแนวทางการจัดสรรทรัพยากรรวมทั้งงบประมาณเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนโดยให้ประชาชน

1.1 มีส่วนร่วมในการคิด และกำหนดจัดทำแผนพัฒนาโดยการร่วมเสนอปัญหาความต้องการ และร่วมเสนอโครงการ/กิจกรรมเพื่อการพัฒนาในรูปแบบกระบวนการประชาคม

1.2 มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อแผนพัฒนาในภาพรวมว่าทิศทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลจะเดินไปทางใดควรทำอะไรก่อนอะไรหลังเป็นต้น

1.3 ร่วมดำเนินการการทำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติสามารถดำเนินการได้หลายวิธีตั้งแต่องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการเององค์การบริหารส่วนตำบลอุดหนุนงบประมาณให้หน่วยงานอื่นๆ เป็นผู้ดำเนินการรวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถอุดหนุนงบประมาณให้ประชาชน (กลุ่ม) เป็นผู้ดำเนินการได้

1.4 ร่วมประเมินผลเมื่อดำเนินโครงการแล้วผู้ที่ประเมินผลได้ดีที่สุดคือประชาชนเพราะประชาชนสามารถบอกได้ชัดเจนว่าโครงการนั้นๆ มีประโยชน์มากน้อยเพียงใด

2. มีส่วนร่วมในการจัดซื้อ-จัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2535 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งผู้แทนชุมชนร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อ-จัดจ้างให้เกิดความถูกต้องโปร่งใสและเป็นธรรมตามระเบียบ

3. ประชาชนมีสิทธิเข้าร่วมประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องแจ้งวาระการประชุมให้ประชาชนทราบทุกครั้งและอำนวยความสะดวกในการให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์ประชุมสภา

4. ประชาชนมีสิทธิในการเสนอข้อบังคับตำบลเพื่อให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาออกข้อบังคับตำบลตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542 รวมทั้งกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลจะกำหนดข้อบังคับตำบลที่จะได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นก่อนเสนอเข้าสู่การพิจารณาของสภาเพื่อให้ข้อบังคับได้รับการยอมรับจากประชาชน

5. ประชาชนมีสิทธิถอดถอนผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความประพฤติเสื่อมเสียได้ตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการลงคะแนนเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542

วันชัย วัฒนศัพท์ (2553, หน้า 25-28) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักการมีส่วนร่วมว่า เป็นการมีส่วนร่วมในการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืนและส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตลอดจนการบริหารงานหากการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้นเพียงใดก็จะช่วยให้มีการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารและทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้นอีกทั้งยังเป็นการป้องกันนักการเมืองจากการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสมกับสังคมนั้นๆ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการสร้างความมั่นใจว่าเสียงของประชาชนจะมีคนรับฟังอีกทั้งความต้องการหรือความปรารถนาของประชาชนก็จะได้รับการตอบสนอง

ถวิลวดี บุรีกุล (2553, หน้า 26) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักการมีส่วนร่วมว่าเป็นการกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชนโดยการให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นให้คำแนะนำปรึกษาร่วมวางแผนร่วมปฏิบัติตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ (2555, หน้า 28) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักการมีส่วนร่วมว่าเป็นการเปิดโอกาสในขณะประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นต่อการตัดสินใจในองค์กรคุ้มครองสิทธิในส่วนร่วมกับรัฐ และการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

รัชยา ภูักติจิตต์ (2557, หน้า 18) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักการมีส่วนร่วมว่าเป็นกระบวนการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายการมีส่วนร่วมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อสร้างหลักประกันว่าทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมคิดร่วมปฏิบัติ ร่วมติดตามผลและร่วมรับผลประโยชน์จากการตัดสินใจในทางปฏิบัติ ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมโดยตรง หมายถึง มีการจัดการการเตรียมการประชาสัมพันธ์ชี้แจง ให้ทุกฝ่ายทราบ และเข้าร่วมในกระบวนการอย่างอิสระเต็มที่

สรุปได้ว่า ความสำคัญของหลักการมีส่วนร่วม เป็นลักษณะการสร้างระบบกลไกที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุกขั้นตอนเพื่อให้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม

3.3 องค์ประกอบของหลักการมีส่วนร่วม

ถวิลวดี บุรีกุล (2553, หน้า 26) กล่าวว่า องค์ประกอบหลักการมีส่วนร่วมไว้ 4 ข้อ ดังนี้ 1) การรับฟังความคิดเห็น 2) การร่วมตัดสินใจ 3) การให้ข้อมูล และ 4) การพัฒนาศักยภาพในการมีส่วนร่วม

โกวิทย์ พวงงาม (2559, หน้า 57) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักการมีส่วนร่วม เป็นการให้ประชาชนเป็นผู้คิดค้นปัญหา เป็นผู้นำทุกอย่างซึ่งไม่ใช่การกำหนดจากภายนอกแล้วให้ประชาชนเข้าร่วม ต้องเป็นเรื่องที่ประชาชนคิดเอง โดยแบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 5 ประกอบด้วย คือ 1) การมีส่วนร่วมในการค้นหา 2) การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาร่วมในการวิเคราะห์ ถึงสาเหตุที่มาของปัญหา 3) การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการและวางแผนร่วมกันในการแก้ปัญหา 4) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผน และ 5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และปัจจัยที่มีส่วนทำให้เกิดผลสำเร็จหมายถึงการเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นและมีพลังของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคมจัดทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น และเป็นการปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่างๆ ด้วยความสมัครใจ

สถาบันพระปกเกล้า (2560, หน้า 8) กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) การรับฟังความคิดเห็น 2) การให้ข้อมูล 3) การร่วมตัดสินใจ และ 4) การพัฒนาศักยภาพในการมีส่วนร่วม

สถาบันราชประชาสมาสัย (2564, หน้า 4) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

1. ปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกลไกการให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม
2. การกระจายอำนาจการบริหารงานในหน่วยงานหรือสู่ท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

3. การรณรงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกเรื่องการมีส่วนร่วมแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน
4. การสร้างหลักประกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้มีส่วนร่วม

เวอร์บา, เน และคิม (Verba, Nie, & Kim, 1987, p.46) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมต่างๆ ที่ถูกต้องตามกฎหมายของประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการคัดเลือกเจ้าหน้าที่รัฐบาลหรือการกระทำต่างๆ ของรัฐบาล โดยเห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะต้อง มีลักษณะ ดังนี้ 1) เป็นเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมของพลเมืองเฉพาะบุคคลทั้ง ผู้เฉื่อยชาต่อกฎเกณฑ์ แต่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยอาชีพซึ่งรวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐบาล เจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและพวกหัวคะแนน 2) เป็นกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกของรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล และ 3) การเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองโดยการกระทำกิจกรรม

ฮาร์เลียต, และเคมย์ (Hilliard, & Kemp, 1999, p.165) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน มีความสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืนและส่งเสริมธรรมาภิบาลตลอดจนการบริหารงาน หากการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้นเพียงใดก็จะช่วยให้มีการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร และทำให้ผู้บริหาร มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น อีกทั้งเป็นการป้องกัน

นักการเมือง จากการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสมกับสังคมนั้นๆ ประชาชนจะมีคนรับฟัง อีกทั้งความต้องการหรือความปรารถนาของประชาชนก็จะได้รับการตอบสนอง

แม็คคอสกี (McClosky, 2003, p.252) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น เป็นกิจกรรมที่สมัครใจที่สมาชิกในสังคมจะเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อมในการเลือกผู้ปกครองประเทศการกำหนดนโยบายสาธารณะ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การติดตามข่าวสาร การอภิปรายการและเปลี่ยนความเห็น การเข้าร่วมประชุม การบริจาคเงินและการติดต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ลักษณะความกระตือรือร้นของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง อาจพิจารณา ได้จากการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ และลงคะแนนเสียงตามบัญชีการเขียนและการกล่าวสุนทรพจน์ การรณรงค์หาเสียง การแข่งขันกันเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรค หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ทั้งนี้จะไม่รวมถึงกิจกรรมที่ไม่สมัครใจ เช่น การเสียภาษี เป็นต้น

แคทเทล (Cattell, 2007, pp.39-56) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบและเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดของความเป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม คือ 1) ทุกคนสามารถยกประเด็นปัญหาใดปัญหาหนึ่งขึ้นมาเพื่อกำหนดเป็นวาระ ของการประชุม สามารถเสนอทางเลือกและมีส่วนร่วมในการเลือกหรือการตัดสินใจสุดท้ายได้ 2) เป็นการประชุมที่ทุกคนสามารถพูดคุยกันได้แบบเผชิญหน้า (face-to-face meeting) 3) มีการปรึกษาหารือ หรืออภิปรายประเด็นปัญหาที่หยิบยกมาพิจารณากันอย่างกว้างขวาง ทุกคนต้องการมีส่วนร่วมในการอภิปราย และสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ และ 4) มีแนวโน้มที่พยายามจะให้เกิดความเห็นพ้อง (consensus) ร่วมกันในประเด็นปัญหาที่พิจารณา

สรุปได้ว่า องค์ประกอบหลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยหลักที่มีความสำคัญ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือผู้บริหาร และมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ตั้งแต่การรับรู้ข่าวสาร แสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจ

4. หลักความโปร่งใส

4.1 ความหมายหลักความโปร่งใส

ณัฐพันธ์ เชนนันท์ (2552, หน้า 375) ให้ความหมาย หลักของความโปร่งใสว่า หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์การทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2552, หน้า 40) ให้ความหมาย หลักความโปร่งใส หมายถึง การปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์การให้มีความโปร่งใสมีกลไกให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐได้นั้นแต่ละองค์การจะต้องมีขั้นตอน และแผนการทำงานที่ชัดเจนมีการมอบหมายหน้าที่ให้แต่ละคนปฏิบัติที่แน่นอนเพื่อให้สามารถติดตามความรับผิดชอบเป็นการสร้างความพร้อมที่จะรับการตรวจสอบได้ซึ่งผู้ปฏิบัติงานจะต้องสามารถให้คำอธิบายถึงเหตุผลที่ไม่สามารถปฏิบัติหรือไม่อนุมัติ/อนุญาตตามคำขอของผู้มารับบริการได้ในทุกขั้นตอนของงาน

เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (2555, หน้า 118) ให้ความหมาย หลักความโปร่งใสว่า หมายถึง ความหมายตรงกันข้ามกับการทุจริตคอร์รัปชัน ความโปร่งใส เป็นคำที่มีความหมายในเชิงบวก

รัชยา ภักดีจิตต์ (2557, หน้า 19) ให้ความหมาย หลักความโปร่งใสว่า หมายถึง การดำเนินการเป็นไปตามแนวกรอบ และกติกาที่ได้รับความเห็นชอบ และเป็นไปอย่างเปิดเผยมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลการดำเนินงานต่อสาธารณะ แลกผลงานตลอดจนผลความก้าวหน้า ในการดำเนินงานผ่านทางสื่อสารมวลชนที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้สังคมภายนอกเข้าถึงข้อมูล ผลการดำเนินงานอย่างโปร่งใส

สถาบันพระปกเกล้า (2560, หน้า 17-18) ให้ความหมาย หลักความโปร่งใสว่า หมายถึง ความโปร่งใสที่มีความหมายตรงกันข้ามหรือเกือบตรงกันข้ามกับการทุจริตคอร์รัปชัน ความโปร่งใสเป็นคำศัพท์ที่ให้แง่บวกในเชิงบวก และให้ความหมายในเชิงลบ

สรุปได้ว่า หลักความโปร่งใส หมายถึง กระบวนการในการทำงานและการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการเปิดเผยตรงไปตรงมา การบริหารกิจการต่างๆ สามารถเปิดเผยให้สาธารณชนตรวจสอบได้ โดยมีการจัดตั้งหน่วยบริการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน ให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและตรวจสอบการทำงานได้

4.2 ความสำคัญของหลักความโปร่งใส

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2550, หน้า 13) กล่าวว่า ความสำคัญโปร่งใสและตรวจสอบได้ คือ การได้เพิ่มอำนาจประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและพยายามทำให้การใช้อำนาจรัฐมีความสุจริตมีเสถียรภาพและประสิทธิภาพตามมาตรา 59 ได้กำหนดให้บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูลคำชี้แจงและเหตุผลจาก หน่วยงานราชการหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินตามโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมสุขภาพอนามัยคุณภาพชีวิตหรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่นและตามความในมาตรา 60 กำหนดให้บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วม

ในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิหรือเสรีภาพของตน

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542, ย่อหน้า 2) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักความโปร่งใส คือ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกัน และกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกองค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

ชฎิมา อินทร์จันทร์ (2555, ย่อหน้า 2) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักความโปร่งใส คือ ผู้ที่มีความสุจริต และบริสุทธิ์ใจแม้จะมีความรู้้น้อยก็ย่อมทำประโยชน์ให้แก่ ส่วนรวมได้มากกว่า ผู้ที่มีความรู้มาก แต่ไม่มีความสุจริต ไม่มีความบริสุทธิ์ใจ

สมชาย ชำรงสุข (2557, หน้า 4) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักความโปร่งใส คือ การที่ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ได้สะดวกและเข้าใจง่าย และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องอย่างชัดเจน ในการนี้เพื่อเป็นสิริมงคลแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานให้มีความโปร่งใส

สาคร สุขศรีวงศ์ (2558, หน้า 14) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักความโปร่งใส คือ การทำงานที่เปิดเผยและสามารถตรวจสอบได้ จะส่งผลให้การทุจริตคอร์รัปชั่นและความด้อยประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการลดลง ดังนั้น ถ้าภาครัฐจัดระบบการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใสและเปิดเผยให้ประชาชนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ในวิธีการและขั้นตอนการทำงาน ได้มีโอกาสตรวจสอบการปฏิบัติงานตลอดจนผลการดำเนินงานจะส่งผลให้ข้าราชการมีความรับผิดชอบต่อการทำงานและผลของงานมีการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องเป็นธรรม และก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนและประเทศชาติโดยรวมมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีความมั่นใจว่าข้าราชการมีความเข้าใจจริงในการปฏิบัติงาน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2564, หน้า 13) กล่าวว่า ความสำคัญโปร่งใสและตรวจสอบได้ คือ ผู้บริหารของหน่วยงานมีความสำคัญต่อการสร้างความโปร่งใสของหน่วยงาน เพราะผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชามีหน้าที่กำหนดทิศทางของหน่วยงาน และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ด้วยการแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนทั้งในระดับนโยบายว่าหน่วยงานจะเอาจริงเอาจังในการสร้างความโปร่งใสและแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชั่น กำกับดูแลติดตามเป็น การให้ความสำคัญและสนับสนุนงานด้านการเสริมสร้างความโปร่งใสในองค์กรรวมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรผู้ใต้บังคับบัญชามีคุณธรรม ซื่อสัตย์ โปร่งใส

สรุปได้ว่า ความสำคัญของหลักความโปร่งใสว่า เป็นลักษณะของหลักการทำงานที่เปิดเผย สามารถตรวจสอบได้ การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ในวิธีขั้นตอน

การทำงานได้มีโอกาสตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล เป็นประโยชน์ต่อประชาชน และประเทศชาติโดยรวม

4.3 องค์ประกอบของหลักความโปร่งใส

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2552, หน้า 19) กล่าวว่า องค์ประกอบความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ประกอบด้วย 1) การมีขั้นตอนการปฏิบัติงานแผนการทำงาน และการมอบหมายงานที่ชัดเจนโดยสามารถแจ้งลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานผู้ปฏิบัติงาน และระยะเวลาให้ผู้ติดต่อได้ทราบเพื่อให้สามารถติดตามความรับผิดชอบได้ 2) เก็บหลักฐานทุกอย่างไว้ หรือทำเป็นบันทึกไว้เพื่ออำนวยความสะดวก 3) การตั้งคณะทำงานหรือคณะกรรมการจะทำให้เกิดการตรวจสอบกันเองได้ดี 4) การให้คำอธิบายและให้เหตุผลที่เหมาะสมแก่ผู้มาขอรับบริการกรณีไม่สามารถปฏิบัติหรืออนุญาตตามคำขอได้ และ 5) การเปิดเผยหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติงานหรือข้อมูลการปฏิบัติงานแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบตามสมควรแก่กรณี

ถวิลวดี บุรีกุล (2553, หน้า 26) กล่าวว่า องค์ประกอบหลักความโปร่งใส ประกอบด้วย การมีระบบงานที่ชัดเจน การมีคุณธรรมในการคัดเลือกบุคลากร ความโปร่งใสด้านการให้คืนให้โทษ และความโปร่งใสด้านการเปิดเผยข้อมูล

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2553, หน้า 12) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบหลักของหลักความโปร่งใส มีดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลต้องถือปฏิบัติในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2539 โดยเอกสารที่จะต้องปิดประกาศให้ประชาชนทราบได้แก่

1.1 ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีและข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

1.2 มติการประชุมของคณะกรรมการบริหารที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของประชาชน

1.3 มติของสภาที่ผ่านการรับรองแล้วโดยเฉพาะมติที่กระทบสิทธิหน้าที่รวมทั้งผลประโยชน์แก่ประชาชนรวมทั้งมติอื่นๆ ที่ประชาชนทราบ

1.4 วาระการประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องปิดประกาศให้ประชาชนทราบล่วงหน้าเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความสนใจเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการประชุมสภาซึ่งสภาจะต้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

1.5 ข้อบังคับตำบลกฎหมายระเบียบคำสั่งขององค์การบริหารส่วนตำบลรวมทั้งข่าวสารราชการที่ประชาชนควรรู้และประชาชนต้องปฏิบัติ

1.6 ขั้นตอนการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลรวมทั้งเงื่อนไข การติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลได้แก่การชำระภาษีต่างๆการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร เป็นต้น ให้ประชาชนรู้ว่าขั้นตอนปฏิบัติอย่างไรต้องใช้หลักฐานเอกสารประกอบอะไรบ้างและต้องใช้ เวลานานเท่าใด

1.7 ผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการต่างๆ ของ องค์การบริหารส่วน ตำบลควรที่จะได้สรุปเสนอให้ประชาชนได้รับทราบว่าจะทำอะไรเมื่อไร เพื่อให้ประชาชนได้ทราบ ล่วงหน้าเพื่อจะได้ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานได้

1.8 เอกสารการจัดซื้อ-จัดจ้างโดยเฉพาะการสอบราคาหรือประกวดราคา ควรเปิดเผยให้ประชาชนรับรู้จะทำให้ประชาชนได้ตรวจสอบและเกิดความมั่นใจ

1.9 ข้อมูลด้านการเงิน-การคลังซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นตัวชี้ถึงความสำเร็จของ องค์การบริหารส่วนตำบลควรที่จะได้เปิดเผยเป็นระยะว่ามีรายรับเท่าใดมีรายจ่ายอะไรเท่าใด

1.10 ข้อมูลอื่นๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่าควรเปิดเผยและ เป็นประโยชน์แก่ประชาชน

2. สำหรับวิธีการเผยแพร่ข้อมูลตามข้อ 1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรคำนึงถึง ความเหมาะสมที่สามารถทำให้ประชาชนได้รับรู้อย่างกว้างขวางที่สุด ได้แก่

2.1 การปิดประกาศที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลหรือตามแหล่งชุมชน อาจจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารประจำทุกหมู่บ้าน

2.2 การประชุมชี้แจงเป็นครั้งคราวหรือประชุมสัญจรไปตามหมู่บ้านชุมชน ต่างๆ

2.3 ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารในแต่ละหมู่บ้าน

2.4 การใช้ระบบกระจายข่าวหรือเสียงตามสายรวมทั้งการใช้สื่อท้องถิ่น อาจเป็นสื่อหนังสือพิมพ์วิทยุและโทรทัศน์ เป็นต้น

2.5 การจัดทำเป็นวารสารหรือเอกสารแจกจ่ายแก่ประชาชนตามระยะเวลา ที่สมควรอาจเป็นปีละ 2-3 ครั้ง หรือทุกเดือนก็ได้

ซึ่งการเลือกใช้วิธีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในแต่ละท้องถิ่น อาจใช้วิธีต่างๆ กันแต่ควรทำพร้อมๆ กันไปหลายวิธีเพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มได้รับข้อมูลข่าวสารอย่าง ทัวถึง

สาคร สุขศรีวงศ์ (2558, หน้า 26-27) กล่าวว่า องค์ประกอบความโปร่งใส ตรวจสอบได้ประกอบด้วย 1) การวางแผนประกอบด้วย การกำหนดขอบเขตธุรกิจ ตั้งเป้าหมาย ตลอดจนกำหนดวิธีการเพื่อให้สามารถดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ 2) การจัด

องค์กรประกอบด้วย การจัดบุคลากร แบ่งแผนงาน และจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ให้เหมาะสม สอดคล้องกับแผนงานเพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินการตามแผนให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนด 3) การชั้นนำประกอบด้วยเนื้อหา 2 เรื่องที่สำคัญ คือ ภาวะผู้นำซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนาตัวผู้บริหารเอง และการจูงใจซึ่งเกี่ยวข้องกับการชักจูงหรือกระตุ้นให้ผู้อื่นทำงานได้เต็มที่ตามความรู้ความสามารถ 4) การควบคุมองค์กรเป็นการควบคุมองค์กรให้ดำเนินงานต่างๆ ภายในองค์กรให้เป็นไปตามแผนงาน ความคาดหวัง หรือมาตรฐานที่กำหนด

อมาร์ตยา เซน (Amartya Sen, 2009, p.112) กล่าวว่า การรับประกันความโปร่งใส ประกอบด้วย 1) ความโปร่งใสสามารถสร้างความมั่นใจให้แก่นักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ และเพิ่มความน่าเชื่อถือของสภาพเศรษฐกิจ 2) ความโปร่งใสมีหน้าที่เป็นเครื่องมือในการเพิ่มการตรวจสอบได้ของภาคเศรษฐกิจ และภาครัฐ โดยการตรวจสอบได้จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ถ้าไม่มีความโปร่งใส 3) ความโปร่งใสเป็นหัวใจของประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของรัฐบาลที่มีผลต่อชีวิตและเป็นการมอบอำนาจแก่ประชาชนที่จะเลือกดำเนินชีวิตจากข้อมูลที่ได้รับอันเป็นการสร้างความเท่าเทียม 4) ความโปร่งใสเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ในอดีตวาทกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาจะพิจารณาเฉพาะประเด็นเรื่องรายได้งบประมาณรายจ่าย และการจ้างงานแต่ในปัจจุบันวาทกรรมทั้งหลายได้นำประเด็นของความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย 5) ความโปร่งใสในภาครัฐส่งผลดีต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน ประสิทธิภาพของการบริหารนโยบายภาครัฐ และการพัฒนาการเพิ่มความโปร่งใยังสามารถลดผลเสียของนโยบายรัฐบาล เช่น ช่วยลดระยะเวลาในการเก็บภาษีและการใช้กฎระเบียบที่ซับซ้อนลดการสิ้นเปลือง และลดปัญหาคอร์รัปชัน 6) การรับประกันความโปร่งใสมุ่งหมายถึงการรับประกันสิทธิของบุคคลในข้อมูลรูปแบบต่างๆ สิทธิเหล่านี้สามารถป้องกันการละเมิดอำนาจที่เกิดขึ้นจากการมีข้อมูลที่ไม่สมดุล (information asymmetry) 7) การส่งเสริมความโปร่งใสทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะความโปร่งใสในกระบวนการนโยบาย จะทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและยอมรับนโยบายใหม่ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และง่ายยิ่งขึ้น และ 8) ความโปร่งใสนั้นสำคัญต่อภาคประชาชนเพราะการตัดสินใจของรัฐบาลมีผลกระทบต่อประชาชนทุกคน ประชาชนจึงมีสิทธิที่จะรับรู้กระบวนการตัดสินใจของรัฐบาล เพื่อที่จะมั่นใจว่าการตัดสินใจ

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักความโปร่งใส เป็นการปรับกลไก และวิธีการทำงานให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบได้โดยองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องถือปฏิบัติในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2539 โดยเอกสารที่ต้องปิดประกาศให้ประชาชนทราบ

5. หลักความคุ้มค่า

5.1 ความหมายของหลักความคุ้มค่า

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2552, หน้า 375) กล่าวว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก รักษา และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

สุรัชย์ ขวัญเมือง (2552, หน้า 33) กล่าวว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่รู้คุณค่าทรัพยากรของชาติและบริหารงานด้วยความประหยัดมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาครัฐต้องให้บริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน

ทักษิณา เหลืองทวิผล (2557, หน้า 82) กล่าวว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้มีความประหยัดใช้ ของให้คุ้มค่า รักษา และพัฒนาทรัพยากรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สุทิวรรณ ตันติรจนาวงศ์, และคนอื่นๆ (2558, หน้า 32) กล่าวว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

พิเชษฐ วงศ์เกียรติขจร (2559, หน้า 35) กล่าวว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารงานหรือดำเนินงานด้วยความประหยัด และคำนึงถึงความคุ้มค่าของเงินหรือทรัพยากรที่ใช้ไป

อัษฎางค์ ปาณิกบุตร (2561, หน้า 3) กล่าวว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยการรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และมีการรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

โกวิท พวงงาม (2562ข, หน้า 424) กล่าวว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดเกิดประโยชน์สูงสุด มีความคุ้มค่า

สรุปได้ว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นการบริหารจัดการเพื่อให้บริการแก่ประชาชนโดยส่วนรวม โดยยึดหลักความประหยัดและความคุ้มค่าในการบริหารงานของเทศบาล รวมถึงความประหยัดงบประมาณ ด้วยการทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพการมีนโยบายแผน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย การมีการประเมินผลการทำงานโดยให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเอง มีความรู้ความสามารถชำนาญในการปฏิบัติงาน

5.2 ความสำคัญของหลักความคุ้มค่า

กมลลา สุขเกษม (2555, หน้า 28-35) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักความคุ้มค่า คือ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดย

การรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์ มีสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ดัสกรณี เพชรดี (2556, หน้า 52) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักความคุ้มค่า คือ การปฏิบัติหน้าที่และดำเนินการใดๆ ให้เป็นไปตามหลักความค่านั้นต้องคำนึงถึงความประหยัด ประโยชน์สูงสุดที่จะได้รับ คำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลและความคุ้มค่าของการปฏิบัติงาน มององค์รวม คำนึงถึงระยะยาว การปฏิบัติหน้าที่เป็นเลิศทุกด้านมีระบบคุณภาพมาตรฐาน การรู้จัก เลื่อนนำวิธีการและเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้บุคคลต้องได้รับการพัฒนาความสามารถอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และคำนึงถึงผู้รับบริการเป็นสำคัญ

ทักษิณา เหลืองทวิผล (2557, หน้า 83) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักความคุ้มค่า คือ หลักความคุ้มค่าจะต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมในการบริหารจัดการ และการใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน รวมทั้งมีการป้องกันรักษาสิ่งแวดล้อม และมีความสามารถในการแข่งขันกับภายนอก จะต้องมีการบริหารจัดการทั้งรายรับ รายได้ และ รายจ่าย โดยคำนึงประโยชน์สูงสุด

ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม

สรุปได้ว่า ความสำคัญของหลักความคุ้มค่าการบริหารทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ สูงสุด ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปี โดยจัดลำดับความสำคัญ และความจำเป็นเร่งด่วนของ โครงการ ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโดยมุ่งเน้นให้เกิดการประหยัดงบประมาณ การจัดกิจกรรมรณรงค์ คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการ ลูกจ้าง พนักงานจ้าง และประชาชนในเขตตำบล หนองยาวให้มีความประหยัด ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีกระบวนการติดตามตรวจสอบการใช้จ่าย งบประมาณและการจัดทำทะเบียนการใช้ประโยชน์พัสดุครุภัณฑ์ให้เป็นไปอย่างประหยัด และ ความคุ้มค่า

5.3 องค์ประกอบของหลักความคุ้มค่า

ถวิลวดี บุรีกุล (2553, หน้า 10) กล่าวว่า องค์ประกอบหลักความคุ้มค่า คือ การนี้ คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมในการบริหารการจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด สิ่งเหล่านี้เป็นผลในการปฏิบัติอันเกิดจากการใช้หลักธรรมาภิบาลนั่นเอง ประกอบด้วย

1. การประหยัด หมายถึง
  - 1.1 การทำงานและผลตอบแทนบุคลากรเป็นไปอย่างเหมาะสม
  - 1.2 การไม่มีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์
  - 1.3 การมีผลผลิตหรือบริการได้มาตรฐาน
  - 1.4 การมีการตรวจสอบภายในและการจัดทำรายงานการเงิน
  - 1.5 การมีการใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด หมายถึง
  - 2.1 มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
  - 2.2 มีการพัฒนาทรัพยากรบุคคล
  - 2.3 มีการใช้ผลตอบแทนตามผลงาน
3. ความสามารถในการแข่งขัน หมายถึง
  - 3.1 การมีนโยบาย แผน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย
  - 3.2 การมีการเน้นผลงานด้านบริการ
  - 3.3 การมีการประเมินผลการทำงาน
  - 3.4 ผู้บริหารระดับสูงมีสถานะผู้นำ

ประธาน สุวรรณมงคล (2558, หน้า 20) กล่าวว่า องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยของหลักความคุ้มค่า มีดังนี้

1. หน่วยงานมีการประหยัด
  - 1.1 การทำงานและผลตอบแทนบุคลากรเป็นไปอย่างเหมาะสม
  - 1.2 ไม่มีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์
  - 1.3 หน่วยงานมีผลผลิตหรือบริการที่ได้มาตรฐาน
  - 1.4 หน่วยงานมีการตรวจสอบภายใน และการจัดทำรายงานการเงิน
  - 1.5 หน่วยงานมีการใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพ
2. หน่วยงานมีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด
  - 2.1 หน่วยงานใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
  - 2.2 หน่วยงานมีการพัฒนาทรัพยากรบุคคล
  - 2.3 หน่วยงานมีการใช้ผลตอบแทนตามผลงาน
3. หน่วยงานมีศักยภาพในการแข่งขัน
  - 3.1 หน่วยงานมีนโยบายแผน วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย
  - 3.2 หน่วยงานมีการเน้นผลงานด้านการบริการ
  - 3.3 ผู้บริหารระดับสูงมีสถานะผู้นำ

สุทธิวรรณ ตันตรินาวงศ์, และคนอื่นๆ (2558, หน้า 34) กล่าวว่า มีองค์ประกอบ

ที่สำคัญ ดังนี้

1. ผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ
2. การทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ
3. ความสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่างๆ รวมถึงความประหยัดงบประมาณ

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักคัมคามี ดังนี้ 1) ผู้บริหารต้องตระหนักว่ามีทรัพยากรค่อนข้างจำกัด 2) ในการจัดการจำเป็นจะต้องยึดหลักความประหยัดและความคุ้มค่า การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด 3) ความสามารถในการแข่งขันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม และ 4) รมรงคืให้บุคลากรมีความประหยัด และรักษาระรรมชาติให้สมบูรณยิ่งขึ้น

6. หลักคุณธรรม

6.1 ความหมายของหลักคุณธรรม

จินตนา บุญบงการ (2555, หน้า 17) กล่าวว่า หลักคุณธรรม หมายถึง อาจมีบางเรื่องทีกฎหมายครอบคลุมไม่ถึงจึงต้องอาศัยหลักของคุณธรรม คือ การดำเนินงานไม่ควรคำนึงถึง ความถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น ต้องคำนึงถึงความถูกต้องตามหลักคุณธรรมด้วย

ณัฐพันธ์ เขจรนนท์ (2558, หน้า 375) กล่าวว่า หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม ส่งเสริม และสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน และมีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์, และคนอื่นๆ (2558, หน้า 32) กล่าวว่า หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้เกิดความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัย ประจำชาติ

พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติขจร (2559, หน้า 35) กล่าวว่า หลักคุณธรรม หมายถึง การบริหารหรือดำเนินงานด้วยความเป็นธรรมเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

อัษฎางค์ ปาณิกบุตร (2561, หน้า 3) กล่าวว่า หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัย

โกวิทย์ พวงงาม (2562ข, หน้า 423) ได้กล่าวว่า หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างแก่สังคม และสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อสร้างความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต

สรุปได้ว่า หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน รับฟังความคิดเห็นผู้ร่วมงานและประชาชน มีใจเป็นกลาง เพื่อให้เกิดความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบอาชีพ จริงใจ ความเสียสละ ความอดทน ขยันหมั่นเพียร มีระเบียบวินัย และยึดมั่นในระเบียบวินัยในการปฏิบัติราชการปฏิบัติงานตามมาตรฐานเดียวกัน ไม่เลือกปฏิบัติ พร้อมด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมดีขึ้นมีการบริหาร

จัดการและใช้ทรัพยากรในชาติอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด การดำเนินงานไม่ควรคำนึงถึงความถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้นต้องคำนึงถึงความถูกต้องตามหลักคุณธรรมด้วย

6.2 ความสำคัญของหลักคุณธรรม

ดัสกรณี เพชรดี (2556, หน้า 52) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักคุณธรรม คือ หลักคุณธรรมนั้นผู้ปฏิบัติจะต้องยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม เจ้าหน้าที่รัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่ประชาชน การเข้าสู่ตำแหน่งต้องเป็นไปด้วยความชอบธรรมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ให้ความยุติธรรม และความเป็นธรรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ตอบสนองความต้องการของประชาชนปฏิบัติตามจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน มีความอดทน อดกลั้นและยอมรับทัศนะที่หลากหลาย เมื่อมีข้อขัดแย้งด้วยหาทางยุติด้วยเหตุผล โดยพยายามหาจุดร่วมที่ทุกฝ่ายยอมรับได้ บริหารกิจการอย่างตรงไปตรงมา และรายงานผลการดำเนินงานอย่างถูกต้องครบถ้วน

ทักษิณา เหลืองทวีผล (2557, หน้า 62) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักคุณธรรม คือ หลักคุณธรรมมีความสำคัญต่อระบบการบริหารจัดการที่ดี เพื่อใช้เป็นกรอบหรือเป็นแนวทางให้ข้าราชการได้ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบ แบบแผนอย่างมีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดหลักความเป็นธรรม ความเสมอภาคในการปฏิบัติงานและกล้ายืนหยัดในความถูกต้องไม่มีผลประโยชน์ด้านการเงินที่ขัดแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่ มีความเสมอภาค ยุติธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชามีความสุขอ่อนโยน และมนุษยสัมพันธ์ดี รู้จักการเสียสละ อุทิศตนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงานที่กำหนดไว้ และมีใจเป็นกลางยอมรับฟังความคิดเห็นส่งเสริม และยกย่องบุคลากรที่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม มีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ร่วมงานด้วยความจริงใจ

สุรัชชัย ขวัญเมือง (2558, หน้า 28) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักคุณธรรม คือ หลักคุณธรรมมาภิบาลในด้านของหลักคุณธรรมนั้น คนในสังคมต้องมีจิตสำนึกและยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตขยันอดทนและมีระเบียบวินัย

สรุปได้ว่า ความสำคัญของหลักคุณธรรมมีดังนี้ 1) การพัฒนาให้บุคลากรของภาครัฐยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม 2) การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเอง เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยประกอบอาชีพสุจริต และ 3) การบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐเป็นการบริหารที่ไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพ แต่ต้องให้ความสำคัญกับการดำรงรักษาไว้

6.3 องค์ประกอบของหลักคุณธรรม

ถวิลวดี บุรีกุล (2553, หน้า 6) กล่าวว่า หลักคุณธรรมประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 หลักการคือหน่วยงานปลอดการทุจริตหน่วยงานปลอดจากการทำผิดวินัย และหน่วยงานปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณ องค์ประกอบของคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึง

ประสงค์ที่ปลอดจากคอร์รัปชัน หรือมีคอร์รัปชันน้อยลง คอร์รัปชันการฉ้อราษฎร์บังหลวง โดยรวม หมายถึง การทำให้เสียหาย การทำลาย หรือการละเมิดจริยธรรม ธรรมเนียมปฏิบัติและกฎหมาย สำหรับ พิษภัยของคอร์รัปชันได้สร้างความเสียหายและความเดือดร้อน และเป็นพฤติกรรมที่ส่งผลในทางลบ ต่อคุณธรรมของการบริหารจัดการอย่างร้ายแรง เมื่อพิจารณาเรื่องของคุณธรรมจึงควรพิจารณาเรื่อง ต่อไปนี้

1. องค์ประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ที่ปลอดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างโจ่งแจ้งหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายน้อยลง
2. องค์ประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการปฏิบัติที่น้อยกว่าหรือไม่ดีเท่าที่กฎหมายกำหนดหรือปฏิบัติเช่นนี้น้อยลง
3. องค์ประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการปฏิบัติที่มากกว่าที่กฎหมายกำหนด หรือปฏิบัติเช่นนี้น้อยลง
4. องค์ประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย แต่ใช้วิธีการที่ผิดกฎหมายหรือปฏิบัติเช่นนี้น้อยลง

สุทธวีรธรณ ตันตริจนาวงศ์, และคนอื่นๆ (2558, หน้า 34) กล่าวว่า หลักคุณธรรม มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. การร้องเรียนหรือร้องทุกข์ในการดำเนินการในเรื่องต่างๆ ทั้งในและนอก องค์การลดลง
  2. คุณภาพชีวิตของคนในสังคมดีขึ้นมีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรในชาติ อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด
  3. สังคมมีเสถียรภาพอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความมีระเบียบวินัย
- สำหรับการหน่วยงานที่ ปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยม และ จรรยาบรรณนั้นเป็นการกระทำผิดวิชาชีพนิยม ได้แก่ พฤติกรรมที่สวนทางหรือขัดแย้งกับ องค์ประกอบของวิชาชีพนิยมโดย เฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นของการมีจรรยาบรรณวิชาชีพ และการประพฤติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักคุณธรรมเป็นดังนี้ 1) เป็นการปฏิบัติหน้าที่ที่ยึด มั่นในความถูกต้องดีงามเป็นแบบอย่างแก่ประชาชน เพื่อเสริมสร้างความซื่อสัตย์ สุจริต จริ่งใจ มีระเบียบ วินัยมาทำงานตรงต่อเวลาให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาค ถูกต้อง 2) การบริหารงานของ เทศบาลนั้นต้องมีการตระหนักในหน้าที่ของตนในฐานะเป็นผู้แทนของประชาชน ต้องมุ่งเน้นรักษา ผลประโยชน์ส่วนตน มาประชุมอย่างสม่ำเสมอพิจารณาเรื่องต่างๆ ในสภาอย่างมีเหตุผลตรงไปตรงมา 3) ยึดหลักผลประโยชน์ต่อส่วนรวมและถูกต้องตามกฎหมาย และ 4) จะต้องยึดหลักความถูกต้อง เป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่กำหนดไว้จัดสรรงบประมาณให้เกิดความเป็นธรรม แก่ทุกชุมชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ชูลีกร คชภูติ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ตามทัศนะของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิต อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ตามทัศนะของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ราชสถิต อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้แก่ หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า หลักนิติธรรม และหลักคุณธรรม ตามลำดับ การเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิต อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง เมื่อจำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามอายุ และสถานภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พระคณพศ กิตติสาโร (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) พนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางกรวย มีความคิดเห็นต่อการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางกรวยมีความคิดเห็นต่อการ ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้างต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และประสบการณ์ทำงานที่อยู่ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางกรวย มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

นิภาพร อุดรทิพย์, และคนอื่นๆ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษา พบว่า 1) บุคลากรโดยรวมและจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่งแตกต่างกัน เห็นว่ามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม และ รายด้านทั้ง 6 ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักคุณธรรมอยู่ในระดับมาก 2) บุคลากรที่มีเพศต่างกัน และบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน เห็นว่ามีการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในเขต อำเภอมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์โดยรวมและรายด้าน 6 ด้านไม่แตกต่างกันและ

3) บุคลากรที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน เห็นว่ามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในเขต อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ โดยรวมจำแนก 4 ด้าน คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยบุคลากรเห็นว่ามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก บุคลากรที่มีเพศและระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกันโดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้อเสนอแนะจะเป็นประโยชน์และนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อให้ได้มาตรฐานมีคุณภาพ และประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นต่อไป

สุนันทา ภูผิวแก้ว (2554, หน้า 60-65) ได้ศึกษา เรื่อง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษา พบว่า 1) บุคลากรโดยรวมและจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เห็นว่ามีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวม และเป็นรายด้าน พบว่ามีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า 2) บุคลากรเพศหญิง และเพศชาย เห็นว่ามีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่เห็นว่ามี การดำเนินงาน ตามหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักนิติธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) บุคลากรที่มีอายุแตกต่างกันเห็นว่ามี การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่เห็นว่ามี การดำเนินงานด้านหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 4) บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน เห็นว่ามี การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่เห็นว่ามี การดำเนินงาน ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 5) บุคลากรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน เห็นว่ามี การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้านไม่แตกต่างกันแต่เห็นว่ามี การดำเนินงานด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วันเพ็ญ คำโต (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลมหาราช อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามความคิดเห็นของประชาชน ผู้ใช้บริการ การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลมหาราช อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 2) เปรียบเทียบการบริหาร

งานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลมหาราช อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้ใช้บริการเขตเทศบาลตำบลมหาราช จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และฝ่ายที่ติดต่อ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 348 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผ่านผู้เชี่ยวชาญตรวจความเที่ยงตรง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของฟิชเชอร์ ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลมหาราช อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความคุ้มค่า และ 2) เปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลมหาราช อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อจำแนกตาม เพศ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตาม อายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จำแนกตาม สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ย ต่อเดือน และฝ่ายที่ติดต่อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05

นิสา ใจภักดี (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลตลุกคู อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี ตามการรับรู้ของประชาชน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของ เทศบาลตำบลตลุกคู อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี ตามการรับรู้ของประชาชน และเพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลตลุกคู อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี ตามการรับรู้ของประชาชน จำแนกตามคุณลักษณะของประชาชน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป ที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลตลุกคูจำนวน 390 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าที (t-test) และใช้ค่าเอฟ (F-test) ด้วย วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ผลการศึกษา พบว่า 1) การบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลตลุกคู อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี ตามการรับรู้ของประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับของการรับรู้สูงสุด ได้แก่ หลักคุณธรรม รองลงมา หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม และหลักความโปร่งใส 2) เปรียบเทียบการบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลตลุกคู อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี ตามการรับรู้ของประชาชน จำแนกตามคุณลักษณะของประชาชน พบว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลตลุกคู อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานีมีความแตกต่างกัน ตามการรับรู้

ของประชาชน เมื่อจำแนกตามเพศอายุ ระดับการศึกษาและการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลตุ๊กตุ๋ อำเภอกัทพัตัน จังหวัดอุทัยธานี ไม่มีความแตกต่างกันตามการรับรู้ของ ประชาชน เมื่อจำแนกตามอาชีพ

ภมร วงษ์ศรีจันทร์ (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตาคลี อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตาคลี อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ 2) เพื่อ เปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตาคลี อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ในการวิจัย คือ ประชาชน ในเขตเทศบาลตาคลี อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 125 คน การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test ค่า F-test ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็น ร้อยละ 60.80 มี อายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.00 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น-ปลาย/ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 46.40 มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 60.00 มีรายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.60 ความความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตาคลี อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านหลักภาระ รับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลัก มุ่งเน้นฉันทามติ ด้านหลักการตอบสนอง ด้านหลักความ โปร่งใส ด้านหลักความเสมอภาค ด้านหลัก ประสิทธิภาพ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักประสิทธิผล และด้านหลักการกระจายอำนาจผล การทดสอบ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพ แตกต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุนนา ยิ้มซ้อย (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแฉม อำเภอลองขลุ้ง จังหวัดกำแพงเพชร ตามการรับรู้ของ ประชาชนการศึกษาค้นคว้าเป็นการศึกษาเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารงาน และเพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแฉม อำเภอลองขลุ้ง จังหวัดกำแพงเพชร ตามการรับรู้ของประชาชน โดยจำแนกตามลักษณะของ ประชาชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีสิทธิเลือกตั้งในองค์การ บริหารส่วนตำบลวังแฉมปี 2558 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่าง 380 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตาม สัดส่วนของประชากรจำแนกตามหมู่บ้าน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติ t-test และ one-way ANOVA ในการหาค่าความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มีตั้งแต่ 3 กลุ่ม ไปทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วย LSD อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชุตระกุล ไชยเสนา, และคนอื่นๆ (2563, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง หลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสิงห์บุรี การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสิงห์บุรี 2) ระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสิงห์บุรี และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ พนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 310 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสิงห์บุรี ทำการเจาะจงรายชื่อโดยสุ่มเป็นตัวแทนประชากรทั้งหมด เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 33 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ 1) แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นและดัดแปลงจากการศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสารวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน และ 2) แบบสัมภาษณ์เป็นชนิดการสัมภาษณ์เจาะลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอย พหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัย พบว่า 1) หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก 3) สมการเชิงเส้นของหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสิงห์บุรีสามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมได้ร้อยละ 78.40 และ 4) การทดสอบสมมติฐาน พบว่า หลักธรรมาภิบาล หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม

มนต์ชัย ช่วยประสม, และคนอื่นๆ (2563, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง หลักธรรมาภิบาลของพนักงานต่อการปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของพนักงานต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของพนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 400 ตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษา พบว่าพนักงานมีระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้แก่ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลัก

ความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักนิติธรรม และอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านหลักความคุ้มค่า ตามลำดับส่วนความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของพนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นเรื่องของการที่เจ้าหน้าที่ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ประชาชนไม่เข้าใจเรื่องกฎหมายโดยรวม การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัญหาในเรื่องของการคอร์รัปชั่นระบบอุปถัมภ์ และความยุติธรรมที่ยังเกิดขึ้นภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ศราวุฒิ ดาวกรงแก้ว, และคนอื่นๆ (2564, หน้า 148) ได้ศึกษา เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานสำนักงานเขตประเวศ และ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในการบริหารงานสำนักงานเขตประเวศจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.87 บุคลากรในสำนักงานเขตประเวศ จำนวน 113 คน ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิจัย พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานสำนักงานเขตประเวศภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความโปร่งใส รองลงมา คือ ด้านหลักการตอบสนอง หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม หลักความเสมอภาค หลักมุ่งเน้นฉันทามติ หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล และหลักการกระจายอำนาจตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรสำนักงานเขตประเวศ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามอายุ ตำแหน่งงาน และรายได้ต่อเดือน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

2. งานวิจัยต่างประเทศ

บลูเมล (Blumel, 2000, p.25) ได้ศึกษา เรื่อง ความช่วยเหลือระหว่างประเทศความร่วมมือกันระหว่างนักสังคมสงเคราะห์ และการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ (ประเทศเคนยา) พบว่าหลักธรรมาภิบาลมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อความร่วมมือ ต่องานความช่วยเหลือระหว่างประเทศของนักสังคมสงเคราะห์ต่างๆ ส่วนปัจจัยอื่นที่ช่วยเสริมสร้างการทำงานร่วมกันระหว่างนักสังคมสงเคราะห์เหล่านี้ในประเทศเคนยาก็คือการปรับตัวเข้าหากันเพื่อที่จะสร้างความร่วมมือเป็นกลุ่ม ย่อยๆ เพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการสื่อสาร และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และ การมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล

คราค (Clarke, 2001, p.35) ได้ศึกษา เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศกานา พบว่า ในประเทศที่ด้อยพัฒนาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น โดย

ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นทำให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาที่จริงจัง มีการปรับตัวในการปฏิบัติต่างๆ ของท้องถิ่นโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับท้องถิ่น การใช้หลักธรรมาภิบาลทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลงไปใน ทางที่ดีขึ้นแต่ก็ยังมีปัญหาอยู่จากการที่ยังคงมีการถือพรรคถือพวกพ้อง

พิลเล (Pillay, 2004, p.586) ได้ศึกษา เรื่อง คอร์รัปชัน : สิ่งทำลายการไปสู่ธรรมาภิบาล ในมุมมองของชาวแอฟริกาใต้ พบว่า การคอร์รัปชันในแอฟริกาใต้ มีผลกระทบอย่างมากต่อการพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งเป็นตัวการสำคัญที่ขัดขวางการไปสู่การมีธรรมาภิบาลการปกครอง ที่ซับซ้อนของแอฟริกาใต้ มีผลทำให้เกิดการคอร์รัปชันซึ่งมีผลต่อความมั่นคง และความเชื่อมั่นเป็น การทำลายค่านิยม และหลักการประชาธิปไตยแม้รัฐบาลแอฟริกาใต้จะสร้างระบบการต่อสู้กับ การคอร์รัปชัน แต่ยังคงมีปัญหาคอร์รัปชันอยู่ปัญหาที่พบคือ การขาดโครงข่ายการต่อต้านคอร์รัปชัน ขาดข้อสนเทศเกี่ยวกับคอร์รัปชัน และคอร์รัปชันมีผลต่อการมีธรรมาภิบาล งานวิจัยนี้ศึกษา รายละเอียดต่างๆ ที่สัมพันธ์กับการคอร์รัปชันและธรรมาภิบาลในแอฟริกาใต้ จากการวิเคราะห์ สิ่งทำลายของประเทศและองค์กรต่างๆ ที่ร่วมกันต่อต้านคอร์รัปชันให้ดีขึ้นอย่างมุ่งมั่น ในขณะที่ อุปสรรคการมีส่วนร่วมในการวางแผนอยู่ในรูปของเวลาที่มอบหมายงาน ผู้บริการต้องมีระดับ การตัดสินใจที่มีความน่าเชื่อมั่นเพิ่มขึ้น

คิมเมท (Kimmet, 2005, p.32) ได้ศึกษาเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ใน ระบอบการเมืองการปกครองในอาเซียน 4 ประเทศ พบว่าในประเทศที่พัฒนาแล้ว หลักธรรมาภิบาล ได้ถูกนำไปใช้ในเชิงของกลยุทธ์ทางการเมืองมากกว่าการนำเนื้อหาสาระไปประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบาย 4 ประเทศ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย โดยพิจารณาเป็นประเทศและเปรียบเทียบกับกรณีศึกษาโดยศึกษาว่าประเทศเหล่านี้มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้อย่างไรบ้าง รวมไปถึงการ มีส่วนร่วมของหลักธรรมาภิบาลในการเลือกตั้งในปี ค.ศ. 2004 ซึ่งพบว่า หลักธรรมาภิบาลได้ ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวางและเป็นประเด็นสำคัญในการปฏิรูป รูปแบบ การปกครอง นอกจากนี้ ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้กล่าวมานี้ ยังได้เรียนรู้ในการนำหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนา การเมือง การปกครอง โดยเน้นการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้พัฒนาบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน สภาวะที่บ้านเมืองมีความไม่แน่นอน เศรษฐกิจฝืดเคือง เพราะหลักธรรมาภิบาลเป็นรูปแบบการ บริหารแนวใหม่ ซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ เมื่อนำไปใช้ซึ่งนั่นก็คือจุดประสงค์สำคัญของหลัก ธรรมาภิบาล

อาลี (Ali, 2017, p.30) ได้ศึกษา เรื่อง บทบาทหน้าที่ของธรรมาภิบาลที่มีอิทธิพลต่อ การส่งมอบบริการของหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาองค์กร Tanzania electric supply โดย การศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้มุ่งประเด็นไปที่ธรรมาภิบาลที่มีส่วนในการช่วยพัฒนาการส่งมอบคุณค่า สาธารณะ ด้านบริการสาธารณะที่ดีขึ้นในองค์กรสาธารณะของประเทศแทนซาเนีย การศึกษาในครั้งนี้ พบว่า จากธรรมาภิบาลทั้ง 8 หลัก ประชาชนผู้เข้าร่วมเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้เห็น

ว่ามีอิทธิพลต่อการส่งมอบบริการที่ดีให้กับประชาชน ประชาชนกว่าร้อยละ 90 เห็นว่า หลักนิติธรรม มีอิทธิพลอย่างมากต่อการให้บริการประชาชน ร้อยละ 86 เห็นว่าความโปร่งใสมีอิทธิพลต่อการส่งมอบบริการสาธารณะในขณะที่ร้อยละ 89 มองว่าความรับผิดชอบมีผลต่อการให้บริการใน ส่วนของหลักเสมอภาคอยู่ที่ร้อยละ 76 หลักประสิทธิภาพที่ร้อยละ 62 หลักประสิทธิผลที่ร้อยละ 60 หลักการมีส่วนร่วมที่ร้อยละ 68 หลักการตอบสนองที่ร้อยละ 80 ในภาพรวมนั้นธรรมาภิบาลมีผลต่อคุณค่าในการส่งมอบบริการที่ร้อยละ 72 จากผลการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปไว้ว่า ธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อการส่งมอบบริการขององค์การสาธารณะอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การที่ องค์การมีธรรมาภิบาลที่ดีจะส่งมอบบริการที่ดีให้กับประชาชน และในทางตรงกันข้าม องค์การที่มี ธรรมาภิบาลที่แย่อย่อมทำให้บริการที่ส่งมอบให้กับประชาชนแย่ตามไปด้วย นอกจากนี้การศึกษาเรื่อง ธรรมาภิบาลและการส่งมอบบริการสาธารณะการศึกษาในครั้งนี้ยังได้มีการอ้างอิงถึง การศึกษา เรื่อง ธรรมาภิบาลในหน่วยงานภาครัฐของ International federation of accountants (2013) ถึง ธรรมาภิบาลที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณค่าสาธารณะด้านผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน หากหน่วยงาน ภาครัฐที่ดำเนินงานตามธรรมาภิบาลย่อมก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติงานตามมาด้วย

อาหมัด, และโคช (Ahmed, & Koech, 2019, p.78) ที่ได้ศึกษาเรื่อง Influence of public governance on service delivery in Benadir municipality, Somalia การศึกษาเรื่องนี้ มุ่งประเด็นการศึกษาไปที่อิทธิพลของธรรมาภิบาลต่อการให้บริการสาธารณะของ เทศบาลบานาเดียร์ ของประเทศโซมาเลีย โดยการศึกษาได้ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 10 ของจำนวนประชากรในเขตเทศบาลบานาเดียร์ การศึกษาในครั้งนี้ใช้แบบทดสอบใน การเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างและนำมาวิเคราะห์ผลด้วยโปรแกรม SPSS ผลของการศึกษาพบว่าธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์ และอิทธิพลในเชิงบวกต่อการให้บริการสาธารณะ ธรรมาภิบาลโดยภาพรวมมีอิทธิพล ต่อการให้บริการสาธารณะในเชิงบวกที่ 475 ในแต่ละองค์ประกอบหลักความมีส่วนร่วม อิทธิพล ต่อการให้บริการสาธารณะที่ 182 ความโปร่งใสที่ 362 หลักนิติธรรมที่ 490 ในขณะที่หลัก ความรับผิดชอบมีอิทธิพลในเชิงลบที่ -0.078 ในส่วนของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ หลักความมี ส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กับการให้บริการสาธารณะอยู่ที่ค่าความสัมพันธ์ 406 หลักความรับผิดชอบที่ 352 หลักความโปร่งใสที่ 440 และหลักนิติธรรมมีความสัมพันธ์กับการให้บริการสาธารณะที่ค่า ความสัมพันธ์ 550

โมฮัมมัด, และอकिनยา (Mohamed, & Ikinya, 2019, p.83) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง Factors influencing public service delivery in Banadir local government การศึกษาเรื่องนี้ มุ่งประเด็นการศึกษาไปที่อิทธิพลของธรรมาภิบาล ซึ่งได้แก่ หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม และหลักความมีส่วนร่วมต่อการให้บริการสาธารณะของรัฐบาลท้องถิ่นบานาเดียร์ ของ ประเทศโซมาเลีย โดยการศึกษาได้ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่

บริการของรัฐ การศึกษาในครั้งนี้นำแบบทดสอบในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และนำมาวิเคราะห์ผลด้วยโปรแกรม SPSS ผลของการศึกษาพบว่าหลักการความรับผิดชอบต่อสังคมมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการให้บริการสาธารณะที่ 384 ที่หลักความโปร่งใสที่ 528 หลักนิติธรรมที่ 309 ในขณะที่หลักความมีส่วนร่วมมีอิทธิพลในเชิงลบที่ 550

สรุปจากการศึกษางานวิจัย ในประเทศและต่างประเทศจะเห็นได้ว่า หลักธรรมาภิบาลประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า เป็นหลักการบริหารการบ้านเมือง และสังคมที่ดี เป็นกลไกเสริมสร้างความเข้มแข็ง และการจัดการได้การก่อให้เกิดธรรมาภิบาลต้องอาศัยความโปร่งใสของการตรวจสอบความถูกต้อง ยุติธรรม ประชาธิปไตย การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบต่อความต้องการของประชาชน จึงจะนำไปสู่การปฏิรูประบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนเพื่อพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงาน โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาเน้นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง ซึ่งผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลควรตระหนัก และมองเห็นถึงความสำคัญของ หลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันของสังคมต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยมีวิธีดำเนินการตามประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรในเขตพื้นที่ปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อยู่ในเขตพื้นที่ปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว จำนวน 5 หมู่ ซึ่งมีประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 2,113 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว, 2564, หน้า 2)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรในเขตพื้นที่ปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป เนื่องจากมีจำนวนประชาชนที่แน่นอน (finite population) จึงใช้สูตรของยามานะ (Yamane) ในการคำนวณหาขนาดของตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 0.05 ได้ขนาดตัวอย่าง 345 คน (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563, หน้า 45-46) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (cluster sampling) ตามเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว ซึ่งแบ่งการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านโคกสะอาด หมู่ที่ 2 บ้านหนองยาวใต้ หมู่ที่ 3 บ้านหนองเขื่อนช้าง หมู่ที่ 4 บ้านท่าดอกแก้ว หมู่ที่ 5 บ้านมะขามหย่อง หมู่ที่ 6 บ้านภู หมู่ที่ 7 บ้านป่าไผ่ หมู่ที่ 8 บ้านหนองจักร หมู่ที่ 9 บ้านหนองยาวสูง และ หมู่ที่ 10 บ้านพลู แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยการจับฉลากรายชื่อหมู่บ้านมาจำนวนครึ่งหนึ่ง

ของตำบลผลการจับฉลากได้แก่ หมู่ที่ 3 บ้านหนองเขื่อนช้าง หมู่ที่ 4 บ้านท่าดอกแก้ว หมู่ที่ 7 บ้านป่าไผ่ หมู่ที่ 8 บ้านหนองจักร และ หมู่ที่ 9 บ้านหนองยาวสูง คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ยามาเน่ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 345 คน ดังตาราง 2

ตาราง 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผู้ตอบแบบสอบถาม ขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร	สัดส่วน(ร้อยละ)	กลุ่มตัวอย่าง
3	บ้านหนองเขื่อนช้าง	511	24.18	106
4	บ้านท่าดอกแก้ว	438	20.72	63
7	บ้านป่าไผ่	433	20.49	59
8	บ้านหนองจักร	483	22.85	92
9	บ้านหนองยาวสูง	248	11.76	25
รวม		2,113	100	345

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ประเภทคำถามปลายปิด (closed form) เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามตรวจสอบรายการ (check list) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของ ประชากร ในเขตตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสำรวจการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ลักษณะเป็นตัวเลขมาตราส่วน ประเมินค่า (rating scale) เพื่อเป็นการวัดแสดงระดับ 5 ระดับ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563, หน้า 74) โดยกำหนดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมือง สระบุรี จังหวัดสระบุรี เกณฑ์การให้คะแนนเป็นดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลระดับระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลระดับปานกลาง

- 2 หมายถึง ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี
2. สร้างข้อคำถามฉบับร่าง โดยกำหนดประเด็นให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดในการวิจัย และกำหนดประเด็นหลักตามกรอบแนวคิดการวิจัยซึ่งรูปแบบคำถามจะเป็น 2 รูปแบบ คือ แบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่าเสร็จแล้ว นำเสนออาจารย์ผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะ
3. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อขอคำแนะนำ หรือข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทั้งสำนวนภาษา และครอบคลุมเนื้อหาสาระของแบบสอบถามแล้วจัดพิมพ์เป็นร่างแบบสอบถามเพื่อนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญต่อไป

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข โดยผ่านการตรวจสอบของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน
2. การหาค่าความเที่ยงตรง (validity) ของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อพิจารณาทั้งด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างคำถามตลอดจนภาษาที่ใช้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (item objective congruence index : IOC) โดยกำหนดคะแนนเป็น 3 ระดับ คือ 1 = สอดคล้อง 0 = ไม่แน่ใจ และ -1 = ไม่สอดคล้อง ค่าดัชนีที่ได้จะต้องที่ค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ถึง 1.0 หากมีบางข้อได้ค่าดัชนีมีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.5 จะต้องปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้ได้ค่าดัชนี แต่ละข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00
3. การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับประชาชนในเขตพื้นที่ปกครองขององค์การบริหาร

ส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีสภาพคล้ายกัน จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากการทดลองใช้ทุกฉบับมาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563, หน้า 45-46) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.875

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขอรับการสนับสนุนในการจัดทำข้อมูล และจัดเก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี

2. ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอรับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างในตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

3. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องเมื่อรับแบบสอบถามกลับคืนมา

4. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลของแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างใน ตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี สรุปรวบรวมแบบสอบถาม เพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ และอภิปรายผลต่อไป

การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูล และทดสอบสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องในการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ และมีความถูกต้องแล้วนำข้อมูลที่ได้มากำหนดรหัส และลงรหัสข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. วิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลวิเคราะห์เพื่อแปลความหมายด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (frequency-distribution) และค่าร้อยละ (percentage) ของข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563, หน้า 148)

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของคะแนนที่ได้มาจากแบบสอบถามที่วัดระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563, หน้า 149)

2.3 แปลความหมายของค่าเฉลี่ยคะแนน แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยใช้หลักเกณฑ์การกำหนดระดับ ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563, หน้า 74)

4.50 - 5.00 หมายถึง ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานมากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายถึง ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานมาก

2.50 - 3.49 หมายถึง ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายถึง ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานน้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานน้อยที่สุด

2.4 ทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะ 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) โดยการทดสอบค่าเอฟ สำหรับกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มขึ้นไป เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติใช้เปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้วิธีการของฟิชเชอร์ (Fisher's Least-Significant Difference : LSD) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563, หน้า 197)

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite population) ใช้สูตรการคำนวณขนาดของประชากรของยามาเน่ (Yamane) ในการคำนวณหาขนาดตัวอย่าง มีดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563, หน้า 45-46)

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	จำนวนประชากร
	e	แทน	ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

2. การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความเกี่ยวกับเนื้อหา โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาอย่างน้อย 3 คน โดยแต่ละท่านพิจารณาลงความเห็น และให้คะแนน ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้น เป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้น เป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้น ไม่เป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น

จากผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ได้นำไปแทนค่า ได้จากสูตร ดังต่อไปนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563, หน้า 96)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับเนื้อหาตามความเห็นผู้เชี่ยวชาญ
	$\sum R$	แทน	ค่าคะแนนความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ถ้าดัชนี IOC คำนวณได้ได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 แสดงว่าข้อความนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มนั้น แต่ถ้าข้อความใดมีค่าดัชนีต่ำกว่า 0.50 ข้อความนั้นต้องถูกตัดออกไปหรือต้องปรับปรุงใหม่

3. การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิจัย โดยหาวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค โดยใช้สูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อความ
	$\sum S_i^2$	แทน	ความแปรปรวนแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนทั้งฉบับ

4. ร้อยละ (percentage) ใช้สูตรดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563, หน้า 148-149)

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่
	n	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

5. ค่าเฉลี่ย (mean) ใช้สูตร ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563, หน้า 149-150)

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^k f_i x_i}{n}$$

เมื่อ	i	แทน	1,2,..... k
	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	k	แทน	จำนวนกลุ่ม
	f_i	แทน	ความถี่แต่ละข้อที่ i
	x_i	แทน	คะแนนแต่ละข้อที่ i
	n	แทน	จำนวนข้อมูล
	$\sum_{i=1}^k f_i x_i$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับข้อมูล

6. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) ใช้สูตรดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563, หน้า 163-167)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum_{i=1}^k f_i x_i - [\sum_{i=1}^k f_i x_i]^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	i	แทน	1,2,..... k
	$S.D.$	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

k	แทน	จำนวนกลุ่ม
f	แทน	ความถี่
x_i	แทน	คะแนนแต่ละข้อที่ i
n	แทน	จำนวนข้อมูล
$\sum_{i=1}^k f_i x_i$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับข้อมูล

7. สถิติทดสอบค่าที (t-test) เพื่อใช้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่มคำนวณได้จากสูตร ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563, หน้า 176)

7.1 กรณีความแปรปรวนของทั้งสองกลุ่มไม่เท่ากัน ($\sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

$$df = \frac{\left[\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}\right]^2}{\frac{\left[\frac{S_1^2}{n_1}\right]^2}{n_1-1} + \frac{\left[\frac{S_2^2}{n_2}\right]^2}{n_2-1}}$$

7.2 กรณีความแปรปรวนของทั้งสองกลุ่มเท่ากัน ($\sigma_1^2 = \sigma_2^2$)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{S_P^2 \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right)}}$$

$$S_P^2 = \frac{(n_1-1)S_1^2 + (n_2-1)S_2^2}{(n_1-1) + (n_2-1)}$$

$$df = (n_1-1) + (n_2-2)$$

$$= n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	$\bar{x}_1$	แทน	ค่าสถิติทดสอบที
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1

n_1	แทน	จำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่ม 1
n_2	แทน	จำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่ม 2
$\bar{x}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2
S_p^2	แทน	ความแปรปรวนรวม
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

8. การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม โดยมีสูตรดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563, หน้า 191)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติทดสอบเอฟ
	MS_b	แทน	ความแปรปรวน (mean square) ระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ความแปรปรวน (mean square) ภายในกลุ่ม

9. สูตรการเปรียบเทียบเชิงพหุคูณ (multiple comparison) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ภายหลัง (post hoc test) โดยใช้สูตรของฟิชเชอร์ (Fisher's Least-Significant Difference : LSD) ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563, หน้า 197)

$$LSD = t_{\left(\frac{\alpha}{2}, v\right)} \sqrt{MSE \left(\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right)}$$

เมื่อ	$t_{\left(\frac{\alpha}{2}, v\right)}$	แทน	เป็นค่าจากตารางการแจกแจงที่ระดับนัยสำคัญ α และระดับขั้นเสรี v
	v	แทน	ระดับขั้นเสรีของความผันแปรภายในกลุ่มหรือความคลาดเคลื่อนของการทดลอง
	MSE	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสองของความคลาดเคลื่อน
	n_i, n_j	แทน	จำนวนตัวอย่างของประชากร i และ j ตามลำดับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการนำเสนอผลงานการวิเคราะห์ข้อมูล และเพื่อให้การสื่อความหมายได้เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์และความหมาย ดังนี้

n	แทน	จำนวนในตัวอย่าง (sample size)
$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบที (t-test)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบเอฟ (F-test)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (degree of freedom)
SS	แทน	ค่าผลรวมกำลังสอง (sum of square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสอง (mean of square)
$p > .05$	แทน	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05
$*p \leq .05$	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้แบ่งออกเป็น 5 ตอน ตามความมุ่งหมายและสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในเขตตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรีประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยวิธีการแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ตามองค์ประกอบ 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) หลักสำนึกรับผิดชอบ 2) หลักนิติธรรม 3) หลักการมีส่วนร่วม 4) หลักความโปร่งใส 5) หลักความคุ้มค่า และ 6) หลักคุณธรรม โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับการให้ความสำคัญต่อหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จากประชากรในเขตตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) สำหรับตัวแปรที่มีสองกลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวโดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) สำหรับตัวแปรที่มีค่ามากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป และใช้การเปรียบเทียบรายคู่ กรณีที่มีความแตกต่างกัน โดยวิธีของฟิชเชอร์ (Fisher's Least -Significant Difference: LSD)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในเขตตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยวิธีการแจกแจงความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage) ดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวน และร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n=345)	ร้อยละ
1. เพศ		
1) ชาย	160	46.38
2) หญิง	185	53.62
2. อายุ		
1) 18 - 30 ปี	50	14.50
2) 31 - 40 ปี	132	38.26
3) 41 - 50 ปี	124	35.94
4) มากกว่า 50 ปี	39	11.30

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n=345)	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
1) มัธยมศึกษา / ปวช.	95	27.54
2) อนุปริญญา / ปวส.	161	46.67
3) ปริญญาตรี	75	21.73
4) สูงกว่าปริญญาตรี	14	4.06
4. อาชีพ		
1) รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	86	24.93
2) ธุรกิจส่วนตัว / รับจ้าง	165	47.83
3) นักเรียน / นักศึกษา	59	17.10
4) เกษตรกร	35	10.14
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
1) ไม่เกิน 10,000 บาท	64	18.55
2) 10,001 - 20,000 บาท	158	45.80
3) 20,001 - 30,000 บาท	92	26.67
4) สูงกว่า 30,000 บาท	31	8.98

จากตาราง 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในเขตตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 53.62 มีอายุ 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.26 ระดับการศึกษาอนุปริญญา / ปวส. คิดเป็นร้อยละ 46.67 อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว / รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 47.83 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.80

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ตามองค์ประกอบ 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) หลักสำนึกรับผิดชอบ 2) หลักนิติธรรม 3) หลักการมีส่วนร่วม 4) หลักความโปร่งใส 5) หลักความคุ้มค่า และ 6) หลักคุณธรรม โดย

ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังตาราง 4 - 10

ตาราง 4 ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

หลักธรรมาภิบาล	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หลักสำนึกรับผิดชอบ	3.52	0.80	มาก
2. หลักนิติธรรม	3.50	0.76	มาก
3. หลักการมีส่วนร่วม	3.63	0.69	มาก
4. หลักความโปร่งใส	3.61	0.70	มาก
5. หลักความคุ้มค่า	3.59	0.72	มาก
6. หลักคุณธรรม	3.62	0.67	มาก
ภาพรวม	3.63	0.76	มาก

จากตาราง 4 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.63, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา ได้แก่ หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X}$ = 3.63, S.D. = 0.69) หลักคุณธรรม ($\bar{X}$ = 3.62, S.D. = 0.67) หลักความโปร่งใส ($\bar{X}$ = 3.61, S.D. = 0.70) หลักความคุ้มค่า ($\bar{X}$ = 3.59, S.D. = 0.72) หลักสำนึกรับผิดชอบ ($\bar{X}$ = 3.52, S.D. = 0.80) และหลักนิติธรรม ($\bar{X}$ = 3.50, S.D. = 0.76) ตามลำดับ

ตาราง 5 ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักสำนึกรับผิดชอบ

หลักสำนึกรับผิดชอบ	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. อบต. แสดงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และนโยบายต่างๆ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	3.45	1.12	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

หลักสำนักรับผิดชอบ	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
2. อบต. เอาใจใส่ต่อปัญหาชุมชน และกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาสาธารณะ	3.44	1.08	ปานกลาง
3. อบต. มีการบันทึกเรื่องร้องเรียนต่างๆ และมีการรายงานผลการดำเนินการเรื่องร้องเรียนนั้น ให้กับประชาชนทราบ	3.44	1.13	ปานกลาง
4. อบต. รับฟังและนำข้อเสนอข้อร้องเรียนของประชาชนไปดำเนินการแก้ไขอย่างเต็มความสามารถ	3.71	1.12	มาก
5. อบต. มีการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ปฏิบัติงานที่สนองต่อความคาดหวังของประชาชน และยอมรับผลการดำเนินงาน	3.57	1.05	มาก
ภาพรวม	3.57	1.08	มาก

จากตาราง 5 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักสำนักรับผิดชอบในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 1.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา 3 อันดับแรก ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว รับฟังและนำข้อเสนอข้อร้องเรียนของประชาชน ไปดำเนินการแก้ไขอย่างเต็มความสามารถ ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 1.12) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวมีการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ปฏิบัติงานที่สนองต่อความคาดหวังของประชาชน และยอมรับผลการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 1.05) และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวแสดงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และนโยบายต่างๆ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 1.12) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวมีการบันทึกเรื่องร้องเรียนต่างๆ และมีการรายงานผลการดำเนินการเรื่องร้องเรียนนั้น ให้กับประชาชนทราบ ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 1.13)

ตาราง 6 ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักนิติธรรม

หลักนิติธรรม	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. อบต. มีการกำกับดูแลไม่ให้มีการใช้อำนาจไปแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ	3.67	1.16	มาก
2. การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของ อบต. ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ	3.45	1.13	ปานกลาง
3. อบต. มีกรอบการปฏิบัติที่เคารพสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน	3.43	1.08	ปานกลาง
4. อบต. ไม่เลือกปฏิบัติกับผู้มาติดต่อหรือส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน	3.43	1.18	ปานกลาง
5. อบต. ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักของประโยชน์ส่วนรวม และถูกต้องตามกฎหมาย	3.54	1.13	มาก
ภาพรวม	3.54	1.13	มาก

จากตาราง 6 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักนิติธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.54, S.D. = 1.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา 3 อันดับแรก ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวมีการกำกับดูแลไม่ให้มีการใช้อำนาจไปแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ ($\bar{X}$ = 3.67, S.D. = 1.16) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักของประโยชน์ส่วนรวม และถูกต้องตามกฎหมาย ($\bar{X}$ = 3.54, S.D. = 1.13) และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวได้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ($\bar{X}$ = 3.45, S.D. = 1.13) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวมีกรอบการปฏิบัติที่เคารพสิทธิ ($\bar{X}$ = 3.43, S.D. = 1.08) และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวไม่เลือกปฏิบัติกับผู้มาติดต่อหรือส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน ($\bar{X}$ = 3.43, S.D. = 1.18)

ตาราง 7 ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม

หลักการมีส่วนร่วม	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงทัศนะ และเสนอปัญหาประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง	3.64	1.09	มาก
2. อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของ อบต. เช่น OTOP ประชุมสภา เป็นต้น	3.68	1.11	มาก
3. อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นแก่ อบต.	3.71	1.03	มาก
4. อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของ อบต.	3.61	1.07	มาก
5. อบต. ได้จัดทำประชาคมเพื่อตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชนและชุมชน	3.50	1.03	มาก
ภาพรวม	3.64	1.07	มาก

จากตาราง 7 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.64, S.D. = 1.07) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา 3 อันดับแรก ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นแก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว ($\bar{X}$ = 3.71, S.D. = 1.03) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของ อบต. เช่น OTOP ประชุมสภา เป็นต้น ($\bar{X}$ = 3.68, S.D. = 1.11) และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงทัศนะ และเสนอปัญหาประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}$ = 3.64, S.D. = 1.09) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวได้จัดทำประชาคมเพื่อตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชน และชุมชน ($\bar{X}$ = 3.50, S.D. = 1.03)

ตาราง 8 ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักความโปร่งใส

หลักความโปร่งใส	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. อบต. มีการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศ ระเบียบกฎเกณฑ์ เพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างถูกต้องครบถ้วนโปร่งใส ผ่านช่องทางต่างๆ	3.57	1.09	มาก
2. อบต. มีการจัดเก็บภาษี และจัดงบประมาณ กระทำอย่างเปิดเผย และโปร่งใส	3.60	1.05	มาก
3. อบต. ดำเนินงานในด้านต่างๆ และบริหารจัดการด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้	3.56	1.04	มาก
4. อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วทั้ง /ร้องเรียนโดยมีศูนย์ดำรงธรรม	3.65	1.11	มาก
5. อบต. มีการกระจายข้อมูลข่าวสารขององค์กรให้แก่ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบอย่างทั่วถึง ด้วยวิธีการและรูปแบบต่างๆ เช่น เสียงตามสาย ประชุมชี้แจง และแจ้งผู้นำชุมชน	3.65	1.06	มาก
ภาพรวม	3.60	1.06	มาก

จากตาราง 8 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักความโปร่งใสในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.60, S.D. = 1.06) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา 3 อันดับแรก ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวการกระจายข้อมูลข่าวสารขององค์กรให้แก่ ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบอย่างทั่วถึง ด้วยวิธีการและรูปแบบต่างๆ เช่น เสียงตามสาย ประชุมชี้แจง และแจ้งผู้นำชุมชน ($\bar{X}$ = 3.65, S.D. = 1.06) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วทั้ง /ร้องเรียนโดยมีศูนย์ดำรงธรรม ($\bar{X}$ = 3.65, S.D. = 1.11) และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวมีการจัดเก็บภาษี และจัดงบประมาณ กระทำอย่างเปิดเผย และโปร่งใส ($\bar{X}$ = 3.60, S.D. = 1.05) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวดำเนินงานในด้านต่างๆ และบริหารจัดการด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ($\bar{X}$ = 3.56, S.D. = 1.04)

ตาราง 9 ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า

หลักความคุ้มค่า	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. อบต. ดำเนินงานโดยมุ่งเน้นให้เกิดการประหยัดงบประมาณ และใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า	3.54	1.11	มาก
2. อบต. ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด	3.57	1.08	มาก
3. อบต. มีการรณรงค์ให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนในพื้นที่มีความประหยัดในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	3.59	1.10	มาก
4. อบต. มีการให้บริการเสร็จในขั้นตอนเดียวทำให้เกิดความสะดวกและรวดเร็ว	3.63	1.08	มาก
5. อบต. มีแผนงานที่แสดงผลลัพธ์ของการอนุรักษ์ ประหยัดพลังงาน ที่คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม	3.63	1.00	มาก
ภาพรวม	3.59	1.08	มาก

จากตาราง 9 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักความคุ้มค่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.59, S.D. = 1.08) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา 3 อันดับแรก ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวมีแผนงานที่แสดงผลลัพธ์ของการอนุรักษ์ ประหยัดพลังงานที่คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ($\bar{X}$ = 3.63, S.D. = 1.00) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวมีการให้บริการเสร็จในขั้นตอนเดียวทำให้เกิดความสะดวก และรวดเร็ว ($\bar{X}$ = 3.63, S.D. = 1.08) และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวมีการรณรงค์ให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนในพื้นที่มีความประหยัดในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ($\bar{X}$ = 3.59, S.D. = 1.10) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวดำเนินงานโดยมุ่งเน้นให้เกิดการประหยัดงบประมาณ และใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า ($\bar{X}$ = 3.54, S.D. = 1.11)

ตาราง 10 ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักคุณธรรม

หลักคุณธรรม	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. อบต. ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบวิชาชีพสุจริตเป็นนิสัย	3.57	1.07	มาก
2. อบต. มีการให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคด้วยความถูกต้อง	3.61	1.05	มาก
3. อบต. ประพฤติตนให้อยู่ในกรอบที่ถูกต้อง เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชน	3.65	1.11	มาก
4. อบต. มีความเคารพในศักดิ์ศรีหรือคุณค่าความเป็นมนุษย์ของตน และประชาชน	3.66	0.98	มาก
5. อบต. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้อง เที่ยงธรรม	3.59	1.02	มาก
ภาพรวม	3.61	1.05	มาก

จากตาราง 10 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักคุณธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.61, S.D. = 1.05) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา 3 อันดับแรก ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวมีความเคารพในศักดิ์ศรีหรือคุณค่าความเป็นมนุษย์ของตน และประชาชน ($\bar{X}$ = 3.66, S.D. = 0.98) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวประพฤติตนให้อยู่ในกรอบที่ถูกต้อง เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชน ($\bar{X}$ = 3.65, S.D. = 1.11) และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวมีการให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคด้วยความถูกต้อง ($\bar{X}$ = 3.61, S.D. = 1.05) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบวิชาชีพสุจริตเป็นนิสัย ($\bar{X}$ = 3.57, S.D. = 1.07)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับการให้ความสำคัญต่อหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จากประชากรในเขตตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

การวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับการให้ความสำคัญต่อหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรีจากประชากรในเขตตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรีจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) สำหรับตัวแปรที่มีสองกลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวโดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) สำหรับตัวแปรที่มีค่ามากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป และใช้การเปรียบเทียบรายคู่ กรณีที่มีความแตกต่างกัน โดยวิธีของฟิชเชอร์ (Fisher's Least - Significant Difference: LSD)

สมมติฐานที่ 1 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศ

จากผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของประชากรด้านเพศประกอบไปด้วยกลุ่มข้อมูล 2 กลุ่ม ข้อมูล ได้แก่ ชาย และหญิง ผู้วิจัยจึงใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) ของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี เมื่อจำแนกตามเพศ

หลักธรรมาภิบาล	เพศชาย (n=160)		เพศหญิง (n=185)		t	p
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. หลักสำนึกรับผิดชอบ	3.51	0.82	3.53	0.79	0.304	.761
2. หลักนิติธรรม	3.53	0.76	3.48	0.76	0.614	.539
3. หลักการมีส่วนร่วม	3.60	0.70	3.65	0.68	0.556	.579
4. หลักความโปร่งใส	3.68	0.71	3.55	0.68	1.872	.062
5. หลักความคุ้มค่า	3.65	0.72	3.54	0.71	1.428	.154
6. หลักคุณธรรม	3.67	0.67	3.57	0.66	1.454	.147
ภาพรวม	3.61	0.70	3.55	0.73	1.438	.151

จากตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตามเพศในภาพรวม และองค์ประกอบย่อย พบว่า ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานงานวิจัยข้อที่ 2 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามอายุ

จากผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของประชากรด้านอายุประกอบไปด้วยกลุ่มข้อมูล 4 กลุ่ม ข้อมูล ได้แก่ 18-30 ปี 31-40 ปี 41-50 ปี และมากกว่า 50 ปีผู้วิจัยจึงใช้สถิติทดสอบค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี เมื่อจำแนกตามอายุ

หลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. หลักสำนึกรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	1.350	3	0.450	0.697	.555
	ภายในกลุ่ม	220.160	341	0.646		
	รวม	221.509	344			
2. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.558	3	0.519	0.902	.440
	ภายในกลุ่ม	196.282	341	0.576		
	รวม	197.840	344			
3. หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	1.467	3	0.489	1.025	.381
	ภายในกลุ่ม	162.637	341	0.477		
	รวม	164.104	344			
4. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	1.369	3	0.456	0.932	.426
	ภายในกลุ่ม	167.014	341	0.490		
	รวม	168.383	344			
5. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	0.693	3	0.231	0.446	.720
	ภายในกลุ่ม	176.717	341	0.518		
	รวม	177.410	344			
6. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.898	3	0.299	0.664	.575
	ภายในกลุ่ม	153.798	341	0.451		
	รวม	154.696	344			

ตาราง 12 (ต่อ)

หลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.212	3	0.071	0.530	.662
	ภายในกลุ่ม	45.500	341	0.133		
	รวม	45.712	344			

จากตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี เมื่อจำแนกตามอายุ ในภาพรวม และองค์ประกอบย่อย พบว่า ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานงานวิจัยข้อที่ 3 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา

จากผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของประชากรด้านระดับการศึกษาประกอบไปด้วยกลุ่มข้อมูล 4 กลุ่มข้อมูล ได้แก่ มัธยมศึกษา / ปวช. อนุปริญญา / ปวส. ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีแต่เนื่องจากประชากรในกลุ่ม “สูงกว่าปริญญาตรี” มีจำนวนน้อยกว่าร้อยละ 10 ซึ่งไม่เหมาะต่อการนำมาทดสอบ ผู้วิจัยทำการรวมกลุ่มไปยังกลุ่มที่มีความใกล้เคียงที่สุดได้แก่ “ปริญญาตรี” ดังนั้นจึงเหลือกลุ่มข้อมูล 3 กลุ่ม ได้แก่ มัธยมศึกษา / ปวช. อนุปริญญา / ปวส. และปริญญาตรี ผู้วิจัยจึงใช้สถิติทดสอบค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา

หลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. หลักสำนึกรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	1.476	2	0.738	1.147	.319
	ภายในกลุ่ม	220.033	342	0.643		
	รวม	221.509	344			

ตาราง 13 (ต่อ)

หลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
2. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	3.190	2	1.595	2.802	.062
	ภายในกลุ่ม	194.650	342	0.569		
	รวม	197.840	344			
3. หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	0.219	2	0.109	0.228	.796
	ภายในกลุ่ม	163.885	342	0.479		
	รวม	164.104	344			
4. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	0.017	2	0.009	0.017	.983
	ภายในกลุ่ม	168.366	342	0.492		
	รวม	168.383	344			
5. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	0.744	2	0.372	0.721	.487
	ภายในกลุ่ม	176.666	342	0.517		
	รวม	177.410	344			
6. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.908	2	0.454	1.010	.365
	ภายในกลุ่ม	153.787	342	0.450		
	รวม	154.696	344			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.316	2	0.158	1.189	.306
	ภายในกลุ่ม	45.397	342	0.133		
	รวม	45.712	344			

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาในภาพรวม และองค์ประกอบย่อย พบว่า ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานงานวิจัยข้อที่ 4 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามอาชีพ

จากผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของประชากรด้านอาชีพประกอบไปด้วยกลุ่มข้อมูล 4 กลุ่มข้อมูล ได้แก่ รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว / รับจ้าง นักเรียน / นักศึกษา และเกษตรกร ผู้วิจัยจึงใช้สถิติทดสอบค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) โดย

การทดสอบค่าเอฟ (F-test) ของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี เมื่อจำแนกตามอาชีพ

หลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. หลักสำนึกรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	8.134	3	2.711	4.333	.005*
	ภายในกลุ่ม	213.375	341	0.626		
	รวม	221.509	344			
2. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.641	3	0.214	0.370	.775
	ภายในกลุ่ม	197.198	341	0.578		
	รวม	197.840	344			
3. หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	1.248	3	0.416	0.871	.456
	ภายในกลุ่ม	162.856	341	0.478		
	รวม	164.104	344			
4. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	0.486	3	0.162	0.329	.804
	ภายในกลุ่ม	167.897	341	0.492		
	รวม	168.383	344			
5. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	1.034	3	0.345	0.666	.573
	ภายในกลุ่ม	176.377	341	0.517		
	รวม	177.410	344			
6. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	3.037	3	1.012	2.276	.080
	ภายในกลุ่ม	151.659	341	0.445		
	รวม	154.696	344			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.778	3	0.259	1.969	.118
	ภายในกลุ่ม	44.934	341	0.132		
	รวม	45.712	344			

* $p \leq .05$

จากตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี เมื่อจำแนกตามระดับอาชีพ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักสำนึกรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ โดยวิธีของฟิชเชอร์ (Fisher's Least -Significant Difference: LSD)

ตาราง 15 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ในด้านหลักสำนึกรับผิดชอบ เมื่อจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ		ธุรกิจส่วนตัว /รับจ้าง		นักเรียน / นักศึกษา		เกษตรกร
	$\bar{x}$	3.46	3.44	3.86	3.51		
รับราชการ / พนักงาน							
รัฐวิสาหกิจ	3.46		0.02	0.40*	0.05		
ธุรกิจส่วนตัว / รับจ้าง	3.44		-	0.42*	0.07		
นักเรียน / นักศึกษา	3.86			-	0.35*		
เกษตรกร	3.51						-

* $p \leq .05$

จากตาราง 15 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 คู่ ได้แก่ 1) กลุ่มรับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ กับ กลุ่มนักเรียน / นักศึกษา กับ 2) กลุ่มธุรกิจส่วนตัว / รับจ้าง กับ กลุ่มนักเรียน / นักศึกษา และ 3) กลุ่มนักเรียน / นักศึกษา กับ กลุ่มเกษตรกร

สมมติฐานงานวิจัยข้อที่ 5 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญต่อเดือน

จากผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของประชากรด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประกอบไปด้วยกลุ่มข้อมูล 4 กลุ่มข้อมูล ได้แก่ ไม่เกิน 10,000 บาท 10,001-20,000 บาท 20,001-30,000 บาท และ

สูงกว่า 30,000 บาท แต่เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในกลุ่ม “สูงกว่า 30,000 บาท” มีจำนวนน้อยกว่าร้อยละ 10 ซึ่งไม่เหมาะต่อการนำมาทดสอบ ผู้วิจัยทำการรวมกลุ่มไปยังกลุ่มที่มีความใกล้เคียงที่สุดได้แก่ “20,001-30,000 บาท” ดังนั้นจึงเหลือกลุ่มข้อมูล 3 กลุ่ม ได้แก่ ไม่เกิน 10,000 บาท 10,001-20,000 บาท และ 20,001-30,000 บาท ผู้วิจัยจึงใช้สถิติทดสอบค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

หลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. หลักสำนึกรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	10.888	2	5.444	8.839	.000*
	ภายในกลุ่ม	210.622	342	0.616		
	รวม	221.509	344			
2. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.225	2	0.112	0.195	.823
	ภายในกลุ่ม	197.615	342	0.578		
	รวม	197.840	344			
3. หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	1.062	2	0.531	1.114	.330
	ภายในกลุ่ม	163.042	342	0.477		
	รวม	164.104	344			
4. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	0.252	2	0.126	0.257	.774
	ภายในกลุ่ม	168.131	342	0.492		
	รวม	168.383	344			
5. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	0.018	2	0.009	0.017	.983
	ภายในกลุ่ม	177.392	342	0.519		
	รวม	177.410	344			

ตาราง 16 (ต่อ)

หลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
6. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2.830	2	1.415	3.187	.043*
	ภายในกลุ่ม	151.866	342	0.444		
	รวม	154.696	344			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.836	2	0.418	3.187	.043*
	ภายในกลุ่ม	44.876	342	0.131		
	รวม	45.712	344			

* $p \leq .05$

จากตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตามระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสำนึกรับผิดชอบและด้านหลักคุณธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ โดยวิธีของฟิชเชอร์ (Fisher's Least - Significant Difference: LSD)

ตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ในด้านหลักสำนึกรับผิดชอบ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	$\bar{x}$	ไม่เกิน 10,000	10,001 -	20,001 -
		บาท	20,000 บาท	30,000 บาท
		3.66	3.33	3.70
ไม่เกิน 10,000 บาท	3.66	-	0.33*	0.04
10,001 - 20,000 บาท	3.33		-	0.37*
20,001 - 30,000 บาท	3.70			-

* $p \leq .05$

จากตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1) กลุ่มรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท กับ กลุ่มรายได้ 10,001-20,000 บาท และ 2) กลุ่มรายได้ 10,001-20,000 บาท กับ กลุ่มรายได้ 20,001-30,000 บาท

ตาราง 18 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ในด้านหลักคุณธรรมจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	$\bar{x}$	ไม่เกิน 10,000	10,001 -	20,001 -
		บาท	20,000 บาท	30,000 บาท
	$\bar{x}$	3.79	3.54	3.62
ไม่เกิน 10,000 บาท	3.79	-	0.25*	0.17
10,001 - 20,000 บาท	3.54		-	0.08*
20,001 - 30,000 บาท	3.62			-

* $p \leq .05$

จากตาราง 18 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1) กลุ่มรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท กับ กลุ่มรายได้ 10,001-20,000 บาท และ 2) กลุ่มรายได้ 10,001 - 20,000 กับ กลุ่มรายได้ 20,001-30,000 บาท

ตาราง 19 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของ
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมจำแนก
ตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	$\bar{x}$	ไม่เกิน 10,000	10,001 -	20,001 -
		บาท	20,000 บาท	30,000 บาท
		3.64	3.53	3.61
ไม่เกิน 10,000 บาท	3.64	-	0.11*	0.03
10,001 - 20,000 บาท	3.53		-	0.08*
20,001 - 30,000 บาท	3.61			-

* $p \leq .05$

จากตาราง 19 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการ
บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตาม
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1) กลุ่ม
รายได้ไม่เกิน 10,000 บาท ให้ความสำคัญการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานในภาพรวม
มากกว่ากลุ่มรายได้ 10,001-20,000 บาท และ 2) กลุ่มรายได้ 10,001-20,000 บาท กับ กลุ่มรายได้
20,001-30,000 บาท

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาคั้งนี้จากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อยู่ในเขตพื้นที่ปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 345 คน เพื่ออธิบายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถสรุปผลได้ ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัย

ผลสรุปกลุ่มตัวอย่างในเขตตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ประกอบด้วยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31 - 40 ปี 26 ระดับการศึกษานุปริญญา / ปวส. อาชีพธุรกิจส่วนตัว / รับจ้าง และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท

ผลสรุปการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา 3 อันดับแรก ได้แก่ หลักการมีส่วนร่วม หลักคุณธรรม และหลักความโปร่งใส ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่หลักนิติธรรม

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักสำนึกรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา 3 อันดับแรก ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวมีการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ปฏิบัติงานที่สนองต่อความคาดหวังของประชาชน และยอมรับผลการดำเนินงาน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวรับฟัง และนำข้อเสนอข้อร้องเรียนของประชาชนไปดำเนินการแก้ไขอย่างเต็มความสามารถ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวมีการบันทึกเรื่องร้องเรียนต่างๆ และมีการรายงานผลการดำเนินการเรื่องร้องเรียนนั้นให้กับประชาชนทราบ

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา 3 อันดับแรก ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวมีการกำกับดูแลไม่ให้มีการใช้อำนาจไปแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักของประโยชน์ส่วนรวม และถูกต้องตามกฎหมาย และองค์การ

บริหารส่วนตำบลหนองยาวปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักของประโยชน์ส่วนรวม และถูกต้องตามกฎหมาย ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวมีการบันทึกเรื่องร้องเรียนต่างๆ และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวไม่เลือกปฏิบัติกับผู้มาติดต่อหรือส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา 3 อันดับแรก ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นแก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว เช่น OTOP ประชุมสภา และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงทัศนะ และเสนอปัญหาประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว ได้จัดทำประชาคมเพื่อตัดสินใจ ในเรื่องสำคัญๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชน และชุมชน

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา 3 อันดับแรก ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว มีการกระจายข้อมูลข่าวสารขององค์กรให้แก่ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบอย่างทั่วถึง ด้วยวิธีการและรูปแบบต่างๆ เช่น เสียงตามสาย ประชุมชี้แจง และแจ้งผู้นำชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วทั้ง / ร้องเรียนโดยมีศูนย์ดำรงธรรม และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวมีการจัดเก็บภาษี และจัดงบประมาณ กระทำอย่างเปิดเผย และโปร่งใส ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวดำเนินงานในด้านต่างๆ และบริหารจัดการด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา 3 อันดับแรก ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว มีแผนงานที่แสดงผลลัพธ์ของการอนุรักษ์ ประหยัดพลังงาน ที่คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวมีการให้บริการเสร็จในขั้นตอนเดียวทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวมีการณรงค์ให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนในพื้นที่มีความประหยัดในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวดำเนินงานโดยมุ่งเน้นให้เกิดการประหยัดงบประมาณ และใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักคุณธรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา 3 อันดับแรก ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว มีความเคารพในศักดิ์ศรีหรือคุณค่าความเป็นมนุษย์ของตน และประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวประพฤติตนให้อยู่ในกรอบที่ถูกต้อง เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชน และ อบต. มีการให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคด้วยความถูกต้อง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้ความรู้สึกดีจริงใจ อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบวิชาชีพสุจริตเป็นนิสัย

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศในภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานงานวิจัยข้อที่ 2 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามอายุ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามอายุในภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานงานวิจัยข้อที่ 3 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา การเปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาในภาพรวม และองค์ประกอบย่อย พบว่า ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานงานวิจัยข้อที่ 4 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามอาชีพ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามระดับอาชีพ พบว่า ประเด็นด้านหลักสำนึกรับผิดชอบที่มีความแตกต่างกัน

สมมติฐานงานวิจัยข้อที่ 5 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตาม รายได้

เฉลี่ยต่อเดือน ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ด้านภาพรวมด้านหลักสำนักรับผิดชอบและด้านหลักคุณธรรมที่มีความแตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยจะดำเนินการแจกแจงตามประเด็นของวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา ได้แก่ หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า หลักสำนักรับผิดชอบ และสุดท้ายหลักนิติธรรม โดยเมื่ออธิบายผลเป็นรายได้สามารถอภิปรายผลได้ ดังต่อไปนี้

1.1 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักสำนักรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรารุณี ดาวทรงแก้ว, และคนอื่นๆ (2564, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ที่พบว่าหลักความรับผิดชอบเป็นหลักที่มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก

1.2 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตระกุล ไชยเสนา, และคนอื่นๆ (2563, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง หลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสิงห์บุรี พบว่าหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก

1.3 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของนิสา ใจภักดี (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลตุ๊กตุ๋ อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี ตามการรับรู้ของประชาชน ที่พบว่าหลักการมีส่วนร่วมเป็นหลักที่มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก

1.4 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยมี

ความสอดคล้องกับงานวิจัยของวันเพ็ญ คำโต (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลมหาสาร อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้ใช้บริการ ที่พบว่า เทศบาลตำบลมหาสารมีการดำเนินงานตามหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก

1.5 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอมือง จังหวัดสระบุรี ด้านหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของมนต์ชัย ช่วยประสม, และคนอื่นๆ (2563, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง หลักธรรมาภิบาลของพนักงานต่อการปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ที่พบว่า คุณภาพการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคามตามหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก

1.6 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอมือง จังหวัดสระบุรี ด้านหลักคุณธรรมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของนิสา ใจภักดี (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลตุ๊กตุ๋ อำเภอนาทน จังหวัดอุทัยธานี ตามการรับรู้ของประชาชน ที่พบว่า ประชาชนผู้ใช้บริการรับรู้ถึงการทำงาน of เทศบาลตำบลตุ๊กตุ๋ด้านหลักคุณธรรมในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน ตำบลหนองยาว อำเภอมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี เมื่อจำแนกตามเพศพบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกันจึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่สอดคล้องกับงานวิจัยวันเพ็ญ คำโต (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลมหาสาร อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้ใช้บริการ พบว่า เพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกันจึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของนิสา ใจภักดี (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลตุ๊กตุ๋ อำเภอนาทน จังหวัดอุทัยธานี ตามการรับรู้ของประชาชนที่พบพนักงานที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าในภาพรวมไม่แตกต่างกันจึงไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้แต่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาพร อุดรทิพย์, และคนอื่นๆ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน

2.4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่าในภาพรวมไม่แตกต่างกันจึงไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับภุมร วงษ์ศรีจันทร์ (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตาคี อำเภอตาคี จังหวัดนครสวรรค์ ที่พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน

2.5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนในภาพรวม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวันเพ็ญ คำโต (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลมหาราช อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

การศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี พบว่า ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ควรมีการปรับปรุงในแต่ละประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังต่อไปนี้

1.1 หลักสำนึกรับผิดชอบ พบว่า “องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวเอาใจใส่ต่อปัญหาชุมชน และกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาสาธารณะ” เป็นประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดสะท้อนถึงความจำเป็นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวต้องเพิ่มการเอาใจใส่ และให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาสาธารณะมากยิ่งขึ้น

1.2 ด้านหลักนิติธรรม พบว่า “องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวมีกรอบการปฏิบัติที่เคารพสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน” เป็นประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดสะท้อนถึงหลักการทำงาน และนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวที่ก้าวท้าวสิทธิและเสรีภาพของคนในพื้นที่ จึงควรมีการปรับปรุงให้เหมาะสมมากกว่านี้

1.3 หลักการมีส่วนร่วม พบว่า “องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวได้จัดทำประชาคมเพื่อตัดสินใจ ในเรื่องสำคัญ ที่มีผลกระทบต่อประชาชน และชุมชน” เป็นประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดสะท้อนให้เห็นว่าแนวทางการตัดสินใจเรื่องสำคัญต่างๆ ภายในพื้นที่ยังขาดการทำประชาคมที่ดี หรือการขอความร่วมมือกับประชาชนในชุมชน โดยทางองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวควรมีการกวดขันในการทำประชาคมก่อนการดำเนินการตัดสินใจสำคัญต่างๆ มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

1.4 หลักความโปร่งใส พบว่า “องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวมีการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศ ระเบียบกฎเกณฑ์ เพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างถูกต้องครบถ้วนโปร่งใส ผ่านช่องทางต่างๆ” เป็นประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดสะท้อนถึงความจำเป็นในการปรับปรุงการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศและระเบียบการดำเนินงานต่างๆ โดยจำเป็นต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้งอยู่เสมอ

1.5 หลักความคุ้มค่า พบว่า “องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวดำเนินงานโดยมุ่งเน้นให้เกิดการประหยัดงบประมาณ และใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า” เป็นประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สะท้อนถึงความรู้สึกรังเกียจของภาคประชาชนต่อการบริหารงบประมาณที่ไม่เหมาะสมและควรมีการจัดทำรายการใช้งบประมาณที่มีความคุ้มค่ามากกว่านี้

1.6 หลักคุณธรรม พบว่า “องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบวิชาชีพสุจริตเป็นนิสัย” เป็นประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดสะท้อนถึงแนวทางการดำเนินงานของ อบต. ควรมีการปรับปรุงมากกว่านี้ในการผลักดันการทำงานร่วมกับภาคประชาชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณควรมีการดำเนินการวิจัยในเชิงคุณภาพ การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารส่วนตำบลอื่นๆ

2.2 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหาร

2.3 จากการศึกษาหลักการทำงานตามหลักธรรมาภิบาลพบว่ายังมีประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาเพื่อครอบคลุมต่อการประเมินการดำเนินงานของหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่านี้ ดังนั้นเพื่อสร้างข้อมูล และผลลัพธ์ที่หลากหลายในการประเมินองค์การบริหารส่วนตำบล

หนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ได้ดีมากยิ่งขึ้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการต่อยอดในประเด็นอื่นมากขึ้นกว่าเดิม

2.4 ควรมีการศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ ในจังหวัดสระบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บรรณานุกรม

- กมลลา สุขเกษม. (2555). พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ
โรงเรียนในทัศนะของข้าราชการครูในอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
บูรพา.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2547). คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : อาสา
รักษาดินแดน.
- _____. (2563). ระบบข้อมูลกลางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สืบค้น กรกฎาคม 22, 2565, จาก
https://www.dla.go.th/division_dla.jsp.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2556). การคิดเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: ซีคเซส มีเดีย.
- โกวิท พวงงาม. (2559). การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพฯ :
วิญญูชน.
- _____. (2562ก). การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี :
ธรรมสาร.
- _____. (2562ข). มองมุมใหม่การกระจายอำนาจ สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.
กรุงเทพฯ : มูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์.
- จินตนา บุญบังการ. (2555). จริยธรรมทางธุรกิจ (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ชฎิมา อินทร์จันทร์. (2555). หลักธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ชุลีกร คชภูติ. (2553). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของประชาชนในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลราชสถิต อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ชูตระกูล ไชยเสนา, และคนอื่นๆ. (2563). หลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหาร
จัดการ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- ชวงค์ ฉายะบุตร. (2562). การปกครองท้องถิ่นไทย (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สมาคมนิสิตเก่า
รัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไชยวัฒน์ คำชู. (2552). หลักธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ณัฐพันธ์ เจริญนนท์. (2552). การจัดการเชิงกลยุทธ์ปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- _____. (2558). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.

- ดัสกรณัม เพชรดี. (2556). การบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะ
ของผู้บริหาร ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2553). การสร้างวัฒนธรรมธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ : เอ.เอ็น.กรุ๊ป.
- ทวีศักดิ์ รักยิ่ง. (2553) รวมพลังป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ข้าราชการไทยไม่โกง
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ กระทรวงยุติธรรม.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2552). การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพฯ : ส.เอเชียเพลส.
- ทักษิณา เหลืองทวีผล. (2557). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2563). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS
(พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ : สามัญพิสซิเนสซอร์แอนด์ดี.
- นริกันต์ ปูนประสิทธิ์ชัย. (2564, กุมภาพันธ์ 28). ที่อยู่ 50/2 หมู่ 2 ตำบลหนองยาว อำเภอเมือง
จังหวัดสระบุรี. สัมภาษณ์.
- นิภาพร อุดรทิพย์, และคนอื่นๆ. (2554). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบล
ในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นินสา ใจภักดี. (2559). การบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลลูกคู่ อำเภอ
ทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี ตามการรับรู้ของประชาชน. การค้นคว้าอิสระปริญญา
โทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- เนตรพัฒน์ ยาวิราช. (2558). การพัฒนาองค์การและการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ : ทริปเพิ้ล กรุ๊ป.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโน. (2551). การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย.
กรุงเทพฯ : วิญญาน.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2558). การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ : สถาบัน
พระปกเกล้า.
- ประเวศ วะสี. (2555). ความหมายหลักธรรมาภิบาลของภาครัฐและเอกชน. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสิทธิ์ ดำรงชัย. (2551). ทิศทางประเทศไทยในการสร้างธรรมาภิบาลและการแก้ไขปัญหาทุจริต
คอร์รัปชัน. กรุงเทพฯ : ศุภสกาลาดพร้าว.

- ผาสุก พงษ์ไพจิตร, และคนอื่นๆ. (2543). **คอร์รัปชันในภาครัฐ : ความเห็นและประสบการณ์ในครัวเรือน.** (ม.ป.ท.).
- พระคณพศ กิตติสารโร. (2553). **การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิเชษฐ วังศ์เกียรติ์ขจร. (2559). **การบริหารการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในยุคโลกาภิวัตน์.** กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.
- ไพโรจน์ ภัทรนรากุล. (2557, พฤษภาคม-สิงหาคม). **การจัดการภาครัฐกับการเสริมพลังประชาชน.** วารสารรัฐประศาสนศาสตร์, 5(12), 87-122.
- ภมร วงษ์ศรีจันทร์. (2559). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลตาคลีอำเภอตาคลี จังหวัด นครสวรรค์.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- มนต์ชัย ช่วยประสม, และคนอื่นๆ. (2563). **หลักธรรมาภิบาลของพนักงานต่อการปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มนตรี กนกาวรี. (2555). **รัฐธรรมนูญกับการสร้างธรรมรัฐในองค์กรอิสระ.** กรุงเทพฯ : ส.เอเชียเพรส (1989).
- รัชนี นิลมุล. (2564, กุมภาพันธ์ 27). **ที่อยู่ 22 หมู่ 3 ตำบลหนองยาว อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี.** สัมภาษณ์.
- รัชยา ภัคดีจิตต์. (2557). **ธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารภาครัฐและภาคเอกชน.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2550, สิงหาคม 25). **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก, หน้า 113-114.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2555). **โลกาภิวัตน์กับท้องถิ่น.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2553). **การปรับศัพททางเศรษฐกิจ คือ Economic Governance มาเป็นศัพท์ทางรัฐศาสตร์.** กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2553). **ความขัดแย้ง : หลักการและเครื่องมือแก้ปัญหา (พิมพ์ครั้งที่ 3).** กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- วันเพ็ญ คำโต. (2556). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลมหาราช อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้ใช้บริการ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2564). การปกครองส่วนท้องถิ่น. สืบค้น ธันวาคม 18, 2564, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/>.
- ศราวุฒิ ดาวกรงแก้ว, และคนอื่นๆ. (2564, พฤษภาคม-มิถุนายน). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร. **วารสารรัชต์ภาคย์ สถาบันรัชต์ภาคย์, 2564(40)**, 147-159.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2560). **ธรรมาภิบาล “วัดระดับการบริหารจัดการที่ดี”** (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. (2552). **ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หลักสูตรการบริหารงาน การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : อาทิตยโปรดักส์ กรุ๊ป.
- สถาบันราชประชาสมาสัย. (2564). **ธรรมาภิบาลบัณฑิตสาสุข**. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์, และคนอื่นๆ. (2556). **ท้องถิ่นโปร่งใส**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมชาย อ่างสุข. (2557). **ระบบการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล**. กรุงเทพฯ : จีเอส.
- สมศักดิ์ สามัคคีธรรม. (2564). **ธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบทางสังคม** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สาคร สุขศรีวงศ์. (2558). **การจัดการ : จากมุมมองนักบริหาร** (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ : จี.พี. ไชเบอร์พริ้นท์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). **การเปลี่ยนแปลงบนความเปลี่ยนแปลง**. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2552). **คู่มือสมรรถนะข้าราชการพลเรือนไทย**. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- _____. (2553). **แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2551 - พ.ศ. 2555)**. กรุงเทพฯ : ภารกิจการเผยแพร่และสนับสนุนการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาระบบราชการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- _____. (2564). **คู่มือการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี**. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2556). **ธรรมาภิบาล**. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2542**. สืบค้น เมษายน 1, 2565, จาก <http://www.dmr.go.th/download/10.pdf>.
- สิวาพร สุขเอียด. (2564). **การปกครองส่วนท้องถิ่น**. สืบค้น ธันวาคม 15, 2564, จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title>.

- สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์, และคนอื่นๆ. (2558). **ทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติในการบริการการศึกษา**.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุธรรม รัตน์โชติ. (2558). **การจัดการธุรกิจทั่วไป**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุนทรีย์ ยุติธรรม. (2564, มีนาคม 6). ที่อยู่ 140/50 หมู่ 1 ตำบลหนองยาว อำเภอเมือง จังหวัด
สระบุรี. สัมภาษณ์.
- สุนันทา ภูผิวแก้ว. (2554). **การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลใน
เขตอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- สุนณา ยิ้มซ้อย. (2560). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแฉม
อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร ตามการรับรู้ของประชาชน**. การค้นคว้าอิสระ
ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุรัชย์ ขวัญเมือง. (2552). **ธรรมาภิบาล (Good Governance)**. กรุงเทพฯ : เอ.เอ็น.กรุ๊ป.
- _____. (2558). **วิธีสอนและการวัดผลวิชาคณิตศาสตร์ในชั้นประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ : เทพนิมิต.
- สุรเดช ประรังประโคนชัย. (2564, กุมภาพันธ์ 21). ที่อยู่ 33 หมู่ 4 ตำบลหนองยาว อำเภอเมือง
จังหวัดสระบุรี. สัมภาษณ์.
- แสงชัย อภิชาติธนพัฒน์. (2559). **หลักธรรมาภิบาลในการบริหารองค์กร**. กรุงเทพฯ : วิทยาลัย
รัฐธรรมนุญ.
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว. (2564). **แผนยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว**.
สระบุรี : ผู้แต่ง.
- _____. (2565). **ประวัติความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว**. สืบค้น มิถุนายน
30, 2565, จาก <https://www.nongyaw.go.th/history.php>.
- อรพินท์ สฟโชคชัย. (2555). **หลักสำคัญในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม**. กรุงเทพฯ :
สถาบันวิจัยและพัฒนาคุณภาพ.
- อัษฎางค์ ปาณิกบุตร. (2561). **หลักธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า**. กรุงเทพฯ : เอ.เอ็น.กรุ๊ป.
- อารี วิบูลย์พงษ์. (2556). **ธรรมาภิบาล**. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- Ahmed, M.A., & Koech, P. (2019). Influence of public governance on service delivery
in Benadir municipality, Somalia. **International Journals of Academics &
Research**, 1(2), 196-206.
- Ali, S.A. (2017). **The role of good governance practices in enhancing service
delivery in public institutions in Tanzania (Master's Dissertation)**. Dares
Salaam : The Open University of Tanzania.

- Amartya, S. (2009). **Development as Freedom**. New York : Amsterdam.
- Blumel, C.M. (2000). **Foreign aid, donor coordination and the pursuit of good governance (Kenya)**. Maryland : University of Maryland.
- Cattell, R.B. (2007). The main personality factors in questionnaire, self estimate material. **Journal of social psychology**, **31**, 39-56.
- Clarke, V. (2001). **Unit search of good governance : decentralization and democracy in Ghana**. Illinois : Northern Illinois University.
- Hilliard, V.G., & Kemp, N.D. (1999). Citizen Participation Crucial to Good Governance and Administration in South Africa. **Politeia**, **18(3)**, 165-187.
- Kimmet, P. (2005). **The polttics of good governance in the Asean**. New York : McGraw -Hill.
- McCloskey, N. (2003). The Earth Charter: A Reply. **Eastern Economic Journal, Eastern Economic Association**, **29(3)**, 473-474.
- Mohamed, A.M., & Ikinya G. (2019). Factors influencing public service delivery in Banadir local government - Somalia. **International Journals of Academics & Research**, **1(2)**, 11-25.
- Pillay, S. (2004). Corruption the challenge to good governance: A south African perspective. **Interactional journal of public sector management**, **17(7)**, 586-605.
- Verba, S., Nile, N., & Kim, J. (1987). **Participation and political equality: A seven-nation comparison**. Chicago : University of Chicago Press.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว
อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามสำรวจรายการ (check list) ให้เลือกตอบตามความเป็นจริง

ตอนที่ 2 ความเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว ซึ่งประกอบด้วย 6 หลัก ได้แก่ หลักสำนึกรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า และคุณธรรม เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ให้เลือกตอบ 5 ระดับ

การตอบแบบสอบถามครั้งนี้ คำตอบของท่านมีความสำคัญยิ่งต่อการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเพื่อให้การวิจัยนี้มีความเที่ยงตรงและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง จึงขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงให้ครบถ้วนทุกข้อด้วย โดยข้อมูลที่ท่านตอบนี้จะเป็นความลับและการนำเสนอผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลมา ณ โอกาสนี้ด้วย

รุ่งวิภา รางแดง

นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอ
เมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ให้ตรงกับสถานภาพของท่าน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับความจริงของท่าน

1. เพศ

 1) ชาย 2) หญิง

2. อายุ

 1) 18 - 30 ปี 2) 31 - 40 ปี 3) 41 - 50 ปี 4) มากกว่า 50 ปี

3. ระดับการศึกษา

 1) มัธยมศึกษา / ปวช. 2) อนุปริญญา / ปวส. 3) ปริญญาตรี 4) สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

 1) รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ 2) ธุรกิจส่วนตัว / รับจ้าง 3) นักเรียน / นักศึกษา 4) เกษตรกร

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

 1) ไม่เกิน 10,000 บาท 2) 10,001 - 20,000 บาท 3) 20,001 - 30,000 บาท 4) สูงกว่า 30,000 บาท

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาข้อความจากแบบสอบถามแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ที่ท่านพิจารณาตามความเหมาะสม โดยที่

ระดับคะแนน 5 หมายถึง ใช้หลักธรรมาภิบาลระดับมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง ใช้หลักธรรมาภิบาลระดับมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ใช้หลักธรรมาภิบาลระดับปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ใช้หลักธรรมาภิบาลระดับน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ใช้หลักธรรมาภิบาลระดับน้อยที่สุด

หลักธรรมาภิบาล	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล				
	5	4	3	2	1
หลักสำนึกรับผิดชอบ					
1. อบต. แสดงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และนโยบายต่างๆ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้					
2. อบต. เอาใจใส่ต่อปัญหาชุมชน และกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาสาธารณสุข					
3. อบต. มีการบันทึกเรื่องร้องเรียนต่างๆ และมีการรายงานผลการดำเนินการเรื่องร้องเรียนนั้น ให้กับประชาชนทราบ					
4. อบต. รับฟังและนำข้อเสนอข้อร้องเรียนของประชาชน ไปดำเนินการแก้ไขอย่างเต็มความสามารถ					
5. อบต. การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ปฏิบัติงานที่สนองต่อความคาดหวังของประชาชน และยอมรับผลการดำเนินงาน					
หลักนิติธรรม					
1. อบต. มีการกำกับดูแลไม่ให้มีการใช้อำนาจไปแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ					
2. การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของ อบต. ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ					
3. อบต. มีกรอบการปฏิบัติที่เคารพสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน					
4. อบต. ไม่เลือกปฏิบัติกับผู้มาติดต่อหรือส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน					

หลักธรรมาภิบาล	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล				
	5	4	3	2	1
5. อบต. ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักของประโยชน์ส่วนรวม และ ถูกต้องตามกฎหมาย					
หลักการมีส่วนร่วม					
1. อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงทัศนะ และเสนอ ปัญหาประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง					
2. เปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของ อบต. เช่น OTOP ประชุมสภา เป็นต้น					
3. อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนว ทางการพัฒนาท้องถิ่นแก่ อบต.					
4. อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตาม และ ประเมินผลการปฏิบัติงานของ อบต.					
5. อบต. ได้จัดทำประชาคมเพื่อตัดสินใจ ในเรื่องสำคัญๆ ที่มี ผลกระทบต่อประชาชนและชุมชน					
หลักความโปร่งใส					
1. อบต. มีการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศ ระเบียบกฎเกณฑ์ เพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างถูกต้องครบถ้วนโปร่งใส ผ่านช่องทางต่างๆ					
2. อบต. มีการจัดเก็บภาษี และจัดงบประมาณ กระทำอย่าง เปิดเผย และโปร่งใส					
3. อบต. ดำเนินงานในด้านต่างๆ และบริหารจัดการด้วย ความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้					
4. อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนทักท้วง /ร้องเรียนโดยมีศูนย์ ดำรงธรรม					
5. อบต. มีการกระจายข้อมูลข่าวสารขององค์กรให้แก่ประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบอย่างทั่วถึง ด้วยวิธีการและ รูปแบบต่างๆ เช่น เสียงตามสาย ประชุมชี้แจง และแจ้งผู้นำ ชุมชน					

หลักธรรมาภิบาล	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล				
	5	4	3	2	1
หลักความคุ้มค่า					
1. อบต. ดำเนินงานโดยมุ่งเน้นให้เกิดการประหยัดงบประมาณและใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า					
2. อบต. ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด					
3. อบต. มีการรณรงค์ให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนในพื้นที่มีความประหยัดในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า					
4. อบต. มีการให้บริการเสร็จในขั้นตอนเดียวทำให้เกิดความสะดวกและรวดเร็ว					
5. อบต. มีแผนงานที่แสดงผลลัพธ์ของการอนุรักษ์ ประหยัดพลังงาน ที่คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม					
หลักคุณธรรม					
1. อบต. ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ อุดหนุน มีระเบียบวินัย ประกอบวิชาชีพสุจริตเป็นนิสัย					
2. อบต. มีการให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคด้วยความถูกต้อง					
3. อบต. ประพฤติตนให้อยู่ในกรอบที่ถูกต้อง เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ ประชาชน					
4. อบต. มีความเคารพในศักดิ์ศรีหรือคุณค่าความเป็นมนุษย์ของตน และประชาชน					
5. อบต. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้อง เที่ยงธรรม					

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามทุกข้อมา ณ โอกาสนี้ด้วย

รุ่งวิภา รางแดง

นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจคุณภาพเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทชวงษ์ จุลสวัสดิ์	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการสภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรยุทธ์ ทองคำ	ประธานสาขาวิชาการจัดการธุรกิจดิจิทัล คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. อาจารย์ ดร.สุนทรีย์ วิพัฒน์ครุฑ	ประธานสาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ค

หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ อว ๐๖๒๘.๐๖/๑๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๑๖ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถาม

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชวรงค์ จุลสวัสดิ์

ด้วย นางสาวรุ่งวิภา รางแดง รหัส ๖๓๒๗๗๐๕๐๑๐๒ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ได้จัดทำแบบสอบถาม เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี พวงเพชร เป็นที่ปรึกษาหลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสพิศ คำนวนชัย เป็นที่ปรึกษารวม เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำการค้นคว้าอิสระ คณะวิทยาการจัดการ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถาม ของ นางสาวรุ่งวิภา รางแดง ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณนิภา เดชพล)
คณบดีคณะวิทยาการจัดการ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะวิทยาการจัดการ

โทร. ๐ ๓๖๔๒ ๗๔๘๕-๙๓ ต่อ ๓๐๑๑๖

โทรสาร. ๐ ๓๖๔๒ ๑๔๔๘

Email : ms@lawasri.tru.ac.th

ที่ อว ๐๖๒๘.๐๖/๑๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๑๖ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถาม

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรยุทธ ทองคำ

ด้วย นางสาวรุ่งวิภา รางแดง รหัส ๖๓๒๗๗๐๕๐๑๐๒ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ได้จัดทำแบบสอบถาม เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลชลิ พวงเพ็ชร เป็นที่ปรึกษาหลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสพิศ คำนวนชัย เป็นที่ปรึกษาร่วม เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดการค้นคว้าอิสระ คณะวิทยาการจัดการ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถาม ของ นางสาวรุ่งวิภา รางแดง ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณนิภา เดชพล)

คณบดีคณะวิทยาการจัดการ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะวิทยาการจัดการ

โทร. ๐ ๓๖๔๒ ๗๔๘๕-๙๓ ต่อ ๓๐๑๑๖

โทรสาร. ๐ ๓๖๔๒ ๑๔๔๘

Email : ms@lawasri.tru.ac.th

ที่ อว ๐๖๒๘.๐๖/๑๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๑๖ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถาม

เรียน อาจารย์ ดร.สุนทรีย์ วิพัฒน์ครุฑ

ด้วย นางสาวรุ่งวิภา รางแดง รหัส ๖๓๒๗๗๐๕๐๑๐๒ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ได้จัดทำแบบสอบถาม เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลชลิ พวงเพชร เป็นที่ปรึกษาหลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสพิศ คำนวนชัย เป็นที่ปรึกษาร่วม เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำการค้นคว้าอิสระ คณะวิทยาการจัดการ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถาม ของ นางสาวรุ่งวิภา รางแดง ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณนิภา เดชพล)
คณบดีคณะวิทยาการจัดการ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะวิทยาการจัดการ

โทร. ๐ ๓๖๔๒ ๗๔๘๕-๙๓ ต่อ ๓๐๑๑๖

โทรสาร. ๐ ๓๖๔๒ ๑๔๔๘

Email : ms@lawasri.tru.ac.th

ภาคผนวก ง

ผลข้อมูลดิบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Statistics

		Gender	Age	Edu	Job	Income
N	Valid	345	345	345	345	345
	Missing	0	0	0	0	0

Gender

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Male	160	46.38	46.4	46.4
	Female	185	53.62	53.6	100.0
	Total	345	100.0	100.0	

Age

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	18-30y	50	14.49	14.5	14.5
	31-40y	132	38.26	38.3	52.8
	41-50y	124	35.94	35.9	88.7
	o51y	39	11.30	11.3	100.0
	Total	345	100.0	100.0	

Edu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	high	95	27.54	27.5	27.5
	sp	161	46.67	46.7	74.2
	bach	75	21.74	21.7	95.9
	Obach	14	4.06	4.1	100.0
	Total	345	100.0	100.0	

Job

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Gov	86	24.93	24.9	24.9
Salary	165	47.83	47.8	72.8
Stu	59	17.10	17.1	89.9
Farmer	35	10.14	10.1	100.0
Total	345	100.0	100.0	

Income

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 5K-10K	64	18.55	18.6	18.6
10K-20K	158	45.80	45.8	64.3
20K-30K	92	26.67	26.7	91.0
O30K	31	8.99	9.0	100.0
Total	345	100.0	100.0	

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
AckA	345	1.20	5.00	3.5229	.80245
LawA	345	1.20	5.00	3.5055	.75836
JonA	345	1.80	5.00	3.6272	.69069
TruA	345	1.60	5.00	3.6070	.69963
ValA	345	1.40	5.00	3.5907	.71814
JusA	345	1.60	5.00	3.6174	.67059
JurisA	345	2.57	4.70	3.5785	.36453
Valid N (listwise)	345				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Ack1	345	1	5	3.45	1.117
Ack2	345	1	5	3.44	1.083
Ack3	345	1	5	3.44	1.132
Ack4	345	1	5	3.57	1.121
Ack5	345	1	5	3.71	1.055
AckA	345	1.20	5.00	3.5229	.80245
Valid N (listwise)	345				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Law1	345	1	5	3.67	1.157
Law2	345	1	5	3.45	1.130
Law3	345	1	5	3.43	1.084
Law4	345	1	5	3.43	1.185
Law5	345	1	5	3.54	1.133
LawA	345	1.20	5.00	3.5055	.75836
Valid N (listwise)	345				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Jon1	345	1	5	3.64	1.089
Jon2	345	1	5	3.68	1.112
Jon3	345	1	5	3.71	1.035
Jon4	345	1	5	3.61	1.073
Jon5	345	1	5	3.50	1.035
JonA	345	1.80	5.00	3.6272	.69069
Valid N (listwise)	345				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Tru1	345	1	5	3.57	1.095
Tru2	345	1	5	3.60	1.049
Tru3	345	1	5	3.56	1.044
Tru4	345	1	5	3.65	1.111
Tru5	345	1	5	3.65	1.060
TruA	345	1.60	5.00	3.6070	.69963
Valid N (listwise)	345				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Val1	345	1	5	3.54	1.107
Val2	345	1	5	3.57	1.079
Val3	345	1	5	3.59	1.104
Val4	345	1	5	3.63	1.085
Val5	345	1	5	3.63	1.001
ValA	345	1.40	5.00	3.5907	.71814
Valid N (listwise)	345				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Jus1	345	1	5	3.57	1.068
Jus2	345	1	5	3.61	1.048
Jus3	345	1	5	3.65	1.108
Jus4	345	1	5	3.66	.979
Jus5	345	1	5	3.59	1.022
JusA	345	1.60	5.00	3.6174	.67059
Valid N (listwise)	345				

Group Statistics

Gender	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
AckA Male	160	3.5087	.82045	.06486
Female	185	3.5351	.78858	.05798
LawA Male	160	3.5325	.76162	.06021
Female	185	3.4822	.75682	.05564
JonA Male	160	3.6050	.70146	.05546
Female	185	3.6465	.68255	.05018
TruA Male	160	3.6825	.71512	.05653
Female	185	3.5416	.68115	.05008
ValA Male	160	3.6500	.72476	.05730
Female	185	3.5395	.71033	.05222
JusA Male	160	3.6738	.67428	.05331
Female	185	3.5686	.66536	.04892
JurisA Male	160	3.6087	.39479	.03121
Female	185	3.5523	.33506	.02463

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
AckA	Equal variances assumed	.443	.506	-.304	343	.761	-.02639	.08675	-.19701	.14424
	Equal variances not assumed			-.303	331.636	.762	-.02639	.08700	-.19752	.14475
LawA	Equal variances assumed	.235	.628	.614	343	.539	.05034	.08195	-.11084	.21152
	Equal variances not assumed			.614	335.250	.540	.05034	.08198	-.11093	.21161
JonA	Equal variances assumed	.006	.940	-.556	343	.579	-.04149	.07464	-.18830	.10533
	Equal variances not assumed			-.555	333.039	.579	-.04149	.07479	-.18861	.10563
TruA	Equal variances assumed	.498	.481	1.872	343	.062	.14088	.07526	-.00715	.28891
	Equal variances not assumed			1.865	330.551	.063	.14088	.07553	-.00769	.28945
ValA	Equal variances assumed	.099	.753	1.428	343	.154	.11054	.07741	-.04173	.26281
	Equal variances not assumed			1.426	333.827	.155	.11054	.07753	-.04196	.26304
JusA	Equal variances assumed	.142	.707	1.454	343	.147	.10510	.07228	-.03707	.24727
	Equal variances not assumed			1.453	334.542	.147	.10510	.07235	-.03722	.24742
JurisA	Equal variances assumed	3.494	.062	1.438	343	.151	.05650	.03929	-.02079	.13379
	Equal variances not assumed			1.421	313.633	.156	.05650	.03976	-.02173	.13473

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
AckA	18-30y	50	3.5720	.86851	.12283	3.3252	3.8188	1.20	5.00
	31-40y	132	3.4439	.85688	.07458	3.2964	3.5915	1.20	5.00
	41-50y	124	3.5661	.75556	.06785	3.4318	3.7004	1.60	5.00
	o51y	39	3.5897	.66483	.10646	3.3742	3.8053	2.20	4.40
	Total	345	3.5229	.80245	.04320	3.4379	3.6079	1.20	5.00
LawA	18-30y	50	3.4880	.80118	.11330	3.2603	3.7157	1.20	4.80
	31-40y	132	3.5636	.81092	.07058	3.4240	3.7033	1.20	5.00
	41-50y	124	3.4242	.70979	.06374	3.2980	3.5504	1.20	4.80
	o51y	39	3.5897	.66324	.10620	3.3747	3.8047	2.00	4.80
	Total	345	3.5055	.75836	.04083	3.4252	3.5858	1.20	5.00
JonA	18-30y	50	3.7320	.65229	.09225	3.5466	3.9174	1.80	5.00
	31-40y	132	3.6682	.72841	.06340	3.5428	3.7936	1.80	5.00
	41-50y	124	3.5597	.65468	.05879	3.4433	3.6761	1.80	5.00
	o51y	39	3.5692	.71751	.11489	3.3366	3.8018	2.00	5.00
	Total	345	3.6272	.69069	.03719	3.5541	3.7004	1.80	5.00
TruA	18-30y	50	3.6960	.72082	.10194	3.4911	3.9009	1.80	5.00
	31-40y	132	3.5303	.69677	.06065	3.4103	3.6503	1.80	5.00
	41-50y	124	3.6419	.72997	.06555	3.5122	3.7717	1.60	5.00
	o51y	39	3.6410	.57157	.09152	3.4557	3.8263	2.60	4.60
	Total	345	3.6070	.69963	.03767	3.5329	3.6810	1.60	5.00
ValA	18-30y	50	3.5680	.72771	.10291	3.3612	3.7748	1.40	5.00
	31-40y	132	3.5576	.73849	.06428	3.4304	3.6847	1.60	5.00
	41-50y	124	3.6500	.71346	.06407	3.5232	3.7768	1.60	5.00
	o51y	39	3.5436	.66324	.10620	3.3286	3.7586	2.00	5.00
	Total	345	3.5907	.71814	.03866	3.5147	3.6668	1.40	5.00
JusA	18-30y	50	3.7280	.71000	.10041	3.5262	3.9298	1.60	5.00
	31-40y	132	3.5848	.63995	.05570	3.4747	3.6950	1.60	4.80
	41-50y	124	3.5935	.71406	.06412	3.4666	3.7205	1.60	5.00
	o51y	39	3.6615	.57884	.09269	3.4739	3.8492	2.60	4.80
	Total	345	3.6174	.67059	.03610	3.5464	3.6884	1.60	5.00
JurisA	18-30y	50	3.6307	.38901	.05501	3.5201	3.7412	2.63	4.70
	31-40y	132	3.5581	.38804	.03377	3.4913	3.6249	2.57	4.70
	41-50y	124	3.5726	.35241	.03165	3.5099	3.6352	2.57	4.70
	o51y	39	3.5991	.28485	.04561	3.5068	3.6915	2.73	4.33
	Total	345	3.5785	.36453	.01963	3.5399	3.6171	2.57	4.70

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
AckA	Between Groups	1.350	3	.450	.697	.555
	Within Groups	220.160	341	.646		
	Total	221.509	344			
LawA	Between Groups	1.558	3	.519	.902	.440
	Within Groups	196.282	341	.576		
	Total	197.840	344			
JonA	Between Groups	1.467	3	.489	1.025	.381
	Within Groups	162.637	341	.477		
	Total	164.104	344			
TruA	Between Groups	1.369	3	.456	.932	.426
	Within Groups	167.014	341	.490		
	Total	168.383	344			
ValA	Between Groups	.693	3	.231	.446	.720
	Within Groups	176.717	341	.518		
	Total	177.410	344			
JusA	Between Groups	.898	3	.299	.664	.575
	Within Groups	153.798	341	.451		
	Total	154.696	344			
JurisA	Between Groups	.212	3	.071	.530	.662
	Within Groups	45.500	341	.133		
	Total	45.712	344			

Multiple Comparisons

LSD

Dependent Variable	(I) Age	(J) Age	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
AckA	18-30y	31-40y	.12806	.13343	.338	-.1344	.3905
		41-50y	.00587	.13461	.965	-.2589	.2706
		o51y	-.01774	.17166	.918	-.3554	.3199
	31-40y	18-30y	-.12806	.13343	.338	-.3905	.1344
		41-50y	-.12219	.10049	.225	-.3198	.0755
		o51y	-.14580	.14644	.320	-.4339	.1422
	41-50y	18-30y	-.00587	.13461	.965	-.2706	.2589
		31-40y	.12219	.10049	.225	-.0755	.3198
		o51y	-.02361	.14752	.873	-.3138	.2665
	o51y	18-30y	.01774	.17166	.918	-.3199	.3554
		31-40y	.14580	.14644	.320	-.1422	.4339
		41-50y	.02361	.14752	.873	-.2665	.3138
LawA	18-30y	31-40y	-.07564	.12599	.549	-.3234	.1722
		41-50y	.06381	.12710	.616	-.1862	.3138
		o51y	-.10174	.16208	.531	-.4206	.2171
	31-40y	18-30y	.07564	.12599	.549	-.1722	.3234
		41-50y	.13944	.09488	.143	-.0472	.3261
		o51y	-.02611	.13827	.850	-.2981	.2459
	41-50y	18-30y	-.06381	.12710	.616	-.3138	.1862
		31-40y	-.13944	.09488	.143	-.3261	.0472
		o51y	-.16555	.13929	.235	-.4395	.1084
	o51y	18-30y	.10174	.16208	.531	-.2171	.4206
		31-40y	.02611	.13827	.850	-.2459	.2981
		41-50y	.16555	.13929	.235	-.1084	.4395
JonA	18-30y	31-40y	.06382	.11468	.578	-.1618	.2894
		41-50y	.17232	.11569	.137	-.0552	.3999
		o51y	.16277	.14754	.271	-.1274	.4530
	31-40y	18-30y	-.06382	.11468	.578	-.2894	.1618
		41-50y	.10850	.08637	.210	-.0614	.2784
		o51y	.09895	.12587	.432	-.1486	.3465
	41-50y	18-30y	-.17232	.11569	.137	-.3999	.0552
		31-40y	-.10850	.08637	.210	-.2784	.0614
		o51y	-.00955	.12679	.940	-.2589	.2398
	o51y	18-30y	-.16277	.14754	.271	-.4530	.1274
		31-40y	-.09895	.12587	.432	-.3465	.1486
		41-50y	.00955	.12679	.940	-.2398	.2589
TruA	18-30y	31-40y	.16570	.11622	.155	-.0629	.3943
		41-50y	.05406	.11724	.645	-.1765	.2847
		o51y	.05497	.14951	.713	-.2391	.3491
	31-40y	18-30y	-.16570	.11622	.155	-.3943	.0629
		41-50y	-.11163	.08752	.203	-.2838	.0605
		o51y	-.11072	.12755	.386	-.3616	.1402
	41-50y	18-30y	-.05406	.11724	.645	-.2847	.1765
		31-40y	.11163	.08752	.203	-.0605	.2838
		o51y	.00091	.12848	.994	-.2518	.2536
	o51y	18-30y	-.05497	.14951	.713	-.3491	.2391
		31-40y	.11072	.12755	.386	-.1402	.3616
		41-50y	-.00091	.12848	.994	-.2536	.2518

ValA	18-30y	31-40y	.01042	.11954	.931	-.2247	.2456
		41-50y	-.08200	.12060	.497	-.3192	.1552
		o51y	.02441	.15379	.874	-.2781	.3269
	31-40y	18-30y	-.01042	.11954	.931	-.2456	.2247
		41-50y	-.09242	.09003	.305	-.2695	.0847
		o51y	.01399	.13120	.915	-.2441	.2721
	41-50y	18-30y	.08200	.12060	.497	-.1552	.3192
		31-40y	.09242	.09003	.305	-.0847	.2695
		o51y	.10641	.13216	.421	-.1535	.3664
	o51y	18-30y	-.02441	.15379	.874	-.3269	.2781
		31-40y	-.01399	.13120	.915	-.2721	.2441
		41-50y	-.10641	.13216	.421	-.3664	.1535
JusA	18-30y	31-40y	.14315	.11152	.200	-.0762	.3625
		41-50y	.13445	.11251	.233	-.0868	.3557
		o51y	.06646	.14347	.643	-.2157	.3487
	31-40y	18-30y	-.14315	.11152	.200	-.3625	.0762
		41-50y	-.00870	.08399	.918	-.1739	.1565
		o51y	-.07669	.12240	.531	-.3174	.1641
	41-50y	18-30y	-.13445	.11251	.233	-.3557	.0868
		31-40y	.00870	.08399	.918	-.1565	.1739
		o51y	-.06799	.12330	.582	-.3105	.1745
	o51y	18-30y	-.06646	.14347	.643	-.3487	.2157
		31-40y	.07669	.12240	.531	-.1641	.3174
		41-50y	.06799	.12330	.582	-.1745	.3105
JurisA	18-30y	31-40y	.07259	.06066	.232	-.0467	.1919
		41-50y	.05809	.06119	.343	-.0623	.1785
		o51y	.03152	.07804	.687	-.1220	.1850
	31-40y	18-30y	-.07259	.06066	.232	-.1919	.0467
		41-50y	-.01450	.04568	.751	-.1044	.0754
		o51y	-.04106	.06657	.538	-.1720	.0899
	41-50y	18-30y	-.05809	.06119	.343	-.1785	.0623
		31-40y	.01450	.04568	.751	-.0754	.1044
		o51y	-.02656	.06706	.692	-.1585	.1053
	o51y	18-30y	-.03152	.07804	.687	-.1850	.1220
		31-40y	.04106	.06657	.538	-.0899	.1720
		41-50y	.02656	.06706	.692	-.1053	.1585

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
AckA	high	95	3.6063	.80077	.08216	3.4432	3.7694	1.20	5.00
	sp	161	3.4559	.79537	.06268	3.3321	3.5797	1.20	5.00
	bach	89	3.5551	.81562	.08646	3.3832	3.7269	1.60	5.00
	Total	345	3.5229	.80245	.04320	3.4379	3.6079	1.20	5.00
LawA	high	95	3.5474	.82936	.08509	3.3784	3.7163	1.20	5.00
	sp	161	3.4087	.76497	.06029	3.2896	3.5278	1.20	4.80
	bach	89	3.6360	.64284	.06814	3.5005	3.7714	2.00	5.00
	Total	345	3.5055	.75836	.04083	3.4252	3.5858	1.20	5.00
JonA	high	95	3.6674	.69135	.07093	3.5265	3.8082	1.80	5.00
	sp	161	3.6161	.68629	.05409	3.5093	3.7230	1.80	5.00
	bach	89	3.6045	.70387	.07461	3.4562	3.7528	1.80	5.00
	Total	345	3.6272	.69069	.03719	3.5541	3.7004	1.80	5.00
TruA	high	95	3.5958	.68973	.07076	3.4553	3.7363	1.80	5.00
	sp	161	3.6099	.71757	.05655	3.4983	3.7216	1.60	5.00
	bach	89	3.6135	.68477	.07259	3.4692	3.7577	1.60	5.00
	Total	345	3.6070	.69963	.03767	3.5329	3.6810	1.60	5.00
ValA	high	95	3.5158	.71076	.07292	3.3710	3.6606	1.60	5.00
	sp	161	3.6149	.71118	.05605	3.5042	3.7256	1.40	5.00
	bach	89	3.6270	.74051	.07849	3.4710	3.7830	1.60	5.00
	Total	345	3.5907	.71814	.03866	3.5147	3.6668	1.40	5.00
JusA	high	95	3.6947	.64369	.06604	3.5636	3.8259	1.60	5.00
	sp	161	3.5714	.67781	.05342	3.4659	3.6769	1.60	5.00
	bach	89	3.6180	.68533	.07264	3.4736	3.7623	1.60	5.00
	Total	345	3.6174	.67059	.03610	3.5464	3.6884	1.60	5.00
JurisA	high	95	3.6046	.36797	.03775	3.5296	3.6795	2.57	4.70
	sp	161	3.5462	.36209	.02854	3.4898	3.6025	2.57	4.70
	bach	89	3.6090	.36448	.03864	3.5322	3.6858	2.57	4.70
	Total	345	3.5785	.36453	.01963	3.5399	3.6171	2.57	4.70

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
AckA	Between Groups	1.476	2	.738	1.147	.319
	Within Groups	220.033	342	.643		
	Total	221.509	344			
LawA	Between Groups	3.190	2	1.595	2.802	.062
	Within Groups	194.650	342	.569		
	Total	197.840	344			
JonA	Between Groups	.219	2	.109	.228	.796
	Within Groups	163.885	342	.479		
	Total	164.104	344			
TruA	Between Groups	.017	2	.009	.017	.983
	Within Groups	168.366	342	.492		
	Total	168.383	344			
ValA	Between Groups	.744	2	.372	.721	.487

	Within Groups	176.666	342	.517		
	Total	177.410	344			
JusA	Between Groups	.908	2	.454	1.010	.365
	Within Groups	153.787	342	.450		
	Total	154.696	344			
JurisA	Between Groups	.316	2	.158	1.189	.306
	Within Groups	45.397	342	.133		
	Total	45.712	344			

Multiple Comparisons

Test		LSD					
Dependent Variable	(I) Edu	(J) Edu	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
AckA	high	sp	.15042	.10377	.148	-.0537	.3545
		bach	.05126	.11833	.665	-.1815	.2840
	sp	high	-.15042	.10377	.148	-.3545	.0537
		bach	-.09916	.10595	.350	-.3075	.1092
	bach	high	-.05126	.11833	.665	-.2840	.1815
	sp	.09916	.10595	.350	-.1092	.3075	
LawA	high	sp	.13867	.09760	.156	-.0533	.3306
		bach	-.08859	.11129	.427	-.3075	.1303
	sp	high	-.13867	.09760	.156	-.3306	.0533
		bach	-.22726*	.09965	.023	-.4233	-.0313
	bach	high	.08859	.11129	.427	-.1303	.3075
	sp	.22726*	.09965	.023	.0313	.4233	
JonA	high	sp	.05122	.08956	.568	-.1249	.2274
		bach	.06287	.10212	.539	-.1380	.2637
	sp	high	-.05122	.08956	.568	-.2274	.1249
		bach	.01165	.09144	.899	-.1682	.1915
	bach	high	-.06287	.10212	.539	-.2637	.1380
	sp	-.01165	.09144	.899	-.1915	.1682	
TruA	high	sp	-.01415	.09077	.876	-.1927	.1644
		bach	-.01769	.10351	.864	-.2213	.1859
	sp	high	.01415	.09077	.876	-.1644	.1927
		bach	-.00355	.09268	.970	-.1858	.1787
	bach	high	.01769	.10351	.864	-.1859	.2213
	sp	.00355	.09268	.970	-.1787	.1858	

ValA	high	sp	-.09912	.09298	.287	-.2820	.0838
		bach	-.11118	.10603	.295	-.3197	.0974
	sp	high	.09912	.09298	.287	-.0838	.2820
		bach	-.01206	.09493	.899	-.1988	.1747
JusA	high	sp	.12331	.08675	.156	-.0473	.2939
		bach	.07676	.09892	.438	-.1178	.2713
	sp	high	-.12331	.08675	.156	-.2939	.0473
		bach	-.04655	.08857	.600	-.2208	.1277
JurisA	high	sp	.05839	.04713	.216	-.0343	.1511
		bach	-.00443	.05375	.934	-.1101	.1013
	sp	high	-.05839	.04713	.216	-.1511	.0343
		bach	-.06282	.04812	.193	-.1575	.0318
	bach	high	.00443	.05375	.934	-.1013	.1101
		sp	.06282	.04812	.193	-.0318	.1575

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
AckA	Gov	86	3.4558	.82756	.08924	3.2784	3.6332	1.20	5.00
	Salary	165	3.4400	.81276	.06327	3.3151	3.5649	1.40	5.00
	Stu	59	3.8576	.71732	.09339	3.6707	4.0446	1.60	5.00
	Farmer	35	3.5143	.70675	.11946	3.2715	3.7571	1.20	5.00
	Total	345	3.5229	.80245	.04320	3.4379	3.6079	1.20	5.00
LawA	Gov	86	3.4465	.86971	.09378	3.2600	3.6330	1.20	5.00
	Salary	165	3.5055	.72096	.05613	3.3946	3.6163	1.20	5.00
	Stu	59	3.5390	.73179	.09527	3.3483	3.7297	1.20	4.80
	Farmer	35	3.5943	.69871	.11810	3.3543	3.8343	1.60	4.60
	Total	345	3.5055	.75836	.04083	3.4252	3.5858	1.20	5.00
JonA	Gov	86	3.5767	.75485	.08140	3.4149	3.7386	1.80	5.00
	Salary	165	3.6376	.64149	.04994	3.5390	3.7362	1.80	5.00
	Stu	59	3.7322	.68944	.08976	3.5525	3.9119	1.80	5.00
	Farmer	35	3.5257	.75473	.12757	3.2665	3.7850	1.80	5.00
	Total	345	3.6272	.69069	.03719	3.5541	3.7004	1.80	5.00
TruA	Gov	86	3.5930	.75922	.08187	3.4302	3.7558	1.60	5.00
	Salary	165	3.6061	.69788	.05433	3.4988	3.7133	1.60	5.00
	Stu	59	3.6746	.64423	.08387	3.5067	3.8425	1.80	5.00
	Farmer	35	3.5314	.66322	.11211	3.3036	3.7593	2.00	4.60
	Total	345	3.6070	.69963	.03767	3.5329	3.6810	1.60	5.00
ValA	Gov	86	3.6512	.75596	.08152	3.4891	3.8132	1.60	5.00
	Salary	165	3.6061	.66275	.05159	3.5042	3.7079	1.80	5.00
	Stu	59	3.5254	.73709	.09596	3.3333	3.7175	1.40	5.00
	Farmer	35	3.4800	.84464	.14277	3.1899	3.7701	1.60	4.80
	Total	345	3.5907	.71814	.03866	3.5147	3.6668	1.40	5.00
JusA	Gov	86	3.7047	.64478	.06953	3.5664	3.8429	2.00	4.80
	Salary	165	3.5709	.65491	.05098	3.4702	3.6716	1.60	5.00
	Stu	59	3.7322	.67222	.08752	3.5570	3.9074	2.00	5.00
	Farmer	35	3.4286	.76257	.12890	3.1666	3.6905	1.60	4.60
	Total	345	3.6174	.67059	.03610	3.5464	3.6884	1.60	5.00
JurisA	Gov	86	3.5713	.39185	.04225	3.4873	3.6553	2.57	4.30
	Salary	165	3.5610	.35402	.02756	3.5066	3.6154	2.63	4.70
	Stu	59	3.6768	.36089	.04698	3.5828	3.7709	2.63	4.70
	Farmer	35	3.5124	.33315	.05631	3.3979	3.6268	2.57	4.07
	Total	345	3.5785	.36453	.01963	3.5399	3.6171	2.57	4.70

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
AckA	Between Groups	8.134	3	2.711	4.333	.005
	Within Groups	213.375	341	.626		
	Total	221.509	344			
LawA	Between Groups	.641	3	.214	.370	.775
	Within Groups	197.198	341	.578		
	Total	197.840	344			
JonA	Between Groups	1.248	3	.416	.871	.456
	Within Groups	162.856	341	.478		
	Total	164.104	344			
TruA	Between Groups	.486	3	.162	.329	.804
	Within Groups	167.897	341	.492		
	Total	168.383	344			
ValA	Between Groups	1.034	3	.345	.666	.573
	Within Groups	176.377	341	.517		
	Total	177.410	344			
JusA	Between Groups	3.037	3	1.012	2.276	.080
	Within Groups	151.659	341	.445		
	Total	154.696	344			
JurisA	Between Groups	.778	3	.259	1.969	.118
	Within Groups	44.934	341	.132		
	Total	45.712	344			

Multiple Comparisons

Test		LSD					
Dependent Variable	(I) Job	(J) Job	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
AckA	Gov	Salary	.01581	.10521	.881	-.1911	.2227
		Stu	-.40181*	.13372	.003	-.6648	-.1388
		Farmer	-.05847	.15860	.713	-.3704	.2535
	Salary	Gov	-.01581	.10521	.881	-.2227	.1911
		Stu	-.41763*	.11999	.001	-.6536	-.1816
		Farmer	-.07429	.14721	.614	-.3638	.2153
	Stu	Gov	.40181*	.13372	.003	.1388	.6648
		Salary	.41763*	.11999	.001	.1816	.6536
		Farmer	.34334*	.16877	.043	.0114	.6753
	Farmer	Gov	.05847	.15860	.713	-.2535	.3704
		Salary	.07429	.14721	.614	-.2153	.3638
		Stu	-.34334*	.16877	.043	-.6753	-.0114
LawA	Gov	Salary	-.05894	.10114	.560	-.2579	.1400
		Stu	-.09247	.12855	.472	-.3453	.1604
		Farmer	-.14777	.15247	.333	-.4477	.1521
	Salary	Gov	.05894	.10114	.560	-.1400	.2579
		Stu	-.03353	.11535	.771	-.2604	.1934
		Farmer	-.08883	.14152	.531	-.3672	.1895
	Stu	Gov	.09247	.12855	.472	-.1604	.3453
		Salary	.03353	.11535	.771	-.1934	.2604
		Farmer	-.05530	.16225	.733	-.3744	.2638
	Farmer	Gov	.14777	.15247	.333	-.1521	.4477
		Salary	.08883	.14152	.531	-.1895	.3672
		Stu	.05530	.16225	.733	-.2638	.3744
JonA	Gov	Salary	-.06083	.09191	.509	-.2416	.1200
		Stu	-.15546	.11682	.184	-.3852	.0743
		Farmer	.05103	.13856	.713	-.2215	.3236
	Salary	Gov	.06083	.09191	.509	-.1200	.2416
		Stu	-.09463	.10483	.367	-.3008	.1116
		Farmer	.11186	.12861	.385	-.1411	.3648
	Stu	Gov	.15546	.11682	.184	-.0743	.3852
		Salary	.09463	.10483	.367	-.1116	.3008
		Farmer	.20649	.14744	.162	-.0835	.4965
	Farmer	Gov	-.05103	.13856	.713	-.3236	.2215
		Salary	-.11186	.12861	.385	-.3648	.1411
		Stu	-.20649	.14744	.162	-.4965	.0835
TruA	Gov	Salary	-.01304	.09332	.889	-.1966	.1705
		Stu	-.08155	.11862	.492	-.3149	.1518
		Farmer	.06159	.14069	.662	-.2151	.3383
	Salary	Gov	.01304	.09332	.889	-.1705	.1966
		Stu	-.06852	.10644	.520	-.2779	.1408
		Farmer	.07463	.13058	.568	-.1822	.3315
	Stu	Gov	.08155	.11862	.492	-.1518	.3149
		Salary	.06852	.10644	.520	-.1408	.2779
		Farmer	.14315	.14971	.340	-.1513	.4376
	Farmer	Gov	-.06159	.14069	.662	-.3383	.2151
		Salary	-.07463	.13058	.568	-.3315	.1822
		Stu	-.14315	.14971	.340	-.4376	.1513

ValA	Gov	Salary	.04510	.09565	.638	-1.1430	.2332
		Stu	.12574	.12158	.302	-.1134	.3649
		Farmer	.17116	.14420	.236	-.1125	.4548
	Salary	Gov	-.04510	.09565	.638	-.2332	.1430
		Stu	.08064	.10909	.460	-.1339	.2952
		Farmer	.12606	.13384	.347	-.1372	.3893
	Stu	Gov	-.12574	.12158	.302	-.3649	.1134
		Salary	-.08064	.10909	.460	-.2952	.1339
		Farmer	.04542	.15344	.767	-.2564	.3472
	Farmer	Gov	-.17116	.14420	.236	-.4548	.1125
		Salary	-.12606	.13384	.347	-.3893	.1372
		Stu	-.04542	.15344	.767	-.3472	.2564
JusA	Gov	Salary	.13374	.08870	.133	-.0407	.3082
		Stu	-.02755	.11274	.807	-.2493	.1942
		Farmer	.27608*	.13371	.040	.0131	.5391
	Salary	Gov	-.13374	.08870	.133	-.3082	.0407
		Stu	-.16129	.10116	.112	-.3603	.0377
		Farmer	.14234	.12411	.252	-.1018	.3864
	Stu	Gov	.02755	.11274	.807	-.1942	.2493
		Salary	.16129	.10116	.112	-.0377	.3603
		Farmer	.30363*	.14229	.034	.0238	.5835
	Farmer	Gov	-.27608*	.13371	.040	-.5391	-.0131
		Salary	-.14234	.12411	.252	-.3864	.1018
		Stu	-.30363*	.14229	.034	-.5835	-.0238
JurisA	Gov	Salary	.01031	.04828	.831	-.0847	.1053
		Stu	-.10552	.06136	.086	-.2262	.0152
		Farmer	.05894	.07278	.419	-.0842	.2021
	Salary	Gov	-.01031	.04828	.831	-.1053	.0847
		Stu	-.11583*	.05506	.036	-.2241	-.0075
		Farmer	.04863	.06755	.472	-.0842	.1815
	Stu	Gov	.10552	.06136	.086	-.0152	.2262
		Salary	.11583*	.05506	.036	.0075	.2241
		Farmer	.16446*	.07745	.034	.0121	.3168
	Farmer	Gov	-.05894	.07278	.419	-.2021	.0842
		Salary	-.04863	.06755	.472	-.1815	.0842
		Stu	-.16446*	.07745	.034	-.3168	-.0121

Descriptives

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
AckA 5K-10K	64	3.6563	.87684	.10961	3.4372	3.8753	1.20	5.00
10K-20K	158	3.3304	.83366	.06632	3.1994	3.4614	1.20	5.00
20K-30K	123	3.7008	.65954	.05947	3.5831	3.8185	2.20	5.00
Total	345	3.5229	.80245	.04320	3.4379	3.6079	1.20	5.00
LawA 5K-10K	64	3.5313	.78333	.09792	3.3356	3.7269	1.20	4.80
10K-20K	158	3.5215	.71198	.05664	3.4096	3.6334	1.20	4.80
20K-30K	123	3.4715	.80658	.07273	3.3276	3.6155	1.40	5.00
Total	345	3.5055	.75836	.04083	3.4252	3.5858	1.20	5.00
JonA 5K-10K	64	3.6375	.67412	.08427	3.4691	3.8059	1.80	5.00
10K-20K	158	3.5709	.66537	.05293	3.4663	3.6754	2.00	5.00
20K-30K	123	3.6943	.72939	.06577	3.5641	3.8245	1.80	5.00
Total	345	3.6272	.69069	.03719	3.5541	3.7004	1.80	5.00
TruA 5K-10K	64	3.6594	.67770	.08471	3.4901	3.8287	1.80	5.00
10K-20K	158	3.6051	.66847	.05318	3.5000	3.7101	1.80	5.00
20K-30K	123	3.5821	.75227	.06783	3.4478	3.7164	1.60	5.00
Total	345	3.6070	.69963	.03767	3.5329	3.6810	1.60	5.00
ValA 5K-10K	64	3.5813	.76737	.09592	3.3896	3.7729	1.40	5.00
10K-20K	158	3.5873	.70726	.05627	3.4762	3.6985	2.00	5.00
20K-30K	123	3.6000	.71150	.06415	3.4730	3.7270	1.60	5.00
Total	345	3.5907	.71814	.03866	3.5147	3.6668	1.40	5.00
JusA 5K-10K	64	3.7906	.68120	.08515	3.6205	3.9608	1.60	5.00
10K-20K	158	3.5418	.60161	.04786	3.4472	3.6363	1.60	4.80
20K-30K	123	3.6244	.73444	.06622	3.4933	3.7555	1.60	5.00
Total	345	3.6174	.67059	.03610	3.5464	3.6884	1.60	5.00
JurisA 5K-10K	64	3.6427	.35711	.04464	3.5535	3.7319	2.63	4.70
10K-20K	158	3.5262	.35803	.02848	3.4699	3.5824	2.73	4.70
20K-30K	123	3.6122	.37016	.03338	3.5461	3.6783	2.57	4.70
Total	345	3.5785	.36453	.01963	3.5399	3.6171	2.57	4.70

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
AckA	Between Groups	10.888	2	5.444	8.839	.000
	Within Groups	210.622	342	.616		
	Total	221.509	344			
LawA	Between Groups	.225	2	.112	.195	.823
	Within Groups	197.615	342	.578		
	Total	197.840	344			
JonA	Between Groups	1.062	2	.531	1.114	.330
	Within Groups	163.042	342	.477		
	Total	164.104	344			
TruA	Between Groups	.252	2	.126	.257	.774
	Within Groups	168.131	342	.492		
	Total	168.383	344			
ValA	Between Groups	.018	2	.009	.017	.983
	Within Groups	177.392	342	.519		
	Total	177.410	344			
JusA	Between Groups	2.830	2	1.415	3.187	.043
	Within Groups	151.866	342	.444		
	Total	154.696	344			
JurisA	Between Groups	.836	2	.418	3.187	.043
	Within Groups	44.876	342	.131		
	Total	45.712	344			

Multiple Comparisons

Test		LSD					
Dependent Variable	(I) Income	(J) Income	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
AckA	5K-10K	10K-20K	.32587*	.11628	.005	.0972	.5546
		20K-30K	-.04456	.12095	.713	-.2825	.1933
	10K-20K	5K-10K	-.32587*	.11628	.005	-.5546	-.0972
		20K-30K	-.37043*	.09436	.000	-.5560	-.1848
	20K-30K	5K-10K	.04456	.12095	.713	-.1933	.2825
		10K-20K	.37043*	.09436	.000	.1848	.5560
LawA	5K-10K	10K-20K	.00973	.11263	.931	-.2118	.2313
		20K-30K	.05971	.11716	.611	-.1707	.2901
	10K-20K	5K-10K	-.00973	.11263	.931	-.2313	.2118
		20K-30K	.04997	.09140	.585	-.1298	.2298
	20K-30K	5K-10K	-.05971	.11716	.611	-.2901	.1707
		10K-20K	-.04997	.09140	.585	-.2298	.1298
JonA	5K-10K	10K-20K	.06661	.10230	.515	-.1346	.2678
		20K-30K	-.05681	.10642	.594	-.2661	.1525
	10K-20K	5K-10K	-.06661	.10230	.515	-.2678	.1346
		20K-30K	-.12342	.08302	.138	-.2867	.0399
	20K-30K	5K-10K	.05681	.10642	.594	-.1525	.2661
		10K-20K	.12342	.08302	.138	-.0399	.2867
TruA	5K-10K	10K-20K	.05431	.10389	.601	-.1500	.2587
		20K-30K	.07726	.10807	.475	-.1353	.2898
	10K-20K	5K-10K	-.05431	.10389	.601	-.2587	.1500
		20K-30K	.02295	.08431	.786	-.1429	.1888
	20K-30K	5K-10K	-.07726	.10807	.475	-.2898	.1353
		10K-20K	-.02295	.08431	.786	-.1888	.1429
ValA	5K-10K	10K-20K	-.00609	.10671	.955	-.2160	.2038
		20K-30K	-.01875	.11100	.866	-.2371	.1996
	10K-20K	5K-10K	.00609	.10671	.955	-.2038	.2160
		20K-30K	-.01266	.08660	.884	-.1830	.1577
	20K-30K	5K-10K	.01875	.11100	.866	-.1996	.2371
		10K-20K	.01266	.08660	.884	-.1577	.1830
JusA	5K-10K	10K-20K	.24885*	.09874	.012	.0546	.4431
		20K-30K	.16623	.10271	.106	-.0358	.3682
	10K-20K	5K-10K	-.24885*	.09874	.012	-.4431	-.0546
		20K-30K	-.08262	.08013	.303	-.2402	.0750
	20K-30K	5K-10K	-.16623	.10271	.106	-.3682	.0358
		10K-20K	.08262	.08013	.303	-.0750	.2402
JurisA	5K-10K	10K-20K	.11655*	.05367	.031	.0110	.2221
		20K-30K	.03051	.05583	.585	-.0793	.1403
	10K-20K	5K-10K	-.11655*	.05367	.031	-.2221	-.0110
		20K-30K	-.08603*	.04356	.049	-.1717	-.0004
	20K-30K	5K-10K	-.03051	.05583	.585	-.1403	.0793
		10K-20K	.08603*	.04356	.049	.0004	.1717

ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ

ชื่อสกุล	นางสาวรุ่งวิภา รางแดง
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 19 เดือน มกราคม พ.ศ. 2541
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 22/1 หมู่ที่ 3 ตำบลหนองยาว อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2552 ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบำรุงวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี พ.ศ. 2559 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี พ.ศ. 2563 บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2567 บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บธ.ม.) สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี